

(ร่าง)

คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

พุทธศักราช ๒๕๖๘

สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี

กระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

หน้า

คำนำ

ความนำ

บทที่ ๑	หลักการและแนวคิดของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘	๑
บทที่ ๒	การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย	๙
บทที่ ๓	การเขียนแผนการจัดประสบการณ์	๒๘
บทที่ ๔	การประเมินความสามารถผู้เรียน	๕๔
บทที่ ๕	แนวทางการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย	๗๕
คณะทำงาน		๙๔

ความนำ

คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี ฉบับนี้จัดทำขึ้นสำหรับผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี ในสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเด็ก สามารถนำปรัชญาการศึกษาปฐมวัย และหลักการของหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติ บรรลุผลตามจุดหมายและความสามารถผู้เรียนด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ และด้านสังคม ด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย และด้านสติปัญญา เมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย

เด็กอายุ ๓ - ๖ ปี เป็นวัยที่ร่างกายและสมองของเด็กกำลังเจริญเติบโต เด็กต้องการความรัก ความเอาใจใส่ ดูแลอย่างใกล้ชิด เด็กวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้สำรวจ เล่น ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือกรับ ตัดสินใจ ใช้ภาษาสื่อความหมาย คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ผู้ที่รับผิดชอบจึงมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ส่งเสริมให้เด็กสังเกต สำรวจ สร้างสรรค์ และยิ่งเด็กมีความกระตือรือร้นยิ่งทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ผู้รับผิดชอบจึงต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ความรัก ความเข้าใจ ความเอาใจใส่เด็กวัยนี้เป็นพิเศษ เพราะจะเป็นพื้นฐานที่ช่วยเตรียมพร้อมให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนและในชีวิตของเด็กต่อไป การนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแต่ละแห่งจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็ก และถือเป็นหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจในเอกสารหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี นี้

เอกสารคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓- ๖ ปี ฉบับนี้ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ การประเมินความสามารถผู้เรียน และแนวทางการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โดยเนื้อหามีความทันสมัยที่เอื้อให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาเด็กให้มีทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ทั้งด้านภาษาและการรู้หนังสือ การคิดรวบยอด การคิดคำนวณ การคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ การแสวงหาความรู้ จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ รักความเป็นไทยและเป็นพลเมืองที่ดี ถือเป็นการสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กปฐมวัยพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

บทที่ ๑

หลักการและแนวคิด

ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี จัดทำขึ้นโดยยึดปรัชญาการศึกษาปฐมวัยและหลักการบนพื้นฐานแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยสากลและความเป็นไทย ครอบคลุมการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กและการเรียนรู้ตามวัยอย่างเป็นองค์รวมผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย โดยนำการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกมาใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับการพัฒนาสมอง การเรียนรู้อย่างมีความสุข การตระหนักถึงบริบทสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็ก และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็ก ระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว และชุมชน เพื่อสร้างและพัฒนาเด็กทุกคนให้มีความสามารถตามวัยที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในโลกศตวรรษที่ ๒๑ สามารถปรับตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กปฐมวัยพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป ทั้งนี้ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี กำหนดหลักการที่พัฒนาขึ้นมาจากแนวคิด ดังนี้

๑. หลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา โดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ คำนึงถึงพัฒนาการตามวัย ความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรม พัฒนาจากแนวคิด ดังนี้

๑.๑ แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก พัฒนาการเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อเนื่องในตัวมนุษย์ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิไปจนตลอดชีวิตทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ พัฒนาการของเด็กจะมีลำดับขั้นตอนในลักษณะเดียวกันตามวัยของเด็ก แต่อัตราการเจริญเติบโตและระยะเวลาในการผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ของเด็กแต่ละคนอาจแตกต่างกันได้ โดยในขั้นตอนแรก ๆ จะเป็นพื้นฐานสำหรับพัฒนาการขั้นต่อไป พัฒนาการประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ซึ่งพัฒนาการแต่ละด้านมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันรวมทั้งส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน

พัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็กในแต่ละด้าน อาทิ ทฤษฎีพัฒนาการด้านร่างกาย อธิบายว่า การเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก มีลักษณะต่อเนื่องเป็นลำดับขั้น เด็กจะพัฒนาถึงขั้นใดจะต้องเกิดวุฒิภาวะของความสามารถขั้นนั้นก่อน ทฤษฎีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ระบุว่า การอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กส่งผลต่อบุคลิกภาพของเด็กเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ความรักและความอบอุ่นเป็นพื้นฐานสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก ซึ่งจะทำให้เด็กมีความไว้วางใจในผู้อื่น เห็นคุณค่าของตนเอง มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี เคารพผู้อื่น ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของความเป็นพลเมือง และทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญา อธิบายว่าเด็กเกิดมาพร้อมวุฒิภาวะและความสามารถในการเรียนรู้ ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุ ประสบการณ์ รวมทั้งค่านิยมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เด็กได้รับ

แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กจึงเป็นเสมือนหนึ่งแนวทางให้ผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจเด็กสามารถอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษา และจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของแต่ละบุคคล เพื่อส่งเสริม เฝ้าระวัง ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาให้เด็กมีพัฒนาการเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ และมีพัฒนาการสมวัย

๑.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการคำนึงถึงสิทธิเด็ก การสร้างคุณค่า และสุขภาวะให้แก่เด็กปฐมวัยทุกคน เด็กควรได้รับการดูแลและพัฒนาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันทุกคน โดยมีสิทธิในการอยู่รอด สิทธิได้รับการคุ้มครอง สิทธิในด้านพัฒนาการ และสิทธิการมีส่วนร่วมตามที่กฎหมายระบุไว้ เด็กแต่ละคนมีคุณค่าในตนเอง และควรสร้างคุณค่าและคุณภาพชีวิตให้เกิดขึ้นกับเด็กจากการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาที่มีคุณภาพ พร้อมกับการส่งเสริมความสามารถด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ด้านความเป็นพลเมือง และความเป็นไทย และด้านสติปัญญา ด้วยการได้รับโภชนาการที่ดี การดูแลสุขภาพนิสัยและสุขภาพอนามัย การมีโอกาสร่วมเล่นอย่างเพียงพอ การมีโอกาสดูแล เล่น การปกป้องคุ้มครองจากการเจ็บป่วยและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ ตลอดจนการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย และถูกสุขอนามัย ทั้งนี้ เด็กปฐมวัยที่เป็นเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษหรือกลุ่มเป้าหมายเฉพาะควรได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาอย่างเหมาะสมเช่นกัน

๑.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูควบคู่การให้การศึกษา การจัดการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กบนพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา หรือการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ พัฒนาการ และความสามารถของเด็กแต่ละคนอย่างมีคุณภาพ ครบทุกด้าน การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยหมายรวมถึง การดูแลเอาใจใส่เด็กด้วยความรัก ความอบอุ่น การดูแลสุขภาพ โภชนาการ และความปลอดภัย และการอบรมกล่อมเกล่าให้เด็กมีจิตใจดี มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม และมีทักษะชีวิต การดูแลที่ตอบสนองความต้องการทั้งด้านร่างกายและจิตใจของเด็กมุ่งให้เด็กมีร่างกายเติบโตแข็งแรง มีสุขภาพดี อารมณ์ร่าเริง แจ่มใส มีความประพฤติดี มีวินัย รู้จักควบคุมตนเอง มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การอบรมเลี้ยงดูที่มีผลดีต่อพัฒนาการและความสามารถของเด็กนั้น ผู้ใหญ่ที่ดูแลเด็กจะต้องเป็นผู้ที่มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีปฏิสัมพันธ์และสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อเด็ก ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และใช้การสร้างวินัยเชิงบวกและใช้เหตุผลในการอบรมบ่มนิสัย ซึ่งจะช่วยให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีเป้าหมายชีวิต มีวินัยในตนเอง มีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อผู้อื่น สามารถจัดการกับความเครียดและปัญหาต่าง ๆ ได้ การอบรมเลี้ยงดูจึงเป็นแนวคิดสำคัญที่ครอบคลุมและสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องปฏิบัติตามอย่างสอดคล้องต่อเนื่องกัน

สำหรับการให้การศึกษาเด็กในช่วงปฐมวัยนั้น เป็นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้โดยการจัดประสบการณ์ที่หลากหลายผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย ให้เด็กเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ จากการลงมือปฏิบัติ และการได้รับประสบการณ์ตรง มีการกำหนดจุดมุ่งหมายและการวางแผนในการจัดประสบการณ์และจัดกิจกรรมทั้งรายบุคคล กลุ่มเล็ก และกลุ่มใหญ่ เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมทั้งด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม ด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย และด้านสติปัญญา โดยคำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญและพัฒนาเด็กแต่ละคนอย่างเต็มศักยภาพ

๒. หลักพัฒนาการเด็กและการเรียนรู้ โดยเน้นการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมและสมดุลทุกด้าน ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายด้วยวิธีการเหมาะสมกับวัยและความสามารถ สอดคล้องกับการพัฒนาสมองและมีการพักผ่อนเพียงพอ พัฒนาจากแนวคิด ดังนี้

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม และการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ การพัฒนาเด็กโดยองค์รวม เป็นการคำนึงถึงความสมดุลและครอบคลุมพัฒนาการของเด็กให้ครบทุกด้านในการดูแล พัฒนา และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กต้องไม่เน้นที่ด้านใดด้านหนึ่ง จนละเลยด้านอื่น ๆ ซึ่งในแต่ละด้านของพัฒนาการและความสามารถด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย และด้านสติปัญญา มีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ต้องการการส่งเสริมให้เด็กเจริญเติบโต และมีพัฒนาการสมวัยอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ

เป็นแนวทางที่สำคัญในการปฏิบัติต่อเด็กด้วยความรู้ความเข้าใจที่ประกอบด้วย **ความเหมาะสมกับวัยหรืออายุของเด็ก** ว่าพัฒนาการในช่วงวัยนั้น ๆ ของเด็กเป็นอย่างไร ต้องการการส่งเสริมอย่างไร การมีความรู้เรื่องพัฒนาการและความสามารถตามช่วงวัย จะทำให้สามารถทำนายพัฒนาการและความสามารถในลำดับต่อไปได้ และสามารถวางแผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ ความสามารถ และช่วยเหลือเด็กได้อย่างเหมาะสม สำหรับ**ความเหมาะสมของเด็กแต่ละคน**เป็นการคำนึงถึงเด็กเป็นรายบุคคลที่มีความชอบ ความสนใจ ความสามารถ และความถนัดที่แตกต่างกัน โดยให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และความเหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ เพื่อให้การเรียนรู้ของเด็กที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก ครอบครัว และชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่มีความหมาย ซึ่งความรู้ความเข้าใจดังกล่าวสามารถใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกที่เด็กเรียนรู้อย่างมีความสุข การสร้างกลุ่มการเรียนรู้ร่วมกัน การประเมินความสามารถผู้เรียน และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกับผู้ปกครองและชุมชน

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการพัฒนาสมอง สมองของเด็กเป็นสมองที่สร้างสรรค์และมีการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นสัมพันธ์กับอารมณ์ สมองเป็นอวัยวะที่สำคัญมากที่สุด และมีการพัฒนาตั้งแต่วัยอยู่ในครรภ์มารดา โดยในช่วงนี้เซลล์สมองจะมีการพัฒนาเชื่อมต่อและทำหน้าที่ในการควบคุมการทำงานของพื้นฐานของร่างกาย สำหรับในช่วงแรกเกิดถึงอายุ ๓ ปี จะเป็นช่วงที่เซลล์สมองเจริญเติบโตและขยายเครือข่ายใยสมองอย่างรวดเร็ว โดยปัจจัยในการพัฒนาของสมองประกอบด้วย พันธุกรรม โภชนาการ และสิ่งแวดล้อม สมองจะมีพัฒนาการที่สำคัญในการควบคุมและมีผลต่อการเรียนรู้ ความคิด จินตนาการ ความฉลาด และพัฒนาการทุกด้าน การพัฒนาสมองทำให้เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว กว่าวัยใด สำหรับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง โครงสร้างและการทำงานของสมองที่มีการพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้นตามช่วงวัยและความยืดหยุ่น ทำให้การพัฒนาสมองเกิดขึ้นได้ตลอดชีวิต การเชื่อมโยงต่อกันของเซลล์สมองที่เป็นเครือข่ายซับซ้อนและหนาแน่นจะเกิดขึ้นก่อนอายุ ๕ ปี ซึ่งเมื่อเซลล์สมองและจุดเชื่อมต่อเหล่านี้ได้รับการกระตุ้นมากขึ้นเท่าใด ยิ่งทำให้สมองมีความสามารถในการเรียนรู้อย่างรวดเร็วและจดจำได้มากขึ้น แต่หากไม่ได้รับการกระตุ้นจากประสบการณ์ที่เด็กได้รับอย่างหลากหลายจะไม่เกิดการเชื่อมต่อ โดยการกระตุ้นจุดเชื่อมต่อเหล่านั้นเกิดจากการที่เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือทำและปฏิบัติด้วยตนเองผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับพัฒนาการทางสมองเป็นการเรียนรู้จากของจริงไปหาสัญลักษณ์ จากง่ายไปหายาก จากรูปธรรมไปสู่นามธรรม โดยคำนึงถึงความสามารถตามวัยและพัฒนาการ อย่างไรก็ตาม เมื่อสมองเจริญเติบโตในช่วงวัยต่าง ๆ และเริ่มมีความสามารถในการทำหน้าที่ในช่วงเวลาที่ต่างกัน จะเห็นว่าการเรียนรู้และทักษะบางอย่างจะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดในช่วงเวลาหนึ่งที่เรียกว่า **“หน้าต่างโอกาสของการเรียนรู้”** ซึ่งเมื่อผ่านช่วงเวลานั้นในแต่ละช่วงวัย ถ้าสมองไม่ได้รับการกระตุ้นหรือได้รับประสบการณ์ที่เหมาะสม โอกาสที่จะฝึกอาจยากหรือทำไม่ได้เลย ผู้ใหญ่ที่เลี้ยงดูเด็กเป็นคนสำคัญที่จะต้องคอยสังเกต และใช้โอกาสนี้ช่วยให้เด็กก้าวไปสู่ความสามารถเฉพาะด้านในแต่ละช่วงวัย

หน้าต่างโอกาสของการเรียนรู้เป็นช่วงโอกาสที่สำคัญในการพัฒนาสมอง ซึ่งเป็นกระบวนการทางความคิดของสมองส่วนหน้าทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการคิด ความรู้สึก และการกระทำ โดยสมองส่วนนี้กำลังพัฒนามากที่สุด เป็นช่วงของการพัฒนาความสามารถในการคิด การจัดระเบียบตนเอง ซึ่งส่งผลต่อการยับยั้งชั่งใจ การคิดไตร่ตรอง การควบคุมอารมณ์ การยืดหยุ่นทางความคิด การใส่ใจจดจ่อ การวางแผน การตั้งเป้าหมาย ความมุ่งมั่น การจดจำ การเรียกใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดลำดับความสำคัญของเรื่องต่าง ๆ และ การลงมือทำอย่างเป็นขั้นตอนจนสำเร็จ การพัฒนาสมองจึงเป็นทักษะที่ต้องได้รับการฝึกฝนใน

ชีวิตประจำวันของเด็กผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ หลากหลายที่เปิดโอกาสให้เด็กได้คิด ลงมือทำ เพื่อให้เกิดความพร้อมและมีทักษะที่สำคัญต่อชีวิตในอนาคต

นอกจากนี้ สมอายังเป็นอวัยวะสำคัญสำหรับการเรียนรู้ภาษาและการสื่อสาร การเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็กจะเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ จากการปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่และผู้เลี้ยงดูในชีวิตประจำวัน และสถานการณ์รอบตัว สมอมีตำแหน่งรับรู้ต่าง ๆ กัน ได้แก่ ส่วนรับภาพ ส่วนรับเสียง ส่วนรับสัมผัสและรับรู้การเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย สมอส่วนต่าง ๆ เหล่านี้พัฒนาขึ้นมาได้ช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับการกระตุ้นของสิ่งแวดล้อมภายนอก โดยสมอเด็กมีความจำผ่านการฟัง ต้องการรับรู้ข้อมูลเสียงพร้อมเห็นภาพ เริ่มรู้จักเสียงที่เหมือนและแตกต่าง และสามารถเรียนรู้จังหวะของคำได้จากการฟังซ้ำ ๆ สมอของเด็กที่เข้าใจเกี่ยวกับภาพ เสียง และสัมผัสแบบต่าง ๆ มีความสำคัญมาก เพราะข้อมูลจากภาพ เสียง และสัมผัสเหล่านี้จะก่อรูปขึ้นเป็นเรื่องราวที่จะรับรู้และเข้าใจซับซ้อนขึ้นเรื่อย ๆ ได้ในที่สุด สมอส่วนหนึ่ไม่มีหน้าที่คิด ตัดสินใจ เชื่อมโยงการรับรู้ไปสู่การกระทำที่เป็นลำดับขั้นตอน สมอเด็กที่สามารถเรียนรู้ภาษาได้ดีต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อมของภาษาที่เรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมจึงจะเรียนรู้ได้ดี

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นและการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นเป็นกิจกรรมการแสดงออกของเด็กอย่างอิสระตามความต้องการ และจินตนาการสร้างสรรค์ของตนเอง เป็นการสะท้อนพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในชีวิตประจำวัน จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ บุคคล และสิ่งแวดล้อมรอบตัว การเล่นทำให้เกิดความสนุกสนาน ผ่อนคลาย และส่งเสริมพัฒนาการและความสามารถทั้งด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย และด้านสติปัญญาของเด็ก การเล่นของเด็กปฐมวัยจัดเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งการเล่นอย่างมีความหมายเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานที่ถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ขณะที่เด็กเล่นจะเกิดการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันด้วย จากการเล่นเด็กจะมีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ ผ่อนคลายอารมณ์และแสดงออกถึงตนเอง ได้เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น เด็กจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสสำรวจ ทดลอง คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเอง การเล่นช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งแวดล้อม บุคคลรอบตัว และส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถทั้งด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม ด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย และด้านสติปัญญา ก้าวหน้าไปตามวัยอย่างเหมาะสมและสมดุล

การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องตลอดเวลาจากการเล่นและประสบการณ์ตรงในวิถีชีวิตประจำวันผ่านการลงมือปฏิบัติ การใช้ประสาทสัมผัสในการสำรวจ การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเพื่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และการถ่ายทอดจากผู้ที่มีประสบการณ์และมีความรู้มากกว่า ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิด จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ทักษะภาษา ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ทักษะพื้นฐานที่สำคัญและความสามารถในการต่าง ๆ ตลอดจนเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง บุคคล สิ่งต่าง ๆ และสถานการณ์รอบตัว การเรียนรู้ควรยึดเด็กเป็นสำคัญ โดยเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเลือกตามความสนใจ ลงมือกระทำผ่านสื่ออุปกรณ์และของเล่นที่ตอบสนองการเรียนรู้ เปิดกว้างและมีความยืดหยุ่น โดยการเรียนรู้ของเด็กส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการลองผิดลองถูก การได้สัมผัสกระทำ และการกระทำซ้ำ ๆ ที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการและความสามารถทั้งด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม ด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย และด้านสติปัญญา ซึ่งเด็กจะมีความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น เกิดการค้นพบและการแก้ปัญหา ความเข้าใจตนเองและผู้อื่น สำหรับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยนั้น เกิดจากการที่ผู้ใหญ่เป็นผู้สนับสนุนวิธีการการเรียนรู้และความพยายามของเด็ก ๆ ในการเรียนรู้ จากการกำหนดจุดมุ่งหมายรวมทั้งการสร้างความท้าทายและส่งเสริมเด็ก ๆ ในการขยายขีดความสามารถของตน และให้คำแนะนำแก่เด็ก

ในการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็ก สามารถใช้ในบริบทของการเล่น และกิจกรรมที่มีโครงสร้างตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเรียนรู้

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ มีความสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะสำหรับเด็กปฐมวัย เนื่องจากเด็กวัยนี้กำลังอยู่ในช่วงพัฒนาทักษะความสามารถด้านสังคมและอารมณ์ในระดับที่สูงขึ้น การเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ถือเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่อาศัยการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อนำไปสู่การเสริมสร้างเจตคติที่ดีและพฤติกรรมเชิงบวก อีกทั้งยังสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาทางพฤติกรรมของเด็กได้อีกด้วย การเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์เป็นประเด็นที่การศึกษายุคใหม่ให้ความสำคัญนอกเหนือจากการจัดการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ

การเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ ประกอบด้วย การตระหนักรู้ในตนเอง ซึ่งเป็นการทำความรู้จักและเข้าใจตนเองรวมถึงผู้อื่นในด้านความคิด อารมณ์และความรู้สึกได้อย่างถูกต้อง ทำให้การปฏิบัติต่อผู้อื่นได้อย่างสุภาพ การจัดการตนเองเป็นการจัดการอารมณ์เชิงลบของตนเอง และแสดงออกต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ทักษะสัมพันธ์ภาพเป็นการทำงานร่วมกับผู้อื่น ให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยไม่ใช้ความรุนแรง และการตัดสินใจอย่างรับผิดชอบเป็นการทำความเข้าใจปัญหา แก้ไขปัญหาด้วยการคำนึงถึงความปลอดภัย และประเมินผลของการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล จึงเป็นทักษะที่จำเป็นต่อเด็กปฐมวัย ช่วยให้เด็กมีความสัมพันธ์ที่ดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น

๓. หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก โดยเน้นการจัดกิจกรรมบูรณาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เปิดโอกาสเด็กได้เลือก คิด ตัดสินใจ และลงมือทำ ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย มีทักษะชีวิต และเรียนรู้อย่างมีความสุข พัฒนาจากแนวคิด ดังนี้

๓.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการ เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่เรียนรู้ผ่านการเล่นและการทำกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กในวัยนี้ เป็นการวางแผนโดยบูรณาการทั้งวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ ภาษา ดนตรี และการเคลื่อนไหว คุณธรรมจริยธรรม สุขภาพอนามัย และศาสตร์อื่น ๆ โดยไม่แบ่งเป็นรายวิชา แต่จะมีการผสมผสานความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติของแต่ละศาสตร์ในการจัดประสบการณ์ ซึ่งแตกต่างจากการเรียนรู้ในระดับชั้นอื่น ๆ เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติเหมาะสมตามวัยของเด็ก เพื่อพัฒนาความสามารถทั้งด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย และด้านสติปัญญา โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้บูรณาการผ่านสาระการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย และด้านสติปัญญา โดยออกแบบการจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่ทำให้เกิดความหลากหลาย และสาระที่ควรเรียนรู้ ได้แก่ ตัวเด็ก บุคคลและสถานที่แวดล้อมตัวเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก ภายใต้อาสาการเรียนรู้ทั้งประสบการณ์สำคัญที่มีการเชื่อมโยงกับพัฒนาการและความสามารถของเด็กและสาระที่ควรเรียนรู้ และความสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย โดยมีรูปแบบการจัดประสบการณ์ตามความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษา ทั้งนี้ ประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กจะจัดขึ้นโดยคำนึงถึงธรรมชาติของเด็กที่เรียนรู้ผ่านการเล่น การลงมือปฏิบัติ การสำรวจ การทดลอง การสร้างชิ้นงานที่สร้างสรรค์ และการเห็นแบบอย่างที่ดี การจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างหลากหลายจะช่วยตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมความชอบ ความสนใจ และความถนัด ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาอย่างรอบด้าน พัฒนาทักษะชีวิตและ ทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติ พัฒนาการ และความสามารถตามวัยของเด็กที่มีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่า **“หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ”**

ดังนั้น เป็นหน้าที่ของผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น ที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลายประสบการณ์สำคัญ อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่กำหนดไว้

๓.๒ แนวคิดเกี่ยวกับสื่อ เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้างประสบการณ์ การพัฒนาความเข้าใจในแนวคิดและความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ นั้น สามารถนำสื่อ เทคโนโลยี และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มาสนับสนุนและเสริมสร้างการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้ โดยเป็นตัวกลางและเครื่องมือเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ สื่อสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นสามารถเป็นบุคคล วัสดุ อุปกรณ์ ของเล่น ตลอดจนเทคนิควิธีการที่กำหนดไว้ได้อย่างง่ายและรวดเร็ว ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรม เกิดการเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง การใช้สื่อการเรียนรู้ต้องปลอดภัย ต่อตัวเด็กและเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจ ความชอบและความต้องการของเด็กที่หลากหลาย ควรมีสื่อที่เป็นสื่อของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก สื่อสะท้อนวัฒนธรรม สื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น และสื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ ให้ครบทุกด้าน ทั้งนี้ สื่อต้องเอื้อให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า และส่งเสริมการลงมือปฏิบัติจริงของเด็ก โดยการจัดสื่อสำหรับเด็กปฐมวัยต้องเริ่มต้นจากสื่อของจริง ของจำลอง (๓ มิติ) ภาพถ่าย ภาพโครงร่าง (๒ มิติ) และสัญลักษณ์จากรูปธรรมไปสู่นามธรรมตามลำดับ

สำหรับเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อการตอบสนองความต้องการและการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เทคโนโลยีสำหรับเด็กปฐมวัยสามารถเป็นอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ของเล่นเด็ก และวิธีการใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมต้องเป็นการเลือกใช้อย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยเครื่องมือประเภทดิจิทัลและอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมต่อการใช้กับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี สำหรับเด็กอายุตั้งแต่ ๓ ปีขึ้นไปควรใช้กับเด็กอย่างมีจุดมุ่งหมาย และใช้เป็นสื่อปฏิสัมพันธ์ จำกัดช่วงเวลาในการใช้ และมีข้อตกลงในการใช้อย่างเหมาะสมกับวัย โดยใช้เป็นทางเลือกไม่บังคับใช้ และใช้เทคโนโลยีเพื่อเสริมสื่อหลัก

ส่วนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและทางจิตภาพ โดยเป็นการจัดสื่อที่หลากหลายเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กพร้อมด้วยการจัดตารางเวลาที่เหมาะสมในแต่ละวัน รวมทั้งการส่งเสริมบรรยากาศที่ดีสำหรับการเรียนรู้ โดยมุ่งให้ผู้ใหญ่และเด็กมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมเด็กทั้งกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และตอบสนองความต้องการรายบุคคล

๓.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง การประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและสอดคล้องสัมพันธ์กับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รวมทั้งกิจกรรมประจำวัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก สำหรับการส่งเสริมความก้าวหน้าและช่วยเหลือสนับสนุนเมื่อพบเด็กล่าช้าหรือมีปัญหาที่เกิดจากพัฒนาการและการเรียนรู้ **ไม่ใช่การตัดสินผลการศึกษาและไม่ใช้แบบทดสอบในการประเมิน** เป็นการประเมินตามสภาพจริงที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินที่หลากหลายอย่างมีจุดมุ่งหมาย เหมาะสมกับศักยภาพในการเรียนรู้และพัฒนาการตามวัยของเด็ก ตลอดจนรูปแบบการเรียนรู้ประสบการณ์ที่เด็กได้รับและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กที่มีการเก็บข้อมูลอย่างรอบด้าน โดยใช้เรื่องราวเหตุการณ์ กิจกรรมตามสภาพจริงหรือคล้ายจริงในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เด็กมีโอกาสดำเนินการถึงความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ จากการปฏิบัติกิจกรรม หรือการสร้างงานที่เป็นผลผลิตเพื่อเป็นการสะท้อนภาพที่แท้จริง มีการนำเสนอหลักฐานในการประเมินที่น่าเชื่อถือในรูปแบบที่เหมาะสม และสื่อสารผลการประเมินให้แก่ครอบครัว รวมทั้ง ผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก โดยสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการ

ประเมินความสามารถผู้เรียนจะช่วยผู้สอนในการวางแผนการจัดกิจกรรม ให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก และขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้ได้อีกด้วย

๔. หลักการบูรณาการบริบทสังคมและวัฒนธรรม โดยตระหนักในบริบทสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็ก ให้โอกาสเด็กได้เรียนรู้จากวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของตนเอง รวมถึงวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงอย่างมีความหมาย พัฒนาจากแนวคิด ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความเป็นไทย และความหลากหลาย
การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ส่งผลต่อวิถีชีวิตและการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมเด็กสู่อนาคต อย่างไรก็ตาม เด็กเมื่อเกิดมาจะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งไม่เพียงแต่จะได้รับอิทธิพลจากการปฏิบัติแบบดั้งเดิมตามประเพณี มรดก และการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษแล้ว ยังได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ ค่านิยม และความเชื่อของบุคคลในครอบครัวและชุมชนของแต่ละที่ด้วย โดยบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมรอบตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความสามารถและการเรียนรู้ ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพของแต่ละคน ผู้สอนควรต้องเรียนรู้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาและเกิดการเรียนรู้และดำเนินชีวิตอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่นมีความสุข เป็นการเตรียมเด็กไปสู่สังคมในอนาคตกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความหลากหลายทางความคิด ความเชื่อ และวัฒนธรรม โดยคำนึงถึงความเป็นไทยที่มีมรดกทางวัฒนธรรมทั้งในด้านภาษา มารยาท คุณธรรม จริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีทั้งดงาม และที่สำคัญคือหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นหลักคิดในการดำเนินชีวิต ที่เน้นความพอประมาณ มีเหตุผลมีภูมิคุ้มกัน การใช้ความรู้ควบคู่คุณธรรม โดยในการจัดการศึกษาต้องมีการคำนึงถึงทั้งด้านเชื้อชาติ ศาสนา เศรษฐฐานะ เพศ วัย ความต้องการพิเศษที่เป็น ความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยสามารถพัฒนาให้เด็กมีความเข้าใจในตนเอง เข้าใจผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ในแนวคิดและความหลากหลายเท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรอบด้าน โดยผู้สอนและสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มีอัตลักษณ์ การวางแผนการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง และการจัดกิจกรรมและโครงการที่สร้างความเชื่อมโยงกับสังคมวัฒนธรรม ความเป็นไทย และความหลากหลาย

๕. หลักการมีส่วนร่วมของครอบครัว สถานศึกษา และชุมชน โดยสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว และชุมชน พัฒนาจากแนวคิด ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครอบครัว สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และชุมชน
การพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเด็ก การมีส่วนร่วมของครอบครัว สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและชุมชน เพื่อพัฒนาเด็กร่วมกันโดยการดูแลพัฒนา และการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัยนั้น ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจและการส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันของทุกฝ่าย ซึ่งครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นในการเรียนรู้ของเด็ก และ พ่อแม่เป็นครูคนแรกและเป็นครูที่จะอยู่กับเด็กไปตลอดชีวิต โดยสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจะเป็นส่วนสำคัญที่ดูแลและพัฒนาเด็ก ซึ่งไม่เพียงแต่การทำงานกับเด็กเท่านั้น แต่ยังต้องมีการทำงานกับครอบครัวและชุมชนที่มีรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาเด็กร่วมกัน ทั้งในการจัดโปรแกรมการให้การศึกษาพ่อแม่ผู้ปกครอง และการจัดอบรมพ่อแม่ผู้ปกครองในการดูแลและพัฒนาเด็ก การมีโปรแกรมในการช่วยเหลือครอบครัวและเด็กในด้านสุขภาพอนามัย โภชนาการ และการส่งเสริมพัฒนาการ รวมทั้งด้านอื่น ๆ การเยี่ยมบ้านเด็กโดยเฉพาะช่วงรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาของเด็กในการเปลี่ยนระดับชั้นหรือเข้าสู่สถานศึกษา การสื่อสารกับผู้ปกครองในช่องทางต่าง ๆ

ที่เหมาะสม การขออาสาสมัครจากผู้ปกครองที่มีความสามารถหลากหลาย มีเวลา หรือต้องการช่วยเหลือ สนับสนุนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการดูแล และพัฒนาเด็กของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กที่บ้านที่เชื่อมต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในการดูแลและพัฒนาเด็ก การสร้างความร่วมมือกับชุมชน โดยประสานให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม การให้บริการ และสนับสนุนการดูแลพัฒนาตลอดจนเป็นแหล่งเรียนรู้ของเด็กโดยการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยความไว้วางใจ ความเคารพซึ่งกันและกัน รวมทั้งการร่วมรับผิดชอบ สำหรับการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ

โดยสรุป จากแนวคิดของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี ที่สำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กที่มีความสัมพันธ์และพัฒนาต่อเนื่องเป็นขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน แนวคิดเกี่ยวกับการคำนึงถึงสิทธิเด็ก การสร้างคุณค่าและสุขภาวะให้แก่เด็กปฐมวัยทุกคนทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษ แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูควบคุมการให้การศึกษาที่ต้องจัดประสบการณ์ ที่หลากหลายผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย ให้เด็กเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ จากการลงมือปฏิบัติและ การได้รับประสบการณ์ตรง แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ ที่คำนึงถึงความสมดุลและครอบคลุมพัฒนาการของเด็กให้ครบทุกด้าน แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาสมอง ซึ่งสมองหากได้รับการกระตุ้นจะมีความสามารถในการเรียนรู้และ จดจำได้มากขึ้น แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นและการเรียนรู้ของเด็กที่ยึดให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ที่มีความหมายด้วยตัวเด็กในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระเอื้อต่อการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม บูรณาการโดยถือว่าการเล่นอย่างมีความหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้เด็ก แนวคิดเกี่ยวกับ การเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ที่การศึกษายุคใหม่ให้ความสำคัญนอกเหนือจากการจัดการเรียนรู้ เป็นถือเป็นทักษะที่จำเป็นต่อเด็กปฐมวัย ช่วยให้เด็กมีความสัมพันธ์ที่ดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น แนวคิดเกี่ยวกับสื่อ เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มาสนับสนุนและเสริมสร้างการเรียนรู้ ของเด็กปฐมวัยได้โดยเป็นตัวกลางและเครื่องมือ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ แนวคิดเกี่ยวกับ การประเมินความสามารถเด็กตามสภาพจริงที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการ ความสามารถ และการเรียนรู้ของเด็ก สำหรับการส่งเสริมความก้าวหน้าและช่วยเหลือสนับสนุน โดยไม่ใช่การตัดสินผล การศึกษาและไม่ใช่แบบทดสอบในการประเมิน แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความเป็นไทย ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพ พัฒนาการและความสามารถของเด็กแต่ละคน การพัฒนาเด็กให้รู้สึกมีความสุขในการเรียนรู้ในปัจจุบัน มิใช่เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครอบครัว สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และชุมชนในการสร้าง และพัฒนาหลักสูตรที่มีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ได้นำไปสู่หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี

ดังนั้น ผู้สอนระดับปฐมวัยจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและมีความเข้าใจในตัวเด็ก เพื่อการเตรียมเด็กในอนาคต ผู้สอนจำเป็นต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งทางด้านสังคมและ การศึกษา มีความใฝ่รู้ ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ พัฒนาตนเองทางด้านวิชาการและวิชาชีพ สร้างเครือข่ายความร่วมมือและชุมชนวิชาชีพปฐมวัย จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ที่จะส่งผลต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยและเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพต่อไป

บทที่ ๒

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรสถานศึกษาถือเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนและดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยให้บรรลุผลตามเป้าหมายและจุดเน้นของสถานศึกษา สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี ซึ่งในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องมีการวางระบบการสร้างความรู้ความเข้าใจให้บุคลากรทางการศึกษาสามารถเข้าถึงและเข้าใจความสำคัญ พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาบรรลุตามจุดหมายและความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัยตามที่หลักสูตรกำหนด โดยสถานศึกษาต้องมีการเตรียมความพร้อม วางแผน และศึกษาข้อมูลบริบทรอบด้านอย่างครอบคลุมชัดเจน สร้างเครือข่ายความร่วมมือจากภาคส่วนที่สำคัญ รวมทั้งอาจจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ปกครอง ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนภาคเอกชน อีกทั้ง สถานศึกษาสามารถออกแบบการจัดประสบการณ์ได้หลากหลายตามแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องตามหลักการในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี ภายใต้บริบทและสภาพความต้องการของชุมชน โดยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมีความเหมาะสม เป็นไปได้ และนำไปสู่การปฏิบัติในการจัดประสบการณ์ในห้องเรียนอย่างมีคุณภาพ ซึ่งแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพแสดงขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเป็นหลักสูตรของสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับปฐมวัยแต่ละแห่งต้องสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยควรดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ เตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

๑.๑ แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โดยแต่งตั้งคณะบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังตัวอย่างต่อไปนี้

(๑) คณะกรรมการที่ปรึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาธิการที่ได้รับผิดชอบงานปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิ หรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสม

(๒) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานปฐมวัย ครูผู้สอนปฐมวัย ตัวแทนครูชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชนหรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสม

๑.๒ จัดทำข้อมูลความต้องการจำเป็นตามบริบทของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และสถานการณ์ปัจจุบัน โดยศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพตัวเด็ก พัฒนาการและความสามารถตามวัย ความต้องการจำเป็นของผู้เรียนแต่ละระดับอายุ ครอบคลุมเด็ก จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และจุดเน้นตามบริบทของสถานศึกษา สถานการณ์ปัจจุบันของชุมชนและท้องถิ่น นโยบาย วิสัยทัศน์ อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น จัดประชุมหรือศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับเด็ก ผู้ปกครองและชุมชน และเนื่องจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ – ๖ ปี ฉบับนี้ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ได้จริงในการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนั้น บริบทของสถานศึกษาจึงเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้เรียน ทั้งส่วนที่เป็นสถานการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน หรือการใช้ชีวิตในอนาคตของผู้เรียน รวมทั้งสถานการณ์ของประเทศและโลกปัจจุบันที่บ่งบอกถึงพฤติกรรมหรือความสามารถที่ผู้เรียนต้องมีเพื่อการใช้ชีวิตในอนาคต

๑.๓ ศึกษาทำความเข้าใจเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ – ๖ ปี ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย วิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย ความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปี การจัดเวลาเรียน สาระการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ การประเมินความสามารถ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ การสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ และการกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ – ๖ ปี และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ ๒ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

๒.๑ ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ตามองค์ประกอบ ดังนี้

- (๑) ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา
- (๒) วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย
- (๓) จุดหมาย
- (๔) ความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย
- (๕) ความสามารถผู้เรียนเมื่อจบปี
- (๖) การจัดเวลาเรียน
- (๗) สารการเรียนรู้รายปี
- (๘) การจัดประสบการณ์
- (๙) การจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้
- (๑๐) การประเมินความสามารถ
- (๑๑) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย
- (๑๒) การเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑
- (๑๓) ภาคผนวก

๒.๒ ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เมื่อสถานศึกษาดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเรียบร้อยแล้ว ควรกำหนดให้มีการประเมินก่อนนำไปใช้ โดยอาศัยความคิดเห็นจากผู้ใช้หลักสูตร ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ ตรวจสอบองค์ประกอบของหลักสูตรว่า ครบถ้วน ชัดเจน สอดคล้อง และมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด สมองความต้องการของสถานศึกษาโดยแท้จริงหรือไม่ ความเป็นไปได้ ทันเวลาในการนำไปใช้หรือไม่ มีจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องอย่างไร สามารถนำไปใช้ได้หรือควรปรับปรุงแก้ไขเรื่องใด โดยวิธีสนทนากลุ่มหรือใช้เครื่องมือในการตรวจสอบ เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมีความเหมาะสมและมีคุณภาพ

๒.๓ ขออนุมัติและประกาศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕..

สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาหรือคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับหน่วยงานต้นสังกัด หากมีข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ ให้นำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปพิจารณาปรับปรุง (ร่าง) หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ให้มีความเหมาะสมและชัดเจนยิ่งขึ้นก่อนการอนุมัติใช้หลักสูตร และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาหรือคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียนแล้ว ให้จัดทำเป็นประกาศหรือคำสั่ง เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โดยผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ลงนาม หรือผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ลงนามเพียงผู้เดียว หรือตามที่คณะกรรมการเห็นชอบเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอนปฐมวัย ผู้ปกครอง ชุมชน และรายงานให้ต้นสังกัด (ผู้ทรงฯพิจารณา) รับทราบและดำเนินการตามบทบาทของตนต่อไป

ขั้นตอนที่ ๓ นำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปใช้ และนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตร

สถานศึกษานำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปใช้โดยบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอนนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปใช้ในการวางแผนและออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กให้บรรลุตามความสามารถของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุน ส่งเสริม นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ เพื่อนำผลจากการติดตามมาใช้เป็นข้อมูลพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

การจัดทำองค์ประกอบหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

๑. ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา เป็นการอธิบายแนวคิด ทฤษฎี และความเชื่อในการพัฒนาเด็กปฐมวัย สถานศึกษาจำเป็นต้องกำหนดปรัชญาการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องยึดเป็นหลักในการจัดการศึกษาปฐมวัย การกำหนดปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาควรเริ่มจากการพิจารณาาร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องว่า สถานศึกษามีความเชื่อว่าเด็กปฐมวัยเรียนรู้อย่างไร ผู้บริหาร ครู ครอบครั้ว ชุมชน เห็นความสำคัญร่วมกันในการจัดการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างไร ครูมีบทบาทอย่างไรในการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อจะนำไปสู่การกำหนดปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา

ตัวอย่าง

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

โรงเรียน.....จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี บนพื้นฐานของการให้ความรัก ความเข้าใจ ความใส่ใจ และความเคารพในคุณค่าและความแตกต่างของเด็กรายบุคคล เน้นความร่วมมือจากครอบครัว และชุมชน ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น การลงมือปฏิบัติจริงโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ภายใต้สิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ที่อบอุ่นและปลอดภัย เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการและความสามารถอย่างเป็นองค์รวม เต็มตามศักยภาพ มีวินัย มีทักษะชีวิต โดยครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และเป็นแบบอย่างที่ดีกับเด็ก เพื่อวางรากฐานคุณภาพชีวิตให้กับเด็กเติบโตเป็นพลเมืองที่ดี

๒. วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย

๒.๑ วิสัยทัศน์ สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นการแสดงเจตนารมณ์ อุดมการณ์ และอนาคตที่พึงประสงค์ ที่อยู่บนพื้นฐานความจริงและแสดงค่านิยม อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของสถานศึกษา เพื่อสร้างศรัทธาและจุดประกายความคิดให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนาเด็ก ทั้งนี้ การกำหนดวิสัยทัศน์ ควรเป็นการกำหนดเจตนารมณ์ร่วมกันระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าเด็กจะได้รับการพัฒนาคุณลักษณะสำคัญใดเป็นพิเศษที่สะท้อนให้เห็นตามวิสัยทัศน์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี เช่น เป็นคนดี สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยหมายถึงคนดีลักษณะใด มีวินัยลักษณะใด เพื่อนำไปสู่การเขียนพันธกิจ และเป้าหมายที่ชัดเจน และใครมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี วิสัยทัศน์ที่ดีต้องมีความชัดเจน เหมาะสม และมีระยะเวลาที่แน่นอนว่าจะเกิดขึ้นภายในปีการศึกษาใด

ตัวอย่าง

วิสัยทัศน์

ภายในปีการศึกษา ๒๕๗๐ โรงเรียน..... สามารถส่งเสริมพัฒนาเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี ให้มีความสามารถด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย และด้านสติปัญญาอย่างเต็มตามศักยภาพ เด็กเรียนรู้อย่างมีความสุข มีวินัย มีทักษะชีวิต ภาคภูมิใจในความเป็นไทย และการเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม พร้อมทั้งมีความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ด้วยความร่วมมือจากสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครั้ว และชุมชน

๒.๒ พันธกิจ การกำหนดพันธกิจของสถานศึกษาต้องคำนึงถึงวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ว่าจะต้องทำอย่างไรจึงจะทำให้วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้เป็นจริงตามกำหนดเวลานั้น ๆ หรือวิธีดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ในระยะเวลาที่แน่นอน การกำหนดพันธกิจของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรคำนึงถึงการมุ่งพัฒนาเด็กให้มีความสามารถตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ในขณะเดียวกันผู้สอนต้องมีคุณภาพ ทำให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนาเด็กในทิศทางเดียวกัน

ตัวอย่าง

พันธกิจ

๑. พัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการและความสามารถทั้ง ๔ ด้าน สมวัยและเต็มศักยภาพ มีเจตคติที่ดีต่อท้องถิ่น มีวินัย สนใจใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างมีความสุข
๒. พัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรให้สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในลักษณะการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและความสามารถเด็กให้เต็มตามศักยภาพ
๓. จัดสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพ ด้านจิตภาพ และด้านสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก
๔. นำสื่อ เทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาพัฒนาเด็กปฐมวัย
๕. จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

๒.๓ เป้าหมาย เป็นการกำหนดความคาดหวังที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามพันธกิจ สามารถกำหนดได้ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพของเด็กปฐมวัย ครูและบุคลากร การจัดทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

ตัวอย่าง

เป้าหมาย

๑. เด็กปฐมวัยทุกคน มีพัฒนาการและความสามารถด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย และด้านสติปัญญา สมวัยและเต็มศักยภาพ มีเจตคติที่ดีต่อท้องถิ่น สนใจใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างมีความสุข
๒. ครูทุกคนสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกผ่านการเล่นและการลงมือปฏิบัติที่หลากหลายสอดคล้องกับพัฒนาการเด็ก
๓. ครูทุกคนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดประสบการณ์ปฐมวัยอย่างเหมาะสมกับวัยและบริบทของสถานศึกษา
๔. สถานศึกษามีสภาพแวดล้อม สื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก
๕. มีเครือข่ายพ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องในทิศทางเดียวกับสถานศึกษา

๓. จุดหมาย

เป็นการกำหนดความคาดหวังที่จะเกิดกับเด็กหลังจากจบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแล้ว โดยนำจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี มากำหนดเป็นจุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ดังนี้

๑. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขภาวะทางกายที่ดี
๒. สุขภาพจิตดีและมีความสุข มีสุนทรียภาพ มีสัมพันธภาพที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมและจิตใจที่ดีงาม
๓. มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัยในตนเอง รักความเป็นไทย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
๔. มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

๔. ความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย

สถานศึกษานำความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัยของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี ทุกด้าน มากำหนดเป็นความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัยของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

๕. ความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปี

สถานศึกษานำความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาแต่ละชั้นปีของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี ทุกด้านในแต่ละช่วงอายุ มากำหนดเป็นความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาแต่ละชั้นปีของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยและสามารถเพิ่มเติมความสามารถผู้เรียนตามบริบทสถานศึกษา ค่านิยม อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาตามความเหมาะสมได้

๖. การจัดเวลาเรียน

สถานศึกษาต้องกำหนดกรอบโครงสร้างเวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ๑ - ๓ ปีการศึกษา โดยประมาณ ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษา เวลาเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยขึ้นอยู่กับสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วันต่อปีการศึกษา อาจแบ่งเป็น ๒ ภาคเรียนหรือ ๓ ภาคเรียน ใน ๑ ปีการศึกษา แต่ละวันต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมง

๗. สาระการเรียนรู้รายปี

สถานศึกษาต้องกำหนดสาระการเรียนรู้รายปี โดยยึดความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปี ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ **ให้ครบทุกด้าน** ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี และครอบคลุมทุกช่วงอายุหรือช่วงชั้นปีที่จัดการศึกษาและ **อาจเพิ่มเติมสาระที่ควรเรียนรู้ได้ตามค่านิยม อัตลักษณ์ หรือเอกลักษณ์ของสถานศึกษา** ทั้งนี้ สถานศึกษาสามารถออกแบบวิธีการนำเสนอการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปีในรูปแบบตารางที่หลากหลาย โดยอาจนำชื่อหน่วย มาระบุเชื่อมต่อให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ได้ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องของทุกองค์ประกอบ วิธีการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี มีแนวทางดังนี้

คำอธิบายการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี

ความสามารถผู้เรียน เมื่อจบการศึกษา ระดับปฐมวัย	ความสามารถผู้เรียน เมื่อจบชั้นปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
ระบุความสามารถว่าเป็นด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย หรือด้านสติปัญญา	ระบุความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปีให้ครบถ้วนตามความสามารถด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย หรือด้านสติปัญญา โดยนำมาจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี	กำหนดประสบการณ์สำคัญที่คาดว่าจะ เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดพฤติกรรม หรือมีความสามารถตามที่สถานศึกษากำหนด โดยนำประสบการณ์สำคัญที่ระบุไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี มาใช้ครบทุกข้อ ทั้งนี้ สถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมประสบการณ์สำคัญได้ โดยต้องคำนึงถึงความเหมาะสมตามวัยและความสามารถของเด็ก	กำหนดสาระที่ควรเรียนรู้ ซึ่งเป็นเสมือนพუნหรือสื่อกลางในการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีพฤติกรรมและความสามารถ โดยนำมาจากสาระที่ควรเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปีและสอดคล้องกับความสามารถผู้เรียน ทั้งนี้ สถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมสาระที่ควรเรียนรู้ได้ตามความต้องการของสถานศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความเหมาะสมตามวัยและความสามารถของเด็ก

ตัวอย่างการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี

๑. ด้านสุขภาวะทางกาย

ความสามารถผู้เรียน			ตัวอย่างสาระการเรียนรู้รายปี	
ชั้น อ. ๑ (๓ - ๔ ปี)	ชั้น อ.๒ (๔ -๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ - ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑.๑ มีสุขอนามัยและสุขนิสัยที่ดี ๑.๑.๑ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ดื่มน้ำสะอาด แปร่งฟัน ล้างมือ ก่อนรับประทาน อาหารและหลังจาก ใช้ห้องน้ำห้องส้วม นอนพักผ่อน และ ออกกำลังกายเป็น เวลา	๑.๑ มีสุขอนามัยและสุขนิสัยที่ดี ๑.๑.๑ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ดื่มน้ำสะอาด แปร่งฟัน ล้างมือ ก่อนรับประทาน อาหารและหลังจาก ใช้ห้องน้ำห้องส้วม นอนพักผ่อน และ ออกกำลังกาย เป็นเวลา	๑.๑ มีสุขอนามัยและสุขนิสัยที่ดี ๑.๑.๑ รับประทานอาหารหลากหลายที่มีประโยชน์ ดื่มน้ำสะอาด แปร่งฟัน ล้างมือก่อน รับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม นอนพักผ่อน และออกกำลังกาย เป็นเวลา	๑.๑.๑ การมีสุขอนามัยและสุขนิสัยที่ดี (๑) การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขนิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวันในการรับประทานอาหาร การดื่มน้ำสะอาด การล้างมือ การแปรงฟัน การนอนพักผ่อน การเล่น การออกกำลังกาย ๑.๒.๗ ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน (๑) การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน ๑.๔.๑ ภาษาและการรู้หนังสือ (๒) การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บทร้อยกรอง หรือเรื่องราวต่าง ๆ	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก (๑) อาหารที่เป็นประโยชน์ (๒) การพักผ่อน (๓) การออกกำลังกาย (๔) การใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม (๕) โรคติดต่อและโรคอุบัติใหม่ (๖) การล้างมือ การแปรงฟัน
๑.๒ รักษาความปลอดภัยของตนเอง และผู้อื่น ๑.๒.๑ เล่น ทำกิจกรรมและใช้สิ่งของเครื่องใช้ อย่างปลอดภัยและไม่ไปกับคนแปลกหน้า	๑.๒ รักษาความปลอดภัยของตนเอง และผู้อื่น ๑.๒.๑ เล่น ทำกิจกรรม และใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่าง ปลอดภัย และไม่ไปกับคนแปลกหน้า	๑.๒ รักษาความปลอดภัยของตนเอง และผู้อื่น ๑.๒.๑ เล่น ทำกิจกรรม ใช้สิ่งของเครื่องใช้ ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย ระมัดระวังความปลอดภัยจากบุคคล และสิ่งแวดล้อมและไม่ไปกับคนแปลกหน้า	๑.๑.๒ การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น (๑) การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในกิจวัตรประจำวัน (๒) การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์ เกี่ยวกับการป้องกัน และรักษาความปลอดภัย (๓) การเล่นเครื่องเล่นอย่างปลอดภัย (๔) การเล่นบทบาทสมมติเหตุการณ์ต่าง ๆ การปฏิบัติตนขณะเดินทาง	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก (๑) ความปลอดภัยและภัยใกล้ตัว (๒) การปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย

(ร่าง) คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กเด็ กอายุ ๓ - ๖ ปี (๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)

๒. ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม

ความสามารถผู้เรียน			ตัวอย่างสาระการเรียนรู้รายปี	
ชั้น อ. ๑ (๓ - ๔ ปี)	ชั้น อ.๒ (๔ -๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ - ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๒.๑ แสดงออกทาง อารมณ์และความรู้สึก ในสถานการณ์ต่าง ๆ ๒.๑.๑ แสดงอารมณ์ ความรู้สึกท่าทาง และบอกความรู้สึก ของตนเองเมื่อดีใจ โกรธ เสียใจ เหมาะสมกับบาง สถานการณ์	๒.๑ แสดงออกทาง อารมณ์และความรู้สึก ในสถานการณ์ต่าง ๆ ๒.๑.๑ แสดงอารมณ์ ความรู้สึกท่าทาง และ บอกอารมณ์และ ความรู้สึกของตนเอง ได้ตามสถานการณ์	๒.๑ แสดงออกทาง อารมณ์และความรู้สึก ในสถานการณ์ต่าง ๆ ๒.๑.๑ แสดงอารมณ์ ความรู้สึก ท่าทาง หรือวาจา และ ควบคุมอารมณ์และ ความรู้สึกของตนเอง และผู้อื่นได้ตาม สถานการณ์	๑.๒.๑ แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกใน สถานการณ์ต่าง ๆ (๑) การพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น (๒) การเล่นบทบาทสมมติ (๓) การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี (๕) การทำงานศิลปะ ๑.๒.๓ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น (๑) การเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน ๑.๒.๔ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (๑) การใช้คำพูดหรือการกระทำแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่น มีความสุขเห็นใจเมื่อผู้อื่นเศร้าหรือเสียใจ และช่วยเหลือ ปกป้องเมื่อผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก (๑) อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น (๒) การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึก
๒.๒ กำกับตนเอง ในการทำกิจกรรม ๒.๒.๑ ทำตาม กิจวัตรประจำวันจน สำเร็จ	๒.๒ กำกับตนเอง ในการทำกิจกรรม ๒.๒.๑ วางแผนการ ปฏิบัติกิจกรรมและ ทำสิ่งต่าง ๆ จนสำเร็จ	๒.๒ กำกับตนเอง ในการทำกิจกรรม ๒.๒.๑ ตั้งเป้าหมาย วางแผน และมุ่งมั่น ทำสิ่งต่าง ๆ จน สำเร็จ	๑.๒.๑ แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกใน สถานการณ์ต่าง ๆ (๑) การพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น (๓) การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี (๔) การร้องเพลง (๕) การทำงานศิลปะ ๑.๒.๒ กำกับตนเองในการทำกิจกรรม (๑) การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามความสามารถของ ตนเอง (๒) การวางแผนปฏิบัติกิจกรรมและทำสิ่งต่าง ๆ จนสำเร็จ (๓) การทำตามกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก (๑) การแสดงความคิดเห็นของตนเองและการรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น (๒) การกำกับตนเอง

๓. ด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย

ความสามารถผู้เรียน			ตัวอย่างสาระการเรียนรู้รายปี	
ชั้น อ. ๑ (๓ - ๔ ปี)	ชั้น อ.๒ (๔ -๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ - ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๓.๒ มีมารยาทไทย และปฏิบัติตนตาม วัฒนธรรมและ ประเพณีไทย ๓.๒.๑ ไหว้ กล่าว คำทักทาย กล่าวคำ ขอบคุณ ขอโทษ สนใจร่วมกิจกรรมตาม วัฒนธรรมและ ประเพณีไทย	๓.๒ มีมารยาทไทย และปฏิบัติตนตาม วัฒนธรรมและ ประเพณีไทย ๓.๒.๑ ไหว้ กล่าว คำขอบคุณ ขอโทษ ร่วมกิจกรรมตาม วัฒนธรรมและ ประเพณีไทย	๓.๒ มีมารยาทไทย และ ปฏิบัติตนตามวัฒนธรรม และ ประเพณีไทย ๓.๒.๑ ไหว้ กล่าว คำขอบคุณ ขอโทษ ปฏิบัติตนตาม มารยาทไทยได้ตาม กาลเทศะและร่วม กิจกรรมตามวัฒนธรรม และประเพณีไทย	๑.๓.๒ มีมารยาทไทย และปฏิบัติตนตาม วัฒนธรรมและประเพณีไทย (๑) การเล่นบทบาทสมมติการปฏิบัติตนในความ เป็นคนไทย (๒) การเล่นบทบาทสมมติ การปฏิบัติตนตาม มารยาทไทย การไหว้ การขอบคุณ การกล่าว ขอโทษ แสดงกิริยาสุภาพอื่น ๆ (๗) การปฏิบัติตน/ร่วมกิจกรรมตามวัฒนธรรม ท้องถิ่นและประเพณีไทย	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก (๑) มารยาทไทย (๒) การไหว้ การขอบคุณ การขอโทษ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก (๑) การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย
๓.๓ รักและภูมิใจใน ความเป็นไทย ๓.๓.๑ หุุดย่นเมื่อได้ ยินเพลงชาติไทยและ เพลงสรรเสริญ พระบารมี	๓.๓ รักและภูมิใจใน ความเป็นไทย ๓.๓.๑ ยืนตรงและ ร่วมร้องเพลงชาติไทย และเพลงสรรเสริญ พระบารมี สนใจร่วม กิจกรรมที่เกี่ยวกับ ชาติ ศาสนาและ พระมหากษัตริย์	๓.๓ รักและภูมิใจใน ความเป็นไทย ๓.๓.๑ ยืนตรงและ ร้องเพลงชาติไทยและ เพลงสรรเสริญ พระบารมี ร่วมกิจกรรม ที่เกี่ยวกับชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	๑.๓.๓ รักและภูมิใจในความเป็นไทย (๒) การร้องเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญ พระบารมี (๓) การร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ๗) การปฏิบัติตน/ร่วมกิจกรรมตามวัฒนธรรม ท้องถิ่นและประเพณีไทย	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก (๑) ประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัว (๒) ความสำคัญเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก (๑) สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทย (๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย (๓) ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

๔. ด้านสติปัญญา

ก. ภาษาและการรู้หนังสือ

ความสามารถผู้เรียน			ตัวอย่างสาระการเรียนรู้รายปี	
ชั้น อ. ๑ (๓ - ๔ ปี)	ชั้น อ.๒ (๔ -๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ - ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๔.๑ ฟังและสนทนา โต้ตอบกับผู้อื่น ๔.๑.๑ ฟังผู้อื่นพูดจน จบและสนทนาโต้ตอบ เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังให้ ผู้อื่นเข้าใจ	๔.๑ ฟังและสนทนา โต้ตอบกับผู้อื่น ๔.๑.๑ ฟังผู้อื่นพูดจนจบ และสนทนาโต้ตอบ สอดคล้องกับเรื่องที่ฟัง	๔.๑ ฟังและสนทนา โต้ตอบกับผู้อื่น ๔.๑.๑ ฟังผู้อื่นพูด จนจบและสนทนา โต้ตอบอย่างต่อเนื่อง และเชื่อมโยงกับเรื่อง ที่ฟัง แสดงความ คิดเห็นและความรู้สึก ด้วยประโยคสั้น ๆ	๑.๔.๑ ภาษาและการรู้หนังสือ (๒) การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บทร้อยกรองหรือเรื่องราวต่าง ๆ (๔) การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์หรือ เรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง (๕) การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ	สิ่งต่างๆรอบตัว (๑) การพูดและแสดงออกในโอกาสต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน
๔.๓ อ่านภาพและ สัญลักษณ์ ๔.๓.๑ ถูหนังสือที่มี ภาพประกอบถูกด้าน เปิดและพลิกหน้า หนังสือจากหน้าแรก ไปหน้าหลัง อ่านภาพ และพูดด้วยภาษา ของตน	๔.๓ อ่านภาพและ สัญลักษณ์ ๔.๓.๑ ชี้ชื่อเรื่องของ หนังสือที่มีภาพประกอบ อ่านภาพ สัญลักษณ์ คำ พร้อมชี้หรือกวาดตามอง ข้อความตามบรรทัด อ่านภาพและพูดข้อความ ด้วยภาษาของตน	๔.๓ อ่านภาพและ สัญลักษณ์ ๔.๓.๑ ชี้หน้าปกและ ชื่อเรื่องของหนังสือ ที่มีภาพประกอบ พลิกหน้าหนังสือจาก หน้าแรกไปหน้าหลัง และอ่านภาพ สัญลักษณ์ คำ โดยชี้หรือกวาดตามอง จุดเริ่มต้นและจุดจบ ของข้อความ	๑.๔.๑ ภาษาและการรู้หนังสือ (๖) การอ่านหลากหลายวิธี : อ่านหนังสือภาพ อ่านหนังสือนิทาน อ่านป้ายและสัญลักษณ์ อ่านงานเขียนของตนเอง อ่านอย่างอิสระตาม ลำพัง อ่านร่วมกัน อ่านโดยมีผู้ชี้แนะ	สิ่งต่างๆรอบตัว (๑) องค์ประกอบของหนังสือภาพ หนังสือนิทาน ป้ายและ สัญลักษณ์ (๒) วิธีการใช้หนังสือ ภาพ สัญลักษณ์ คำ (๓) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับตัวอักษร

๔. ด้านสติปัญญา (ต่อ)

ข. การคิดรวบยอดและการคิดคำนวณ

ความสามารถผู้เรียน			ตัวอย่างสาระการเรียนรู้รายปี	
ขั้น อ. ๑ (๓ - ๔ ปี)	ขั้น อ.๒ (๔ -๕ ปี)	ขั้น อ.๓ (๕ - ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๔.๖ จับคู่ เปรียบเทียบ จำแนกและ จัดกลุ่มสิ่ง ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ๔.๖.๑ บอกลักษณะ ของสิ่งต่าง ๆ จากการ สังเกตโดยใช้ประสาท สัมผัส จับคู่ เปรียบเทียบ หรือคัดแยกสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะหรือหน้าที่ การใช้งาน	๔.๖ จับคู่ เปรียบเทียบ จำแนกและ จัดกลุ่มสิ่ง ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ๔.๖.๑ บอกลักษณะและ ส่วนประกอบของสิ่ง ต่าง ๆ จากการสังเกต โดยใช้ประสาทสัมผัส จับคู่และเปรียบเทียบ ความแตกต่างหรือความ เหมือนของสิ่งต่าง ๆ จำแนกและจัดกลุ่ม สิ่งต่าง ๆ ตามเกณฑ์ ที่กำหนดขึ้นเอง	๔.๖ จับคู่ เปรียบเทียบ จำแนกและ จัดกลุ่มสิ่ง ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ๔.๖.๑ บอกลักษณะ ส่วนประกอบ การ เปลี่ยนแปลง และ ความสัมพันธ์ของ สิ่งต่าง ๆ จากการสังเกต โดยใช้ประสาทสัมผัส จับคู่ เปรียบเทียบ คัดแยก จัดกลุ่ม และ จำแนกสิ่งต่าง ๆ ตาม เกณฑ์ที่กำหนดให้ หรือกำหนดขึ้นเอง	การจับคู่ เปรียบเทียบ จำแนก และจัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน (๑) การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ประสาทสัมผัส (๒) การจับคู่ เปรียบเทียบ คัดแยก จัดกลุ่ม และ จำแนกสิ่งต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้หรือกำหนด ขึ้นเอง	ธรรมชาติรอบตัว (๑) ปรากฏการณ์ธรรมชาติ (๒) พืช (๓) สัตว์ สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก (๑) สัตว์ สัตว์เลี้ยง ขนาด รูปร่าง รูปทรง ขนาด ปริมาตร น้ำหนัก

๔. ด้านสติปัญญา (ต่อ)

ค. คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ

ความสามารถผู้เรียน			สาระการเรียนรู้รายปี	
ชั้น อ.๑ (๓ - ๔ ปี)	ชั้น อ.๒ (๔ -๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ - ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๔.๑๐ แก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ๔.๑๐.๑ ระบุปัญหา และแก้ปัญหาโดย ลองผิดลองถูก	๔.๑๐ แก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ๔.๑๐.๑ ระบุปัญหา และแก้ปัญหาโดย ลองผิดลองถูก	๔.๑๐ แก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ๔.๑๐.๑ ระบุปัญหา สร้างทางเลือก เลือก วิธีการและลงมือ แก้ปัญหา	๑.๒.๓ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น (๑) การเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน ๑.๔.๓ การคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ (๑) การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น ในเหตุการณ์หรือการกระทำ (๒) การคาดเดาหรือการคาดคะเนสิ่งที่อาจจะ เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล (๕) การมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหาด้วย การระบุปัญหา หาทางเลือกและวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา เลือกวิธีการ ออกแบบวางแผน และ ลงมือแก้ปัญหา	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก (๑) การแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (๒) การแก้ไขความขัดแย้ง ธรรมชาติรอบตัว (๑) การดูแลธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๒) สาธารณสมบัติและการดูแลรักษา สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก (๑) เรื่องราวต่าง ๆ ที่เด็กสนใจ
๔.๑๑ ใช้เหตุผลใน การตัดสินใจ ๔.๑๑.๑ ตัดสินใจใน เรื่องง่าย ๆ	๔.๑๑ ใช้เหตุผลใน การตัดสินใจ ๔.๑๑.๑ ตัดสินใจใน เรื่องง่าย ๆ และเริ่ม เรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น	๔.๑๑ ใช้เหตุผลใน การตัดสินใจ ๔.๑๑.๑ ตัดสินใจใน เรื่องง่าย ๆ และ ยอมรับผลที่เกิดขึ้น	๑.๒.๒ กำกับตนเองในการทำกิจกรรม (๑) การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามความสามารถ ของตนเอง (๒) การวางแผนปฏิบัติกิจกรรมและทำสิ่งต่าง ๆ จนสำเร็จ ๑.๔.๔ การคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ (๔) การตัดสินใจหรือเลือกทำสิ่งต่าง ๆ	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก (๑) สมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน (๒) การแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก (๑) ขยะ (๒) การแยกขยะ การลดการใช้ การแปรรูปและนำกลับมาใช้ใหม่

๔. ด้านสติปัญญา (ต่อ)

ง. การแสวงหาความรู้

ความสามารถผู้เรียน			สาระการเรียนรู้รายปี	
ชั้น อ. ๑ (๓ - ๔ ปี)	ชั้น อ.๒ (๔ -๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ - ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๔.๑๓ ค้นหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาหรือข้อสงสัย โดยใช้การสืบเสาะหาความรู้ ๔.๑๓.๑ ค้นหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาหรือข้อสงสัยด้วยการสังเกตสำรวจตั้งคำถาม	๔.๑๓ ค้นหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาหรือข้อสงสัย โดยใช้การสืบเสาะหาความรู้ ๔.๑๓.๑ ค้นหาคำตอบของปัญหาและข้อสงสัยโดยการสังเกตสำรวจ ตั้งคำถาม และนำเสนอสิ่งที่ค้นพบ	๔.๑๓ ค้นหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาหรือข้อสงสัย โดยใช้การสืบเสาะหาความรู้ ๔.๑๓.๑ ค้นหาคำตอบของปัญหาและข้อสงสัย โดยใช้วิธีการที่หลากหลายโดยการสังเกตสำรวจ ตั้งคำถามวางแผน เก็บข้อมูลและนำเสนอสิ่งที่ค้นพบ	๑.๔.๔ การแสวงหาความรู้ (๑) การสังเกตและการสำรวจสิ่งต่างๆ และแหล่งเรียนรู้รอบตัว (๒) การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจและเกี่ยวข้องกับสิ่งที่สังเกตและสำรวจ (๓) การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ (๔) การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลจากการสืบเสาะหาความรู้ในรูปแบบต่างๆ และแผนภูมิอย่างง่าย (๕) การคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นและมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล (๖) การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ	ธรรมชาติรอบตัว (๑) ชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช (๒) ดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ แรงและพลังงานในชีวิตประจำวันที่แวดล้อมเด็ก (๓) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรักษาสาธารณสุข สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก (๑) ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว

๔. ด้านสติปัญญา (ต่อ)

จ.จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ความสามารถผู้เรียน			สาระการเรียนรู้รายปี	
ชั้น อ. ๑ (๓ - ๔ ปี)	ชั้น อ.๒ (๔ -๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ - ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๔.๑๔ ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ๔.๑๔.๑ สร้างผลงานศิลปะ เพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง	๔.๑๔ ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ๔.๑๔.๑ สร้างผลงานศิลปะ เพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง โดยมีการดัดแปลงและแปลกใหม่จากเดิมหรือมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น	๔.๑๔ ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ๔.๑๔.๑ สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง โดยมีการดัดแปลง แปลกใหม่จากเดิมและมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น	๑.๑.๔ การใช้มือ - ตา ประสานสัมพันธ์กัน (๑) การเล่นเครื่องเล่นสัมผัสและการสร้างจากแท่งไม้ บล็อก (๒) การเขียนภาพและการเล่นกับสี (๓) การปั้น (๔) การประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ด้วยเศษวัสดุ (๕) การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ ๑.๒.๖ มีสุนทรียภาพทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว (๕) การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ (๖) การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก (๑) การเล่นและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก (๒) เรื่องราวต่าง ๆ ที่เด็กสนใจ

๘. การจัดประสบการณ์

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องอธิบายแนวทางหรือรูปแบบการจัดประสบการณ์หรือนวัตกรรม และการจัดกิจกรรมประจำวันที่สถานศึกษากำหนด โดยคำนึงถึงปรัชญาการศึกษาปฐมวัย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปี รวมทั้งค่านิยม อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยมีรูปแบบ แนวทาง และวิธีการที่หลากหลาย เมื่อสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกำหนดแนวทางหรือรูปแบบการจัดประสบการณ์ใด ควรอธิบายขั้นตอนหรือวิธีการที่เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ชัดเจน โดยคำนึงถึงหลักจิตวิทยาพัฒนาการให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก กรณีที่สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเลือกใช้นวัตกรรมตามความต้องการของสถานศึกษาควรระบุหลักการและแนวทางในการจัดประสบการณ์ตามนวัตกรรมเพิ่มเติม ทั้งนี้ นวัตกรรมที่เลือกมาใช้ควรสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

ในกรณีที่สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยใช้การจัดประสบการณ์แบบหน่วย เมื่อกำหนดสาระการเรียนรู้รายปีแล้ว สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องนำสาระการเรียนรู้รายปีที่วิเคราะห์ไว้กับความสามารถผู้เรียนในแต่ละด้านมาจัดเป็นหน่วยการจัดประสบการณ์ นอกจากนี้สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรกำหนดขอบข่ายการจัดกิจกรรมประจำวันและตารางกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับหลักการจัดกิจกรรมประจำวันทีระบุไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี

๙. การจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องระบุแนวทางการในการจัดสภาพแวดล้อมโดยควรคำนึงถึงการสร้างบรรยากาศที่ครอบคลุมด้านกายภาพ ซึ่งได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีการจัดสภาพแวดล้อมอย่างไรที่ช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดกับเด็ก โดยสามารถเขียนเป็นแผนผังและคำอธิบายประกอบให้ชัดเจน ส่วนด้านจิตภาพสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีการกำหนดแนวทางอย่างไรที่ทำให้ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องสร้างบรรยากาศเพื่อให้เด็กมีความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเองได้ แสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์และเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับเด็ก

ทั้งนี้ สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องกำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่จะใช้พัฒนาเด็กให้สอดคล้องกับจุดหมาย ครอบคลุมความสามารถผู้เรียนที่จบชั้นปีที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี โดยคำนึงถึงวัย พัฒนาการ ความสามารถผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็ก ควรระบุถึงแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน สถานที่สำคัญในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น พร้อมทั้งอธิบายแนวทางการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนได้อธิบายเป็นหลักปฏิบัติในสถานศึกษา

๑๐. การประเมินความสามารถผู้เรียน

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดทำแนวปฏิบัติและเครื่องมือในการประเมินพัฒนาการและความสามารถของเด็กปฐมวัยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับหลักการประเมินความสามารถผู้เรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี โดยมีแนวทางการดำเนินการประเมินความสามารถให้มีรายละเอียดชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้ ดังนี้

๑. หลักการประเมินความสามารถผู้เรียน

๒. ขอบเขตของการประเมินความสามารถผู้เรียน มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ ระดับความสามารถของผู้เรียนเมื่อจบชั้นปี

๒.๒ วิธีการและเครื่องมือการประเมินความสามารถผู้เรียน

๒.๓ เกณฑ์การประเมินความสามารถผู้เรียนและระดับคุณภาพ

๒.๔ การสรุปผลการประเมินความสามารถผู้เรียน

๒.๕ การรายงานผลการประเมินความสามารถผู้เรียน

ทั้งนี้ สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรเขียนแนวปฏิบัติการประเมินความสามารถผู้เรียนให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องได้ยึดถือเป็นหลักปฏิบัติในการพัฒนาความสามารถผู้เรียนไปสู่จุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี

๑๑. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรดำเนินการ ดังนี้

๑๑.๑ กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนปฐมวัย ผู้ดูแลเด็กหรือพี่เลี้ยงเด็ก พ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชนท้องถิ่น

๑๑.๒ เตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปสู่การปฏิบัติ โดยพิจารณาถึงการพัฒนาบุคลากรปฐมวัย การจัดเตรียมงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็น อาคารสถานที่ สื่อและแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอและมีความปลอดภัย

๑๑.๓ ส่งเสริมสนับสนุนการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติอย่างเหมาะสม เช่น การจัดเตรียมเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยและแนวทางการจัดประสบการณ์ รวมถึงข้อมูลสารสนเทศอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้ผู้สอนสามารถนำหลักสูตรไปใช้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสามารถผู้เรียนอย่างรอบด้านได้เหมาะสมกับวัยและมีประสิทธิภาพ

๑๑.๔ นิเทศ ติดตาม การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง มีการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และนำผลมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

๑๑.๕ ประเมินและรายงานผลการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อนำข้อมูลจากการรายงานผลมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑๒. การเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องนำเสนอรายละเอียดในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการสร้างรอยเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยกำหนดบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง วิธีการและการสร้างความตระหนักให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เห็นความสำคัญ และให้การช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อให้เด็กปฐมวัยปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง อาทิ ครูระดับปฐมวัยมีการเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ อย่างไร และผู้สอนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ได้วางแผนเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กที่ขึ้นมาจากระดับปฐมวัยอย่างไร ผู้บริหารมีการสนับสนุนช่วยเหลืออย่างไร ผู้ปกครองส่งเสริมช่วยเหลือบุตรหลานอย่างไร เพราะการสร้างรอยเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของเด็ก หากเด็กสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ เด็กจะสามารถเรียนรู้ มีพัฒนาการและความสามารถผู้เรียนที่ก้าวหน้า ถ้าหากเด็กไม่สามารถปรับตัวได้อาจกลายเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ของเด็กในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ได้ เนื่องจากรูปแบบและลักษณะในการจัดการเรียนรู้ของทั้งสองระดับชั้นมีความแตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือที่เหมาะสมจากผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนบุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑๓. ภาคผนวก

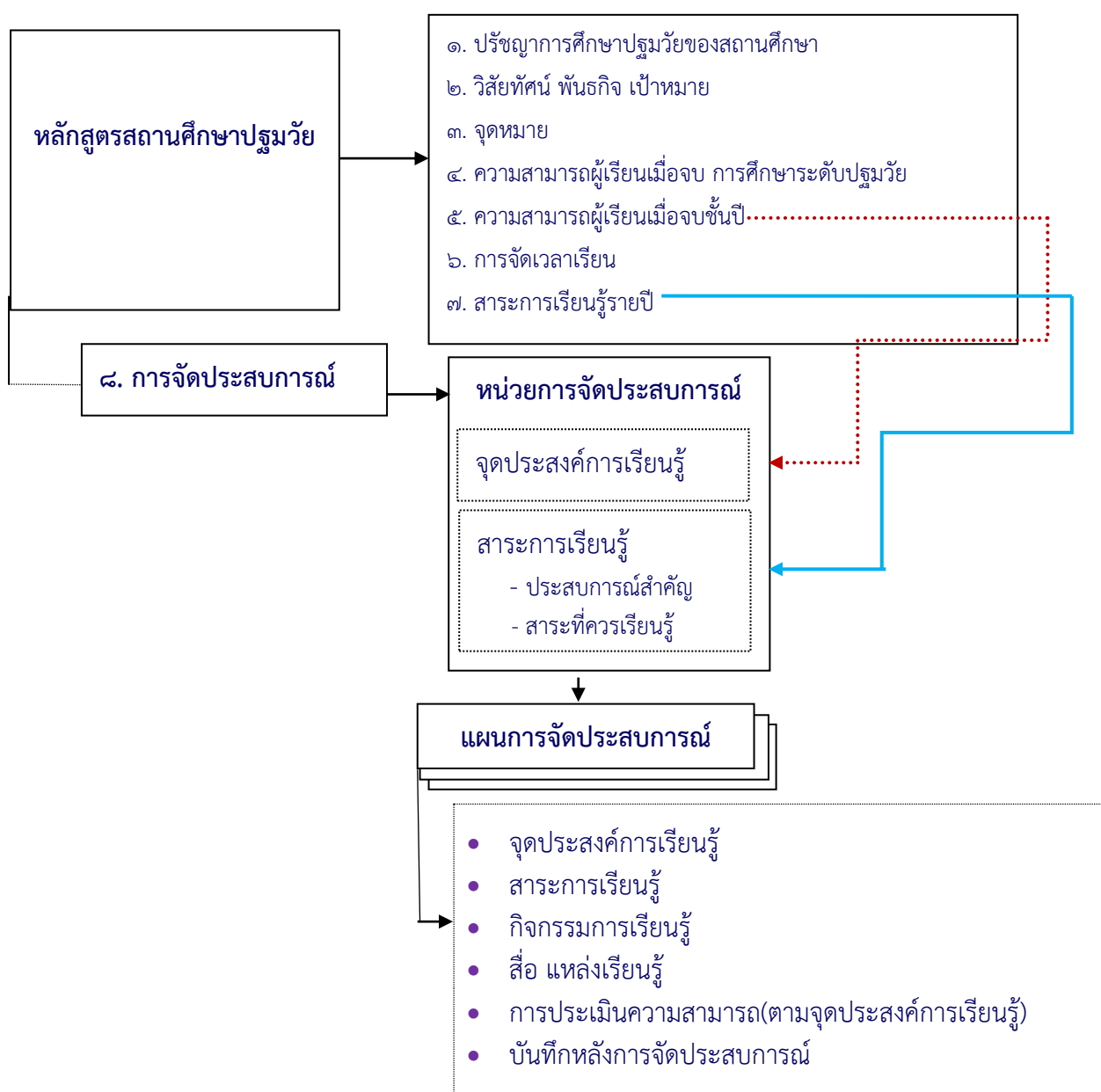
สถานศึกษาสามารถนำเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมาไว้ในภาคผนวกตามความเหมาะสม เช่น ประกาศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นต้น

บทที่ ๓

การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์

แผนการจัดประสบการณ์เป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้แก่เด็ก ช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้เด็กเกิดแนวคิด ทักษะ ความสามารถ คุณลักษณะ ค่านิยม และความเข้าใจอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการและความสามารถผู้เรียน ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่สมดุล สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ และมีความสุขในการเรียนรู้ ผู้สอนทุกคนจึงจำเป็นต้องวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้สามารถจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการและความสามารถของเด็กให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งมีแนวทางการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ตามแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพแสดงขั้นตอนการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์

ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์

การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษา ผู้สอนควรดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑. ศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษา ผู้สอนควรศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างละเอียดจนเกิดความเข้าใจว่าจะต้องพัฒนาเด็กอย่างไรเพื่อให้บรรลุตามจุดหมายที่กำหนดไว้ การศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาช่วยให้ผู้สอนสามารถออกแบบการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา นอกจากนี้ควรศึกษาเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้น อาทิ คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ ข้อมูลพัฒนาการ และความสามารถเด็กอายุ ๓ – ๖ ปี

๒. ออกแบบการจัดประสบการณ์ ผู้สอนควรออกแบบการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ในกรณีที่สถานศึกษากำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์แบบหน่วยการจัดประสบการณ์ ผู้สอนต้องกำหนดหัวเรื่องเพื่อใช้เป็นแกนกลางในการจัดประสบการณ์ และกำหนดรายละเอียดของหน่วยการจัดประสบการณ์ โดยนำมาจากการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปีในหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

๒.๑ กำหนดหัวเรื่องหรือชื่อหน่วยการจัดประสบการณ์ ผู้สอนต้องกำหนดหัวเรื่องเพื่อใช้ในการจัดประสบการณ์โดยพิจารณาจากสาระที่ควรเรียนรู้ซึ่งระบุไว้ในการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปีในหลักสูตรสถานศึกษา หัวเรื่องที่กำหนดควรมีลักษณะเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ตรงตามความต้องการและความสนใจของเด็ก สอดคล้องกับสภาพและบริบทในการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็ก หรือสามารถผนวกคุณธรรมและจริยธรรมเข้าไปได้อย่างผสมกลมกลืน การกำหนดหัวเรื่องสามารถทำได้ ๓ วิธี ดังนี้

วิธีที่ ๑ ผู้สอนเป็นผู้กำหนด ผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์ โดยพิจารณาจากสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษาและความสนใจของเด็ก

วิธีที่ ๒ ผู้สอนและเด็กร่วมกันกำหนด ผู้สอนจะกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็น แล้วนำเรื่องที่สนใจมากำหนดเป็นหน่วยการจัดประสบการณ์

วิธีที่ ๓ เด็กเป็นผู้กำหนด ผู้สอนจะเปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้กำหนดหัวเรื่องได้ตามความสนใจของเด็ก

ผู้สอนสามารถนำหัวเรื่องหน่วยการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้มาจัดทำเป็นกำหนดการจัดประสบการณ์ประจำปีการศึกษา โดยคำนึงถึงฤดูกาล แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทศกาล ประเพณี และวันสำคัญต่างๆ เพื่อเป็นการเตรียมว่าจะจัดประสบการณ์หัวเรื่องใดในช่วงเวลาใด ให้ครบตามเวลาเรียนที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้ ผู้สอนควรจัดเตรียมให้มีช่วงเวลาสำหรับจัดประสบการณ์ตามความสนใจของเด็ก และตระหนักว่าสามารถเปลี่ยนแปลงหรือยืดหยุ่นกำหนดการจัดประสบการณ์ได้ตามความสนใจของเด็ก

๒.๒ กำหนดรายละเอียดของหน่วยการจัดประสบการณ์ ผู้สอนควรกำหนดรายละเอียดของหน่วยการจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย ความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปี จุดประสงค์การเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ทั้งประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ให้สัมพันธ์กันทุกองค์ประกอบ โดยนำมาจากการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปีในหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งอาจยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับหัวเรื่องหรือชื่อหน่วยการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งกำหนดเวลาเรียนของแต่ละหน่วยการจัดประสบการณ์ ๑ - ๒ สัปดาห์ ตามความเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ของหน่วยการจัดประสบการณ์

๒.๒.๑ ความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปี กำหนดความสามารถผู้เรียนของหน่วยการจัดประสบการณ์ที่คาดว่าจะการจัดประสบการณ์ในหน่วยนั้น ๆ จะนำพาเด็กไปสู่ความสามารถเมื่อจบชั้นปี การกำหนดความสามารถผู้เรียนของแต่ละหน่วยจะต้องครอบคลุมความสามารถทั้ง ๔ ด้าน แต่ไม่จำเป็นต้องครบทุกองค์ประกอบของความสามารถ ผู้สอนสามารถนำความสามารถผู้เรียนจากการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปีในหลักสูตรสถานศึกษา ในส่วนที่สัมพันธ์กับสาระที่ควรเรียนรู้ที่เลือกมาจัดในหน่วยการจัดประสบการณ์

๒.๒.๒ จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับเด็กเมื่อทำกิจกรรมในหน่วยการจัดประสบการณ์แล้ว ผู้สอนสามารถกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้โดยพิจารณาจากความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปี แล้วปรับเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ ทั้งนี้ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สามารถกำหนดให้สัมพันธ์กับสาระที่ควรเรียนรู้ของหน่วยการจัดประสบการณ์ หรือปรับให้สอดคล้องกับความสามารถในขณะนั้นของเด็ก โดยเชื่อว่าความสามารถดังกล่าวเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่ความสามารถผู้เรียนที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนดต่อไป จุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการจัดประสบการณ์จะครอบคลุมความสามารถผู้เรียนทั้ง ๔ ด้าน โดยจำนวนจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละหน่วยอาจแตกต่างกันได้ แต่ควรกำหนดจำนวนจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ไม่มากเกินไป เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

๒.๒.๓ สาระการเรียนรู้ กำหนดรายละเอียดของสาระการเรียนรู้ให้เข้ากับหัวเรื่องหน่วยการจัดประสบการณ์ การกำหนดสาระการเรียนรู้ต้องประกอบด้วยประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ดังนี้

(๑) ประสบการณ์สำคัญ กำหนดประสบการณ์สำคัญที่จะใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสมกับหน่วยการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาเด็กให้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้สอนสามารถคัดเลือกประสบการณ์สำคัญจากหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่สัมพันธ์กับสาระที่ควรเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี โดยพิจารณาให้ประสบการณ์สำคัญของแต่ละหน่วยการจัดประสบการณ์ครอบคลุมความสามารถผู้เรียนทั้ง ๔ ด้าน ทั้งนี้ ผู้สอนสามารถพิจารณาปรับเปลี่ยน หรือเพิ่มเติมประสบการณ์สำคัญได้ตามความเหมาะสมเมื่อเวลาเขียนแผนการจัดประสบการณ์และประสบการณ์สำคัญที่กำหนดจะต้องปรากฏในการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ

(๒) สาระที่ควรเรียนรู้ กำหนดรายละเอียดของสาระที่ควรเรียนรู้โดยการคัดเลือกสาระที่ควรเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับหัวเรื่องของหน่วยจากหลักสูตรสถานศึกษามาคำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมทั้งในลักษณะที่เป็นแนวคิด เนื้อหา ทักษะ หรือเจตคติ โดยคำนึงถึงสิ่งที่เด็กรู้แล้ว สิ่งที่ต้องการรู้ และสิ่งที่เด็กควรรู้ พิจารณาให้มีระดับความยากง่ายของสาระที่ควรเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ทั้งนี้ เมื่อกำหนดสาระที่ควรเรียนรู้ครบทุกหน่วยแล้ว ควรมีสาระที่ควรเรียนรู้ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา

๓. เขียนแผนการจัดประสบการณ์

๓.๑ เขียนแผนการจัดประสบการณ์รายสัปดาห์ ออกแบบและกำหนดกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ครบตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วย ครอบคลุมกิจกรรมประจำวันที่ระบุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาตลอดทั้งสัปดาห์ไว้ล่วงหน้า การเขียนแผนการจัดประสบการณ์รายสัปดาห์ต้องคำนึงถึงความสามารถผู้เรียน รวมถึงประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ตามหน่วยการจัดประสบการณ์ที่ได้ออกแบบไว้ การกำหนดกิจกรรมต้องพิจารณาถึงความสมดุลของความสามารถผู้เรียนทุกด้านเป็นอันดับแรก จัดให้มีความหลากหลายของกิจกรรม มีความสอดคล้องกันและเป็นไปในทิศทางที่ส่งเสริมความสามารถของเด็กแต่ละคนให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วย ตามคู่มือหลักสูตร

การศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ใช้กิจกรรมหลัก ๖ กิจกรรม แผนการจัดประสบการณ์รายสัปดาห์จึงแสดงกิจกรรมหลัก ๖ กิจกรรม ซึ่งเป็นการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมทั้ง ๔ ด้านเป็นกิจกรรมประจำวัน

๓.๒ เขียนแผนการจัดประสบการณ์รายวัน ระบุรายละเอียดที่ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ กิจกรรม สื่อ และการประเมินความสามารถผู้เรียน กำหนดวิธีการดำเนินกิจกรรมสอดคล้องกับประสบการณ์สำคัญที่วางแผนไว้ในแผนการจัดประสบการณ์รายสัปดาห์เป็นขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบ โดยคำนึงถึงพัฒนาการ ความสามารถ ผู้เรียน ช่วงความสนใจของเด็ก และจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการ สิ่งที่คุณครูควรคำนึงถึงในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยคือ การออกแบบกิจกรรมตามหลักการจัดประสบการณ์และแนวทางการจัดประสบการณ์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย **ผู้สอนควรพิจารณาเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ที่นำไปใช้ได้จริง และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก** เพื่อเป็นแนวในการปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อเขียนแผนการจัดประสบการณ์แล้ว ผู้สอนควรนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ในการจัดประสบการณ์จริง ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับทั้งการเขียนแผนการจัดประสบการณ์และการจัดประสบการณ์จริงสำหรับเด็ก เพราะแผนการจัดประสบการณ์ที่ดีย่อมนำไปสู่การสอนที่ดี และควรให้ความสำคัญกับการจัดประสบการณ์ทั้งที่มีการออกแบบไว้ล่วงหน้าและเกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้ออกแบบไว้ รวมถึงประสบการณ์ที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูในชีวิตประจำวันด้วย

๔. บันทึกหลังการจัดประสบการณ์ หลังจากจัดประสบการณ์แล้ว ผู้สอนควรดำเนินการประเมินการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดประสบการณ์ และบันทึกหลังการจัดประสบการณ์ของผู้สอน ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดในแผนการจัดประสบการณ์ รวมทั้งไตร่ตรองคิดทบทวนเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ของตนเอง โดยผู้สอนสามารถบันทึกผลการประเมินได้ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูลที่ต้องการ ทั้งนี้ การบันทึกหลังการจัดประสบการณ์เป็นการบันทึกพฤติกรรมของเด็กตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในลักษณะของการตรวจสอบรายการ และบันทึกเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ ทั้งในเรื่องความยากง่ายของกิจกรรมที่กำหนด ความเหมาะสมของสื่อ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม และข้อมูลอื่นๆ ที่ผู้สอนคาดว่าจะประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กในการจัดประสบการณ์ครั้งต่อไปในลักษณะของการเขียนบรรยาย ทั้งนี้ ผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนหรือออกแบบแบบบันทึกหลังการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของตนเองได้ตามความเหมาะสม

คำอธิบายการออกแบบหน่วยการจัดประสบการณ์

ความสามารถผู้เรียน	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
ระบุความสามารถผู้เรียนเมื่อจบ การศึกษาระดับปฐมวัยให้ครอบคลุม ความสามารถด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ด้านความ เป็นพลเมืองและความเป็นไทย หรือด้านสติปัญญา โดยนำมาจาก หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี ทั้งนี้ ให้พิจารณาเลือกความสามารถ ผู้เรียนที่เป็นเป้าหมายของหน่วยการจัด ประสบการณ์	ระบุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สะท้อน ความสามารถของผู้เรียนที่สอดคล้องกับ ความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษา ระดับปฐมวัยให้สัมพันธ์กับประสบการณ์ สำคัญและหรือสาระที่ควรเรียนรู้ ของหน่วยการจัดประสบการณ์นั้น	ระบุประสบการณ์สำคัญที่จะใช้การจัด กิจกรรมที่เหมาะสมกับหน่วยการจัด ประสบการณ์ที่กำหนด เพื่อพัฒนาเด็ก ให้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้	กำหนดรายละเอียดของสาระที่ควรเรียนรู้ โดยการคัดเลือกสาระที่ควรเรียนรู้ที่สัมพันธ์ กับหน่วยการจัดประสบการณ์

(ร่าง) คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓-๖ ปี (๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)

ตัวอย่างที่ ๑

๑.๑ หน่วยการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ ๑ หน่วย “หนูน้อยรักโลก”

ความสามารถผู้เรียน	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑.ด้านสุขภาวะทางกาย ๑.๓ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว ประสานสัมพันธ์กัน ๑.๓.๑ กระโดดสองขาขึ้นลงอยู่กับที่ วิ่งแล้วหยุด โดยไม่เสียการทรงตัว และ <u>รับลูกบอลโดยใช้มือและลำตัวช่วย</u>	๑. รับลูกบอลโดยใช้มือและลำตัวช่วย	(๓) การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์ (๔) การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสานสัมพันธ์ของการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการขว้าง การจับ การโยน การเตะ (๕) การเล่นเกมเล่นสนามอย่างอิสระ	๑. ขยะมาจากไหน ๒. การคัดแยกขยะอินทรีย์และขยะรีไซเคิล ๓. ผลการทิ้งขยะ (ถูกที่/ไม่ถูกที่) ๔. การรณรงค์ให้ทิ้งขยะถูกที่ ๕. การดูแลสิ่งแวดล้อมรอบตัว
๑.๔ ใช้มือ - ตา ประสานสัมพันธ์กัน ๑.๔.๑ ใช้กรรไกรตัดกระดาษจากกันโดยใช้ <u>มือเดียว</u> และเขียนรูปร่างกลมตามแบบ	๒. ใช้กรรไกรตัดกระดาษจากกันโดยใช้มือเดียว	(๔) การประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ด้วยเศษวัสดุ (๕) การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ	
๒.ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ๒.๒ กำกับตนเองในการทำกิจกรรม ๒.๒.๑ ทำตามกิจวัตรประจำวันจนสำเร็จ	๓. สนใจทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จ	(๑) การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามความสามารถของตนเอง (๒) การวางแผนปฏิบัติกิจกรรมและทำสิ่งต่าง ๆ จนสำเร็จ	
๒.๖ มีสุนทรียภาพทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว ๒.๖.๑ สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ เสียงเพลง ดนตรี และแสดงท่าทาง และการเคลื่อนไหว	๔. ร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุขในการแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี	(๑) การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดง ปฏิกริยาโต้ตอบเสียงดนตรี (๓) การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี	

(ร่าง) คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓-๖ ปี (๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)

ความสามารถผู้เรียน	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๓. ความเป็นพลเมือง และความเป็นไทย ๓.๔ ประหยัดและพอเพียง ๓.๔.๑ ใช้สิ่งของ เครื่องใช้อย่างประหยัด ๓.๕ ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓.๕.๑ มีส่วนร่วมดูแลรักษาธรรมชาติ ต้นไม้ สัตว์เลี้ยง สิ่งแวดล้อม และ <u>ทิ้งขยะถูกที่</u> ๔. ด้านสติปัญญา ก. ภาษาและการรู้หนังสือ ๔.๑ ฟังและสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่น ๔.๑.๑ ฟังผู้อื่นพูดจนจบ และสนทนาโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังให้ผู้อื่นเข้าใจ ข. การคิดรวบยอดและการคิดคำนวณ ๔.๖ จับคู่ เปรียบเทียบ จำแนก จัดกลุ่ม สิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ๔.๖.๑ บอกลักษณะของสิ่งต่าง ๆ จากการสังเกต โดยใช้ประสาทสัมผัส จับคู่ <u>เปรียบเทียบ</u> หรือ คัดแยกสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะหรือหน้าที่การใช้งาน ๔.๗ เรียงลำดับและแสดงแบบรูปของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ๔.๗.๑ เรียงลำดับสิ่งของหรือเหตุการณ์อย่างน้อย ๓ ลำดับ และต่อแบบรูปของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ๔.๘ รู้ค่าของจำนวนและใช้จำนวนและตัวเลข ในชีวิตประจำวัน ๔.๘.๑ นับปากเปล่า ๑ ถึง ๑๐ ตามลำดับ บอกและแสดงจำนวนของสิ่งต่าง ๆ ใน <u>ชีวิตประจำวันตั้งแต่ ๑ - ๓</u>	๕. ใช้สิ่งของ เครื่องใช้อย่างประหยัด ๖. ทิ้งขยะถูกที่ ๗. ฟังเรื่องราวและสนทนาโต้ตอบเกี่ยวกับ เรื่องการดูแลสิ่งแวดล้อมรอบตัว ๘. เปรียบเทียบขยะตามประเภทขยะ ๙. เรียงลำดับและแสดงแบบรูปภาพถึงขยะ ๑๐. บอกค่าจำนวนสิ่งของไม่เกิน ๓ สิ่ง	(๑) การใช้วัสดุและสิ่งของเครื่องใช้อย่างคุ้มค่า (๑) การมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน (๒) การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บทร้อยกรอง หรือเรื่องราวต่างๆ (๕) การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ (๒) การจับคู่ <u>เปรียบเทียบ</u> คัดแยก จัดกลุ่ม และ จำแนกสิ่งต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้หรือ กำหนดขึ้นเอง (๓) การเรียงลำดับสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ตามลักษณะ จำนวน ความยาว ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร (๔) การนับวัตถุและบอกจำนวนหรือแสดงสิ่งต่าง ๆ ตามจำนวน	

ความสามารถผู้เรียน	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๔.๙ รับรู้มิติสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ๔.๙.๑ บอกตำแหน่งของตนเองเมื่อเทียบกับวัตถุ ง.การแสวงหาความรู้ ๔.๑๒ กระตือรือร้นในการเรียนรู้ ๔.๑๒.๑ สนใจ กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม จ.จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ๔.๑๔ ทำงานศิลปะ ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ๔.๑๔.๑ สร้างผลงานศิลปะ เพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง ๔.๑๕ แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ ๔.๑๕.๑ เคลื่อนไหวท่าทาง เพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง	๑๑. บอกตำแหน่งของตนเองเมื่อเทียบกับวัตถุ ๑๒. สนใจร่วมทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ต้นจนจบ ๑๓. สร้างผลงานศิลปะตามจินตนาการ ๑๔. แสดงท่าทางเคลื่อนไหวประกอบจังหวะที่คิดขึ้นเองตามจินตนาการ	(๑๙) การบอกและแสดงตำแหน่ง ทิศทาง และระยะทางของตนเองและสิ่งต่าง ๆ ด้วยการกระทำ ภาพวาด ภาพถ่าย และรูปภาพ (๒) การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจและเกี่ยวข้องกับสิ่งที่สังเกตและสำรวจ (๒) การแสดงจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษา ท่าทาง การเคลื่อนไหว ดนตรี และศิลปะต่าง ๆ	

๑.๒ แผนการจัดประสบการณ์รายสัปดาห์ สัปดาห์ที่ หน่วย “หนูน้อยรักโลก” ชั้นอนุบาลปีที่ ๑

วันที่	กิจกรรม					
	เคลื่อนไหวและจังหวะ	เสริมประสบการณ์	ศิลปะสร้างสรรค์	การเล่นตามมุม	การเล่นกลางแจ้ง	เกมการศึกษา
๑	- เคลื่อนไหวพื้นฐาน - เคลื่อนไหวผู้นำผู้ตาม โดยผลัดเปลี่ยนกันเป็น ผู้นำสวทที่คาดศีรษะภาพ ขยะ	เรื่อง ขยะมาจากไหน ๑. สำรวจขยะที่อยู่รอบ ๆ บริเวณโรงเรียน ๒. สนทนาเกี่ยวกับประเภทของขยะอินทรีย์ ที่สามารถย่อยสลายได้ และขยะรีไซเคิล ๓. ร่วมสรุปที่มาและประเภทของขยะ	- วาดภาพอิสระ (สีเทียน) - ปั้นแป้งโดว์/ดินน้ำมัน - หยอดสีบนกระดาษเปียก	- เล่นตามมุมประสบการณ์ - แนะนำหนังสือเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม	- เล่นเครื่องเล่นสนาม	- เล่นเกมภาพตัดต่อ (๔ ชิ้น)
๒	- เคลื่อนไหวพื้นฐาน - เคลื่อนไหวร่างกาย ประกอบเพลง “ที่มาของ ขยะ”	เรื่อง คัดแยกขยะ ๑. สำรวจขยะที่อยู่รอบ ๆ บริเวณโรงเรียน ๒. คัดแยกขยะอินทรีย์และขยะรีไซเคิล ๓. แยกขยะทิ้งให้ถูกถังโดยดูได้จากสีสัญลักษณ์	- วาดภาพอิสระ (สีเทียน) - ปั้นแป้งโดว์/ดินน้ำมัน - ตัดกระดาษเป็นเส้นให้ ขาดจากกันและติดปะ	- เล่นตามมุมประสบการณ์ - เล่นโยนและรับลูกบอล	- เล่นโยนและรับลูกบอล - เล่นเครื่องเล่นสนาม	- เล่นเล่นเกมจัด หมวดหมู่ภาพประเภท ของขยะ
๓	- เคลื่อนไหวพื้นฐาน - เคลื่อนไหวประกอบ อุปกรณ์ (เศษผ้า)	เรื่อง ผลการทิ้งขยะ (ถูกที่/ไม่ถูกที่) ๑. ฟังนิทานเรื่อง “บ้านน้อยรักสะอาด” ๒. สนทนาข่าวเกี่ยวกับสัตว์กินขยะแล้วเสียชีวิต ๓. ร่วมจัดทำป้ายภาพผลเสียการทิ้งขยะไม่ถูกที่	- วาดภาพอิสระ (สีเทียน) - ปั้นแป้งโดว์/ดินน้ำมัน - พิมพ์ภาพจากใบไม้	- เล่นตามมุมประสบการณ์ - เล่นโยนและรับลูกบอล - เล่นเครื่องเล่นสนาม	- เล่นโยนและรับลูกบอล - เล่นเครื่องเล่นสนาม	- เล่นเกมเรียงลำดับ เหตุการณ์นำขยะไปทิ้งที่ ถังขยะ ๓ ลำดับ
๔	- เคลื่อนไหวพื้นฐาน เคลื่อนไหวตามจินตนาการ (สมมติตนเองเป็นถุงขนมที่ ปลิวตามแรงลมพัด)	เรื่อง ขวนก้นมาทิ้งขยะให้ถูกที่ ๑. ร่วมกันทำป้ายเชิญชวนการทิ้งขยะให้ถูกที่ ๒. แบ่งกลุ่มเด็กนำไปติดในสถานที่ต่าง ๆ ใน โรงเรียน	- วาดภาพอิสระ (สีเทียน) - ปั้นแป้งโดว์/ดินน้ำมัน - สร้างภาพจากเศษวัสดุ	- เล่นตามมุมประสบการณ์ - เล่นน้ำ เล่นทราย	- เล่นน้ำ เล่นทราย - เล่นเครื่องเล่นสนาม	เล่นเกมเรียงลำดับแบบ รูปภาพถังขยะ
๕	- เคลื่อนไหวพื้นฐาน - เคลื่อนไหวและปฏิบัติ ตามคำสั่ง/ข้อตกลง	เรื่อง การดูแลสิ่งแวดล้อมรอบตัว ๑. ฟังนิทานเรื่อง “เจ้าหมีช่วยโลก” ๒. ร่วมกันสรุปถึงวิธีการทำให้สิ่งที่อยู่รอบตัว สวยงาม น่าอยู่และปลอดภัย ๓. แบ่งกลุ่มปลูกต้นไม้และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบใน การดูแลต้นไม้	- วาดภาพอิสระ (สีเทียน) - ปั้นแป้งโดว์/ดินน้ำมัน - ผสมสีเทียนกับใบไม้ รูปทรงต่างๆ	- เล่นตามมุมประสบการณ์ - เล่นรีรีข้าวสาร	- เล่นรีรีข้าวสาร - เล่นเครื่องเล่นสนาม	- เล่นจับคู่ภาพกับ สัญลักษณ์ จำนวน ๑ - ๓

๑.๓ แผนการจัดประสบการณ์รายวัน สัปดาห์ที่ วันที่ หน่วย “หนูรักโลก” ชั้นอนุบาลปีที่ ๑

จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้		กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้			
<u>กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ</u> แสดงท่าทางการเคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะและดนตรีได้อย่างมีความสุข	๑. การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์	-	๑. เคลื่อนไหวพื้นฐาน ๑.๑ ทบทวนข้อตกลงการเคลื่อนไหวร่างกายตามสัญญาณที่ครูเคาะจังหวะช้า-เร็ว ๑.๒ เด็กเคลื่อนไหวเคลื่อนที่อย่างอิสระตามจังหวะเคาะช้า-เร็ว ไปรอบๆ บริเวณอย่างมีระดับ ทิศทาง โดยไม่ชนกัน เมื่อได้ยินสัญญาณ “หยุด” ให้หยุดเคลื่อนไหวในท่ายืนที่ ๒. เคลื่อนไหวประกอบเพลง ๒.๑ เปิดเพลง ฮีโร่เก็บขยะ ให้เด็กทำท่าทางเป็นฮีโร่เก็บขยะตามจังหวะและเนื้อเพลง ๒.๒ เด็กทำท่าประกอบเพลงซ้ำอีก ๒ - ๓ รอบ ๒.๓ เด็กผ่นคลายกล้ามเนื้อ	๑.เครื่องเคาะจังหวะ ๒.เพลงฮีโร่เก็บขยะ	สังเกตพฤติกรรมเด็ก ขณะแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวประกอบเพลงจังหวะและดนตรี
<u>กิจกรรมเสริมประสบการณ์</u> ๑. ฟังเรื่องราวและพูดโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง ๒. เปรียบเทียบขยะตามลักษณะที่สังเกตได้ ๓.บอกค่าจำนวนขยะที่คัดแยกไม่เกิน ๓ สิ่ง	๑. การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บทร้อยกรองหรือเรื่องราวต่างๆ ๒. การจับคู่ เปรียบเทียบ คัดแยก จัดกลุ่ม และจำแนกสิ่งต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้หรือกำหนดขึ้นเอง	การคัดแยกขยะ - ขยะอินทรีย์ เป็นขยะที่มาจากเศษอาหาร ผัก ผลไม้เน่าเปื่อย - ขยะรีไซเคิลเป็นขยะที่ไม่เน่าเปื่อย เช่น ขวดพลาสติก แก้ว ถุงพลาสติก ฯลฯ	เรื่อง การคัดแยกขยะ ๑. สำรวจขยะที่อยู่รอบ ๆ บริเวณโรงเรียน ๒.ใช้คำถามให้เด็กสังเกตประเภทของขยะที่พบรอบๆ โรงเรียน ดังนี้ -ขยะอินทรีย์ เป็นขยะที่มาจากเศษอาหาร ผัก ผลไม้เน่าเปื่อย - ขยะรีไซเคิล เป็นขยะที่ไม่เน่าเปื่อย เช่น ขวดพลาสติก แก้ว ถุงพลาสติก ๓. เล่นเกมแยกขยะทิ้ง โดยดูจากสัญลักษณ์ขยะอินทรีย์และขยะรีไซเคิลที่ตะกร้า ๕.ร่วมสรุปข้อดีของการแยกขยะ	๑..เศษอาหาร และขวดพลาสติก ๒.ตะกร้า ๒ ใบ ติดสัญลักษณ์ขยะอินทรีย์และขยะรีไซเคิล	สังเกตพฤติกรรม ๑.การฟังและพูดโต้ตอบ ๒.การเปรียบเทียบขยะตามลักษณะที่สังเกต ๓. การบอกค่าจำนวนขยะที่แยก

จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้		กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้			
<u>กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์</u> <u>และกิจกรรมการเล่นตามมุม</u> ๑. สร้างผลงานศิลปะตามจินตนาการ ๒. ใช้กรรไกรตัดกระดาษเป็นเส้นให้ขาดจากกัน ๓. สนใจทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จ	๑. การแสดงจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษา ท่าทางการเคลื่อนไหว ดนตรี และศิลปะต่าง ๆ ๒. การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้วัสดุอุปกรณ์หรือวิธีการที่หลากหลาย	-	๑. แนะนำกิจกรรมสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ๑.๑ วาดภาพอิสระด้วยสีเทียน ๑.๒ ตัดกระดาษเป็นเส้นให้ขาดจากกันและติดปะ ๑.๓ ปั่นแป้งโดว์/ดินน้ำมัน ๒. เด็กเลือกทำกิจกรรมสร้างสรรค์ ๒ กิจกรรม ตามความสนใจ เมื่อทำผลงานเสร็จให้นำมาให้ครูเขียนบรรยายภาพหรือผลงาน ๓. เด็ก ๔ - ๕ คน นำผลงานออกมานำเสนอ ให้เพื่อนถามคำถามหรือแสดงความคิดเห็น ๔. เด็กเลือกเล่นตามมุมเล่นอย่างอิสระ	๑. คำคล้องจอง ขยะ ๒. กระดาษ ๓. สีเทียน ๔. กรรไกร ๕. กาว ๖. แป้งโดว์/ดินน้ำมัน ๗. มุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ในห้องเรียน	๑. สังเกตพฤติกรรมขณะทำงานศิลปะตามจินตนาการ ๒. สังเกตการใช้กรรไกรตัดกระดาษเป็นเส้นให้ขาดจากกัน ๓. สังเกตพฤติกรรมการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จ
<u>กิจกรรมกลางแจ้ง</u> รับลูกบอลโดยใช้มือและลำตัวช่วย	การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสานสัมพันธ์ของการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการขว้าง การจับ การโยน การเตะ		๑. เตรียมความพร้อมร่างกาย ๒. แนะนำการเล่นเกมรับลูกบอล ให้เด็กยืนเป็นวงกลม ครูโยนลูกบอลให้เด็กรับทีละคน ๓. เล่นเครื่องเล่นสนามอย่างอิสระ ๔. ครูให้สัญญาณหยุดเล่น และพาเด็กไปทำความสะอาดร่างกาย	๑. ลูกบอล ๒. เครื่องเล่นสนาม	สังเกต การรับลูกบอลโดยใช้มือและลำตัวช่วย
<u>กิจกรรมเกมการศึกษา</u> .เล่นเกมจัดหมวดหมู่ภาพประเภทของขยะได้	การจัดจับคู่ เปรียบเทียบ คัดแยก จัดกลุ่ม และจำแนกสิ่งต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้หรือกำหนดขึ้นเอง	ประเภทของขยะ	๑. แนะนำชื่อและเกมเกมจัดหมวดหมู่ภาพประเภทของขยะ ๒. เด็กที่ต้องการเล่นเกมที่แนะนำให้นำเกมไปเล่นสำหรับเด็กอื่นเล่นเกมการศึกษาชุดเดิมหมุนเวียนกันไป ๓. เก็บเกมเข้าที่ให้เรียบร้อยหลังเล่นเสร็จ	- เกมจัดหมวดหมู่ภาพประเภทของขยะ - เกมชุดเดิมที่เคยเล่น	สังเกตพฤติกรรม การเล่นเกมจัดหมวดหมู่ภาพประเภทของขยะ

๑.๕ บันทึกหลังการจัดประสบการณ์ สัปดาห์ที่ หน่วย “หนูรักโลก” ชั้นอนุบาลปีที่ ๑

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ เมื่อพบพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือ ทำเครื่องหมาย - เมื่อไม่พบพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

เลขที่	ชื่อ	จุดประสงค์การเรียนรู้														หมายเหตุ
		๑. รับลูกบอลโดยใช้มือและลำตัวช่วย	๒. ใช้กรรไกรตัดกระดาษจากกันโดยใช้มือเดียว	๓. สนใจทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จ	๔. ร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุขในการแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะและดนตรี	๕. ใช้สิ่งของ เครื่องใช้อย่างประหยัด	๖. ทิ้งขยะถูกที่	๗. ฟังเรื่องราวและสนทนาโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่องการดูแลสิ่งแวดล้อมรอบตัว	๘. เปรียบเทียบขยะตามประเภทขยะ	๙. เรียงลำดับและแสดงแบบรูปภาพถึงขยะ	๑๐. บอกค่าจำนวนสิ่งของไม่เกิน ๓ สิ่ง	๑๑. บอกตำแหน่งของตนเองเมื่อเทียบกับวัตถุ	๑๒. สนใจร่วมทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบ	๑๓. สร้างผลงานศิลปะตามจินตนาการ	๑๔. แสดงท่าทางเคลื่อนไหวประกอบจังหวะที่คิดขึ้นเองตามจินตนาการ	
๑	เด็กชาย.....															
๒	เด็กชาย.....															
๓	เด็กชาย.....															
.....																
.....																
๑๘	เด็กหญิง.....															
๑๙	เด็กหญิง.....															
๒๐	เด็กหญิง.....															

บันทึกผลการจัดกิจกรรม (อาทิ ความยากง่ายของกิจกรรมที่กำหนด ความเหมาะสมของสื่อ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม การตอบสนองของเด็กต่อกิจกรรม ลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก).....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

ตัวอย่างที่ ๒

๒.๑ หน่วยการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ หน่วย “หนูน้อยรักโลก”

ความสามารถผู้เรียน	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑.ด้านสุขภาวะทางกาย ๑.๒ รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น ๑.๒.๑ เล่น ทำกิจกรรมและใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างปลอดภัย และไม่ไปกับคนแปลกหน้า ๑.๓ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว ประสานสัมพันธ์กัน ๑.๓.๑ กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวาง และรับลูกบอลโดยใช้มือทั้งสองข้าง ๑.๔ ใช้มือ - ตา ประสานสัมพันธ์กัน ๑.๔.๑ ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นตรงได้ และเขียนรูปลี่เหลี่ยมตามแบบมีมุมชัดเจน ๒.ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ๒.๖ มีสุนทรียภาพทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว ๒.๖.๑ ชื่นชม มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ เสียงเพลง ดนตรี แสดงท่าทาง และการเคลื่อนไหว ๓. ความเป็นพลเมือง และความเป็นไทย ๓.๔ ประหยัดและพอเพียง ๓.๔.๑ ใช้สิ่งของ เครื่องใช้อย่างประหยัด และดูแลรักษาสิ่งของเครื่องใช้ของตนเอง	๑.เล่นเครื่องเล่นสนามอย่างปลอดภัย ๒. กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง ๓. รับลูกบอลโดยใช้มือทั้งสองข้าง ๔. ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นตรง ๕.เคลื่อนไหวอย่างมีความสุขในการแสดงท่าทางประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี ๖.ร่วมดูแลสิ่งแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียน และห้องเรียน	(๓) การเล่นเครื่องเล่นอย่างปลอดภัย (๔) การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสานสัมพันธ์ของการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการขว้าง การจับ การโยน การเตะ (๕) การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างอิสระ (๕) การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ (๑) การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี (๓) การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี (๑) การมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน	๑. สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา ๒. ความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ๓. ขยะและการคัดแยกขยะ -การคัดแยกขยะที่นำกลับมาใช้สร้างสิ่งใหม่ และขยะที่นำกลับมาใช้อีกไม่ได้ -การคัดแยกขยะช่วยรักษาสีสิ่งแวดล้อม ๔. การลดจำนวนขยะ - ใช้น้อย: ใช้สิ่งที่ไม่ทำให้เกิดขยะเพิ่มมาแทน - ใช้ซ้ำ: นำสิ่งที่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ซ้ำ - นำกลับมาใช้ใหม่: นำสิ่งที่ไม่ใช้มาใช้สร้างสิ่งใหม่ ๕. การดูแลสิ่งแวดล้อมรอบตัว

(ร่าง) คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓-๖ ปี (๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)

ความสามารถผู้เรียน	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๓.๕ ดูแลรักษารักรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓.๕.๑ มีส่วนร่วมดูแลรักษารักรชาติ ต้นไม้ สัตว์เลี้ยง และสิ่งแวดล้อม คัดแยกขยะและทิ้งขยะถูกที่ ด้านสติปัญญา ก.ภาษาและการรู้หนังสือ ๔.๑. ฟังและสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่น ๔.๑.๑ ฟังผู้อื่นพูดจนจบและสนทนาโต้ตอบสอดคล้องกับเรื่องที่ฟัง ข.การคิดรวบยอดและการคิดคำนวณ ๔.๖ จับคู่ เปรียบเทียบ จำแนกและ จัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ๔.๖.๑ บอกลักษณะและส่วนประกอบของสิ่งต่าง ๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส จับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่างหรือความเหมือนของสิ่งต่าง ๆ จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเอง ๔.๗ เรียงลำดับและแสดงแบบรูปของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ๔.๗.๑ เรียงลำดับสิ่งของหรือเหตุการณ์อย่างน้อย ๔ ลำดับ และต่อแบบรูปของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ๔.๘ รู้ค่าของจำนวนและ ใช้จำนวนและตัวเลขในชีวิตประจำวัน ๔.๘.๑ นับปากเปล่า ๑ ถึง ๒๐ ตามลำดับ บอกและแสดงจำนวนของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันตั้งแต่ ๑ - ๕	๗. คัดแยกขยะก่อนทิ้ง ๘. ฟังเรื่องราวและพูดโต้ตอบให้ผู้อื่นเข้าใจ ๙. จัดกลุ่มขยะประเภทต่างๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด ๑๐. ต่อแบบรูปภาพถังขยะให้เข้ากับแบบรูปที่กำหนด ๑๑. จับคู่ตัวเลขกับภาพถังขยะที่แสดงจำนวน ๑ - ๕	(๒) การนำวัสดุหรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำหรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ (๑) การฟังเสียงต่างๆ ในสิ่งแวดล้อม (๒) การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บทร้อยกรองหรือเรื่องราวต่างๆ (๒) การจับคู่ เปรียบเทียบ คัดแยก จัดกลุ่ม และจำแนกสิ่งต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้หรือกำหนดขึ้นเอง (๖) การทำซ้ำ การต่อเติม และการสร้างแบบรูปของสิ่งต่าง ๆ (๙) การนับวัตถุและบอกจำนวนหรือแสดงสิ่งต่าง ๆ ตามจำนวน	

ความสามารถผู้เรียน	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
ง.การแสวงหาความรู้ ๔.๑๓ ค้นหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาหรือข้อสงสัย โดยใช้การสืบเสาะหาความรู้ ๔.๑๓.๑ ค้นหาคำตอบของปัญหาและข้อสงสัยโดยการสังเกต สำรวจ ตั้งคำถาม และนำเสนอสิ่งที่ค้นพบ จ. จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ๔.๑๔ ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ๔.๑๔.๑ สร้างผลงานศิลปะ เพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง โดยมีการดัดแปลงและแปลกใหม่จากเดิมหรือมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น ๔.๑๕ แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ ๔.๑๕.๑ เคลื่อนไหวท่าทาง เพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองอย่างหลากหลายหรือแปลกใหม่	๑๒. สำรวจสิ่งแวดล้อมบริเวณโรงเรียนและนำเสนอสิ่งที่พบ ๑๓. สร้างผลงานศิลปะที่มีความแปลกใหม่จากเดิมและเล่าเรื่องจากผลงาน ๑๔. แสดงท่าทางเคลื่อนไหวประกอบจังหวะที่มีความแปลกใหม่จากเดิม	(๒) การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจและเกี่ยวข้องกับสิ่งที่สังเกตและสำรวจ (๓) การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ (๓) การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้วัสดุอุปกรณ์หรือวิธีการที่หลากหลาย (๒) การแสดงจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษา ท่าทางการเคลื่อนไหว ดนตรี และศิลปะต่าง ๆ	

๒.๒ แผนการจัดประสบการณ์รายสัปดาห์ สัปดาห์ที่..... หน่วย “หนูน้อยรักโลก” ชั้นอนุบาลปีที่ ๒

วันที่	กิจกรรม					
	เคลื่อนไหวและจังหวะ	เสริมประสบการณ์	ศิลปะสร้างสรรค์	การเล่นตามมุม	การเล่นกลางแจ้ง	เกมการศึกษา
๑	- เคลื่อนไหวพื้นฐาน - เคลื่อนไหวตามคำ บรรยายการปลูกต้นไม้	เรื่อง สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา ๑.สำรวจธรรมชาติรอบตัว และเก็บใบไม้ ดอกไม้ หรือก้อนหินที่น่าสนใจมาแบ่งปันกัน ๒.ร่วมกันสรุปจากการสังเกตสิ่งรอบตัวและ ความหลากหลายทางธรรมชาติ	- วาดภาพอิสระ - ปั้นดินน้ำมัน	- เล่นตามมุมประสบการณ์ - แนะนำหนังสือเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมที่มุมหนังสือ	- เล่นน้ำ เล่นทราย - เล่นเครื่องเล่นสนาม	- เล่นเกมจัดหมวดหมู่ สิ่งแวดล้อมจากธรรมชาติ และคนสร้างขึ้น
๒	- เคลื่อนไหวพื้นฐาน - เคลื่อนไหวประกอบ อุปกรณ์ขวดน้ำ	เรื่อง ความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ๑.ใช้คำถาม ถ้าไม่มีต้นไม้จะเป็นอย่างไร และ ถ้ามีต้นไม้จะเป็นอย่างไร ๒.แจกเมล็ดถั่วเขียวและปลูกถั่วเขียวในถ้วย หรือกระถางเล็ก ๆ ๓.แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบสังเกตการ เจริญเติบโต และดูแลรดน้ำทุกวัน	- วาดภาพอิสระ - ขยำกระดาษสร้างภาพ - พิมพ์ภาพจากแกน กระดาษชำระ	- เล่นตามมุมประสบการณ์	- เล่นเกมวิ่งเก็บของ - เล่นเครื่องเล่นสนาม	- เล่น เกมเรียงลำดับ เหตุการณ์
๓	- เคลื่อนไหวพื้นฐาน - เคลื่อนไหวประกอบ อุปกรณ์	เรื่อง ขยะและการคัดแยกขยะ ๑.สำรวจบริเวณโรงเรียน โดยเตรียมถังขยะที่ มีฉลาก (ขยะรีไซเคิล, ขยะอินทรีย์) ๒. ให้เด็กช่วยกันเก็บขยะใส่ถังขยะตาม ประเภท ๓.ร่วมกันสรุปการนำขยะรีไซเคิลกลับมาใช้ใหม่	- วาดภาพอิสระ - วาดภาพอิสระจากสี ธรรมชาติ (ใบไม้/ดอกไม้) - ตัดถุงขนมสร้างภาพ - ปั้นดินน้ำมัน	- เล่นตามมุมประสบการณ์	- เล่นเกมกระต่ายขาเดียว - เล่นเครื่องเล่นสนาม	- เล่นเกมจับคู่ภาพกับ ตัวเลขที่มีจำนวนไม่เกิน ๑๐
๔	- เคลื่อนไหวพื้นฐาน - เคลื่อนไหวประกอบ เพลงน้ำและไฟ	เรื่อง การลดจำนวนขยะ ๑.ฟังนิทาน “สามเพื่อนรักกับการดูแลโลก” ๒.สนทนา “เราจะลดจำนวนขยะได้อย่างไร” ๓.ร่วมรณรงค์การใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก	- วาดภาพอิสระ - ปั้นกระดาษ - ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ	- เล่นตามมุมประสบการณ์	- เล่นเกมโยนรับลูกบอล - เล่นเครื่องเล่นสนาม	- เล่น เกมจับคู่ภาพ สัญลักษณ์ทิศทาง (ซ้าย ขวา บน ล่าง)
๕	- เคลื่อนไหวพื้นฐาน - เคลื่อนไหวตาม จินตนาการประกอบเพลง	เรื่อง การดูแลสิ่งแวดล้อมรอบตัว ๑.พาเด็กๆ ไปเดินเล่นในสวนโรงเรียน สังเกต ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ สัตว์เล็กๆ เช่น ผีเสื้อ นก ๒.ให้เด็กร่วมวาดภาพธรรมชาติที่ชอบ	- ทำศิลปะประดิษฐ์แบบ ร่วมมือจากเศษวัสดุ	- เล่นตามมุมประสบการณ์	- เล่นมอญซ่อนผ้า - เล่นเครื่องเล่นสนาม	- เล่นเกมจัดหมวดหมู่ขยะ

๒.๓ แผนการจัดประสบการณ์รายวัน สัปดาห์ที่ วันที่ หน่วย “หนูน่ารักโลก” ชั้นอนุบาลปีที่ ๒

จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้		กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้			
<u>กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ</u> ๑.ร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุขในการแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวประกอบเพลงและจังหวะได้	๑. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ ๒.การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ๓.การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์	-	๑. เคลื่อนไหวพื้นฐาน ๑.๑ ทบทวนข้อตกลงเคลื่อนไหวร่างกายตามสัญญาณที่ครูเคาะจังหวะช้า - เร็ว ๑.๒ เด็กเคลื่อนไหวอยู่กับที่ตามจังหวะเคาะช้า - เร็ว ๑.๓ เด็กเคลื่อนไหวเคลื่อนที่อย่างอิสระตามจังหวะเคาะช้า - เร็ว อย่างมีระดับ ทิศทาง โดยไม่ชนกัน ๒. เคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ ๒.๑ เปิดเพลงบรรเลงที่มีเสียงดนตรีจังหวะช้า - เร็ว ๒.๒ เด็กเคลื่อนไหวประกอบการใช้เส้นที่ตัดเป็นริ้วทำท่าทางอย่างอิสระตามจินตนาการ ๓. เด็กผ่อนคลายกล้ามเนื้อ	๑. เครื่องเคาะจังหวะ ๒. แถบเส้นเป็นริ้วยาวประมาณ ๕๐ ซม.ทำจากเศษวัสดุ เช่น ถุงพลาสติก เศษผ้า ริบบิ้นผ้า ฯลฯ ๓.เพลงบรรเลงที่มีเสียงดนตรีช้า เร็ว	สังเกตพฤติกรรม การแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวประกอบเพลงและจังหวะ
<u>กิจกรรมเสริมประสบการณ์</u> ๑. ร่วมดูแลสิ่งแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนได้ ๒.ใช้ตัวเลขแสดงจำนวนของขยะที่มีจำนวนไม่เกิน ๑๐ ๓. จัดกลุ่มขยะประเภทต่างๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด	๑. จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเอง	-การคัดแยกขยะที่นำกลับมาใช้สร้างสิ่งใหม่ได้และขยะที่นำกลับมาใช้อีกไม่ได้ -การคัดแยกขยะช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม	เรื่อง ขยะและการคัดแยกขยะ ๑. สำรวจบริเวณโรงเรียน แจกถุงมือและถุงขยะให้เด็กช่วยกันเก็บขยะ ๒. ให้เด็กช่วยกันแยกขยะลงถังตามประเภทขยะอินทรีย์และขยะรีไซเคิล เช่น ขวดพลาสติก ใบไม้ ๓. ร่วมกันสรุปการนำขยะรีไซเคิลกลับมาใช้ใหม่และทำป้ายรณรงค์การใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติก	๑. ขยะรีไซเคิล ๒. ขยะอินทรีย์ ๓.ตะกร้าขยะติดสัญลักษณ์ ขยะอินทรีย์และขยะรีไซเคิล	สังเกตพฤติกรรม ๑.การร่วมดูแลสิ่งแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียน ๒.การสำรวจสิ่งแวดล้อมบริเวณโรงเรียนและนำเสนอสิ่งที่พบได้ ๓.การจัดกลุ่มขยะประเภทต่างๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด
<u>กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และกิจกรรมการเล่นตามมุม</u> ๑.สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อความคิด ความรู้สึกของ	๑. การเขียนภาพและการเล่นกับสี (๓) การปั้น ๒.การประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ด้วยเศษวัสดุ	-	๑. แนะนำกิจกรรมสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ๑.๑ วาดภาพอิสระด้วยสีเทียน ๑.๒ วาดภาพอิสระจากสื่อธรรมชาติ (ใบไม้ ดอกไม้) ๑.๓ ตัดถุงขนมสร้างภาพ ๑.๔ ปั้นดินน้ำมัน	๑. กระดาษ ๒. สีเทียน ๓. กรรไกร ๔. พู่กัน ๕. ถุงขนม	๑.สังเกตพฤติกรรมขณะทำงานศิลปะ ๒. สังเกตการใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นตรง

จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้		กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้			
ตนเอง โดยมีการดัดแปลงและแปลกใหม่จากเดิม หรือมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น ๒.ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นตรงได้	๓. การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ		๒. เด็กเลือกทำกิจกรรมสร้างสรรค์ ๒ กิจกรรมตามความสนใจ เมื่อทำผลงานเสร็จให้นำมาให้ครูเขียนบรรยายภาพหรือผลงาน ๓. เด็ก ๔-๕ คน นำผลงานออกมานำเสนอ ให้เพื่อนถามคำถามหรือแสดงความคิดเห็น ๔. เด็กเลือกเล่นตามมุมเล่นอย่างอิสระ	๖. กาว ๗. ดินน้ำมัน ๘. มุมประสบการณ์ในห้องเรียน	
<u>กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง</u> ๑. เล่นเครื่องเล่นสนามอย่างปลอดภัย ๒. กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้	๑. การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสานสัมพันธ์ของการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการขว้าง การจับ การโยน การเตะ	-	๑. แนะนำ เกมกระต่ายขาเดียว - เด็กเข้าแถวเรียงหน้ากระดาน - สมมติเป็นกระต่ายขาเดียว กระโดดขาเดียวจากด้านเริ่มต้นไปยังด้านตรงข้าม ๒. เด็กเล่นเกมกระต่ายขาเดียว ๓ - ๔ รอบ ตามความต้องการ ๓. เด็กเลือกเล่นเครื่องเล่นสนามอิสระ	๑. เกมกระต่ายขาเดียว ๒. เครื่องเล่นสนาม	สังเกต ๑. การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างปลอดภัย ๒. การกระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง
<u>กิจกรรมเกมการศึกษา</u> .จับคู่ตัวเลขกับภาพถึงขยะที่แสดงจำนวนไม่เกิน ๕ ได้	๑. การอ่านและใช้ตัวเลขแสดงจำนวนของสิ่งต่าง ๆ ไม่เกินเลข ๕	ค่าจำนวนและตัวเลขไม่เกิน ๕	๑. แนะนำชื่อและเกมจับคู่ภาพกับตัวเลขที่มีจำนวนไม่เกิน ๕ ๒. เด็กที่ต้องการเล่นเกมที่แนะนำให้นำเกมไปเล่นสำหรับเด็กอื่นเล่นเกมการศึกษาชุดเดิมหมุนเวียนกันไป ๓. เก็บเกมเข้าที่ให้เรียบร้อยหลังเล่นเสร็จ	๑. เกมจับคู่ภาพกับตัวเลขที่มีจำนวนไม่เกิน ๕ ๒. เกมชุดเดิมที่เคยเล่น	สังเกต การจับคู่ตัวเลขฮินดู อารบิกกับภาพถึงขยะที่แสดงจำนวนไม่เกิน ๕

๒.๔ บันทึกหลังการจัดประสบการณ์ สัปดาห์ที่ หน่วย “หนูรักโลก” ชั้นอนุบาลปีที่ ๒

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ เมื่อพบพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือทำเครื่องหมาย - เมื่อไม่พบพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

เลขที่	ชื่อ	จุดประสงค์การเรียนรู้														หมายเหตุ
		๑. เล่นเครื่องเล่นสนามอย่างปลอดภัย	๒. กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง	๓. รับลูกบอลโดยใช้มือทั้งสองข้าง	๔. ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นตรง	๕. เคลื่อนไหวอย่างมีความสุขในการแสดงท่าทางประกอบเพลง จังหวะ	๖. รวบรวมสิ่งแฉะดัดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนและห้องเรียน	๗. คัดแยกขยะก่อนทิ้ง	๘. ฟังเรื่องราวและพูดได้ตอบให้ผู้อื่นเข้าใจ	๙. จัดกลุ่มขยะประเภทต่างๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด	๑๐. ต่อบรรูปภาพลงขยะให้เข้ากับแบบรูปที่กำหนด	๑๑. จับคู่ตัวเลขกับภาพถึงขยะที่แสดงจำนวน ๑ - ๕	๑๒. สำรวจสิ่งแวดล้อมบริเวณโรงเรียนและนำเสนอสิ่งที่พบได้	๑๓. สร้างผลงานศิลปะที่มีความแปลกใหม่จากเดิมและเล่าเรื่องจาก	๑๔. แสดงท่าทางเคลื่อนไหวประกอบจังหวะที่มีความแปลกใหม่จากเดิม	
๑	เด็กชาย.....															
๒	เด็กชาย.....															
๓	เด็กชาย.....															
.....																
.....																
๒๔	เด็กหญิง.....															
๒๕	เด็กหญิง.....															
๒๖	เด็กหญิง.....															

บันทึกผลการจัดกิจกรรม (อาทิ ความยากง่ายของกิจกรรมที่กำหนด ความเหมาะสมของสื่อ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม การตอบสนองของเด็กต่อกิจกรรม

ลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก)

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

ตัวอย่างที่ ๓

๓.๑ หน่วยการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ หน่วย หนูน้อยรักโลก

ความสามารถผู้เรียน	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑.ด้านสุขภาวะทางกาย ๑.๒ รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น ๑.๒.๑ เล่น ทำกิจกรรม ใช้สิ่งของเครื่องใช้ ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย ระวังระมัดระวังความปลอดภัยจากบุคคลและสิ่งแวดล้อมและไม่ไปกับคนแปลกหน้า ๑.๓ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว ประสานสัมพันธ์กัน ๑.๓.๑ ก้าวกระโดดไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่เสียการทรงตัว วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางคล่องแคล่ว และรับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้น ๑.๔ ใช้มือ - ตา ประสานสัมพันธ์กัน ๑.๔.๑ ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้ง และเขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบมีมุมชัดเจน ๒.ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ๒.๖ มีสุนทรียภาพทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว ๒.๖.๑ ชื่นชม มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ เสียงเพลง ดนตรี แสดงท่าทางและการเคลื่อนไหว ดนตรี ๓. ความเป็นพลเมือง และความเป็นไทย ๓.๔ ประหยัดและพอเพียง ๓.๔.๑ ใช้น้ำ ไฟ และสิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดพอเพียง และนำกลับมาใช้ซ้ำ	๑. เล่นเครื่องเล่นสนามร่วมกับเพื่อนอย่างปลอดภัย ๒. วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้อย่างคล่องแคล่ว ๓. ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้ง ๔. เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรีอย่างมีความสุข ๕. นำเศษวัสดุต่างๆ มาประดิษฐ์สิ่งใหม่เพื่อใช้ซ้ำอีก	(๓) การเล่นเครื่องเล่นอย่างปลอดภัย (๔) การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสานสัมพันธ์ของการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการขว้าง การจับ การโยน การเตะ (๕) การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างอิสระ (๕) การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ (๑) การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี (๓) การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี (๑) การใช้วัสดุและสิ่งของเครื่องใช้อย่างคุ้มค่า	ธรรมชาติรอบตัว ๑. สิ่งแวดล้อมที่ดีและไม่ดี ๒. การสร้างสภาพแวดล้อมน่าอยู่และปลอดภัย ๓. ประเภทของขยะและการคัดแยกขยะ ๔ ประเภท - ถังขยะสีเขียว ใส่ขยะเปียก - ถังขยะสีเหลือง ใส่ขยะรีไซเคิล - ถังขยะสีฟ้า ใส่ขยะทั่วไป - ถังขยะสีแดง ใส่ขยะอันตราย ๕. การนำขยะกลับมาใช้ ๕. การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมรอบตัว

(ร่าง) คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓-๖ ปี (๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)

ความสามารถผู้เรียน	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๓.๕ ดูแลรักษารธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓.๕.๑ ดูแลรักษารธรรมชาติ ต้นไม้ สัตว์เลี้ยง สาธารณสมบัติที่อยู่รอบตัว และสิ่งแวดล้อม นำวัสดุหรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำ หรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ คัดแยกขยะ และทิ้งขยะถูกที่ ด้านสติปัญญา ก.ภาษาและการรู้หนังสือ ๔.๑. ฟังและสนทนาได้ตอบกับผู้อื่น ๔.๑.๑ ฟังผู้อื่นพูดจนจบและสนทนาได้ตอบ อย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับเรื่องที่ฟัง แสดง ความคิดเห็นและความรู้สึกด้วยประโยคสั้น ๆ ข.การคิดรวบยอดและการคิดคำนวณ ๔.๗ เรียงลำดับและแสดงแบบรูปของ สิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ๔.๗.๑ เรียงลำดับสิ่งของหรือเหตุการณ์อย่าง น้อย ๕ ลำดับ และสร้างแบบรูปของสิ่งต่าง ๆ ตามความคิดของตนเอง ๔.๘ รู้ค่าของจำนวนและใช้จำนวนและ ตัวเลขในชีวิตประจำวัน ๔.๘.๑ นับปากเปล่า ๑ ถึง ๓๐ ตามลำดับ บอกและแสดงจำนวนของสิ่งต่าง ๆ ใน ชีวิตประจำวันตั้งแต่ ๑ - ๑๐ ค. การคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ ๔.๑๐.๑ ระบุปัญหา สร้างทางเลือก เลือกรวิธีการ และลงมือแก้ปัญหา	๖. ดูแลสิ่งแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนและ ห้องเรียน ๗. ฟังเรื่องราวเกี่ยวกับการทำให้สิ่งแวดล้อม ไม่น่าอยู่และนำมาเล่าให้ผู้อื่นฟัง ๘. เรียงลำดับเหตุการณ์จากนิทานที่ฟัง ๙. ใช้ตัวเลขแสดงจำนวนของขยะหรือเศษวัสดุ ต่าง ๆ ที่มีจำนวนไม่เกิน ๑๐ ๑๐. บอกวิธีแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่มีขยะ จำนวนมากและต้องการคัดแยกขยะ	(๒) การนำวัสดุหรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำ หรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ (๓) การพูดแสดงความคิด ความรู้สึก และความ ต้องการในการเล่น และการกระทำต่างๆ (๔) การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ หรือ เรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง (๕) การเรียงลำดับขั้นตอน กิจกรรม หรือเหตุการณ์ ตามช่วงเวลา (๑๐) การอ่านตัวเลขแสดงจำนวนของสิ่งต่าง ๆ ใน ชีวิตประจำวัน (๕) การมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหาด้วยการ ระบุปัญหา หาทางเลือกและวิธีการต่าง ๆ ในการ แก้ปัญหา เลือกรวิธีการ ออกแบบวางแผนและ ลงมือ แก้ปัญหา	

ความสามารถผู้เรียน	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
ง.การแสวงหาความรู้ ๔.๑๓ ค้นหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาหรือข้อสงสัย โดยใช้การสืบเสาะหาความรู้ ๔.๑๓.๑ ค้นหาคำตอบของปัญหาและข้อสงสัยโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย โดยการสังเกต สำรวจ ตั้งคำถาม วางแผน เก็บข้อมูล และนำเสนอสิ่งที่ค้นพบ จ. จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ๔.๑๔ ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ๔.๑๔.๑ สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง โดยมีการดัดแปลง แปลงใหม่จากเดิมและมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น ๔.๑๕ แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ ๔.๑๕.๑ เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึก ของตนเองอย่างหลากหลายและแปลกใหม่	๑๒. สำรวจสิ่งแวดล้อมบริเวณโรงเรียนและนำเสนอสิ่งที่พบ . ๑๓. สร้างผลงานศิลปะที่มีความแปลกใหม่และรายละเอียดเพิ่มจากเดิมและเล่าเรื่องจากผลงาน ๑๔. แสดงท่าทางเคลื่อนไหวประกอบจังหวะที่มีระดับ ทิศทางและความแปลกใหม่จากเดิม	(๒) การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจและเกี่ยวข้องกับสิ่งที่สังเกตและสำรวจ (๓) การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ (๒) การแสดงจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษา ท่าทาง การเคลื่อนไหว ดนตรี และศิลปะต่าง ๆ	

๓.๒ แผนการจัดประสบการณ์รายสัปดาห์ สัปดาห์ที่..... หน่วย “หนูน้อยรักโลก” ชั้นอนุบาลปีที่ ๓

วันที่	กิจกรรม					
	เคลื่อนไหวและจังหวะ	เสริมประสบการณ์	ศิลปะสร้างสรรค์	การเล่นตามมุม	การเล่นกลางแจ้ง	เกมการศึกษา
๑	- เคลื่อนไหวพื้นฐาน - เคลื่อนไหวประกอบ คำคล้องจอง โลกสวย	เรื่อง สิ่งแวดล้อมที่ดีและไม่ดี ๑. สำรวจรอบบริเวณโรงเรียน ๒. สนทนาร่วมกันถึงความแตกต่างระหว่าง สิ่งแวดล้อมที่ดี (ต้นไม้ร่มรื่น อากาศดี) และไม่ดี(ขยะ) ๓. ให้เด็ก ๆ ช่วยกันเก็บขยะหรือรดน้ำต้นไม้	- วาดภาพอิสระ - ฉีดสีน้ำสร้างภาพ - ติดปะภาพจากเศษวัสดุ - ปั้นดินน้ำมัน	- เล่นตามมุมประสบการณ์ - แนะนำหนังสือเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมที่มุมหนังสือ	- เกมวิ่งหลบหลีกสิ่งกีด ขวาง - เล่นเครื่องเล่นสนาม	-เล่นเกมภาพตัดต่อ เหตุการณ์น้ำท่วม ๘ - ๑๕ ชิ้น
๒	- เคลื่อนไหวพื้นฐาน - เคลื่อนไหวประกอบ อุปกรณ์	เรื่อง การสร้างสภาพแวดล้อมน่าอยู่และปลอดภัย ๑. พาเด็ก ๆ ออกไปยังสวนในโรงเรียน ๒. ร่วมกันปลูกต้นไม้ เช่น ต้นไม้ดอกไม้สวน หรือ ผักสวนครัว เช่น ต้นกะเพรา โหระพา ๓. ร่วมกันสรุปสิ่งที่ทำให้โรงเรียน/ห้องเรียนน่าอยู่	- วาดภาพอิสระ - พับกระดาษเป็นกล่อง - สร้างภาพจากวัสดุ ธรรมชาติหรือเศษวัสดุ	- เล่นตามมุมประสบการณ์	- เล่นเครื่องเล่นสนาม	- เล่นเกมจัดหมวดหมู่ ประเภทขยะ
๓	- เคลื่อนไหวพื้นฐาน - เคลื่อนไหวประกอบ เพลง	เรื่อง ประเภทขยะและการคัดแยกขยะ ๑. ฟังนิทานชุดผู้พิทักษ์รักโลก ตอน มาแยกขยะ กันเถอะ ๒. เล่นเกมแยกขยะที่มีสัญลักษณ์ ๔ ประเภท ๓. ร่วมกันสรุปประเภทขยะและการคัดแยกขยะ	- วาดภาพอิสระ - สร้างภาพตามจินตนาการ - เป่าสี - ปั้นดินน้ำมัน	- เล่นตามมุมประสบการณ์	- โยนและรับลูกบอล - เล่นเครื่องเล่นสนาม	- เล่นเกมพื้นฐานจับคู่ จำนวน ๑ - ๑๐
๔	- เคลื่อนไหวพื้นฐาน - เคลื่อนไหวประกอบ อุปกรณ์	เรื่อง การนำขยะกลับมาใช้ ๑.สนทนาเกี่ยวกับการนำขยะที่ไม่ใช้แล้วกลับมาใช้ ๒.แบ่งกลุ่มทำมินิสวนจากขวดพลาสติกโดยตัดขวด พลาสติกครึ่งหนึ่งและใช้ส่วนที่เป็นฐานเป็นกระถาง ปลูก ๓.แบ่งกลุ่มเติกรดน้ำและสังเกตการเจริญเติบโต	- วาดภาพอิสระ - ร้อยมาลัยดอกไม้ ใบไม้ -พิมพ์ภาพจากฝาขวดหรือ กันขวดน้ำอัดลม	- เล่นตามมุมประสบการณ์ - แนะนำอุปกรณ์เล่น สมมติที่มุมหมอ	- เล่นน้ำ เล่นทราย - เล่นเครื่องเล่นสนาม	-เล่นเกมโดมิโนจำนวน ถึงขยะ๑-๑๐
๕	- เคลื่อนไหวพื้นฐาน - เคลื่อนไหวตามข้อตกลง	เรื่อง การดูแลรักษาสีสิ่งแวดล้อมรอบตัว ๑.พาเด็กๆ ไปเดินเล่นในสวนโรงเรียน สังเกตต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ สัตว์เล็กๆ เช่น ผีเสื้อ นก ๒.แบ่งเด็กทำศิลปะแบบร่วมมือวาดภาพธรรมชาติ ที่ชอบ และนำเสนอผลงาน	-ทำศิลปะประดิษฐ์แบบ ร่วมมือจากเศษวัสดุ	- เล่นตามมุมประสบการณ์	- เล่นเกมโพงพาง - เล่นเครื่องเล่นสนาม	- เล่นเกมเรียงลำดับการ เจริญเติบโตของต้นไม้ ๕ ลำดับ

๓.๓ แผนการจัดประสบการณ์รายวัน สัปดาห์ที่ วันที่ หน่วย “หนูน้อยรักโลก” ชั้นอนุบาลปีที่ ๓

จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้		กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้			
กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ๑.เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรีอย่างมีความสุขได้ ๒. แสดงท่าทางเคลื่อนไหวประกอบจังหวะที่มีระดับ ทิศทาง และความแปลกใหม่จากเดิม	๑.การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี ๒.การเล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ๓.การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี		๑. กิจกรรมเคลื่อนไหวพื้นฐาน ๑.ให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายไปทั่วบริเวณอย่างอิสระตามจังหวะ ช้า เร็ว เมื่อได้ยินสัญญาณหยุดให้หยุดเคลื่อนไหวในท่ายืนทันที ๒. กิจกรรมเคลื่อนไหวเป็นผู้นำผู้ตาม ๒. เด็กเลือกที่คาดศีรษะ (มีภาพประเภทขยะ) และแบ่งกลุ่มตามประเภทขยะ ๓. เด็กที่เป็นผู้นำทำท่าทางเคลื่อนไหวประกอบเสียงเพลง ๔. ผลัดเปลี่ยนผู้นำทำท่าทางอิสระตามทำนองเพลงบรรเลง โดยท่าทางไม่ซ้ำกับผู้นำคนเดิม ๕. เด็กผ่อนคลายกล้ามเนื้อ	๑. เครื่องเคาะจังหวะ ๒. เพลงบรรเลง ๓. ที่คาดศีรษะที่มีภาพขยะ	๑.สังเกตพฤติกรรมขณะเคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี ๒.สังเกตการแสดงท่าทางเคลื่อนไหวประกอบจังหวะที่มีระดับ ทิศทางและความแปลกใหม่จากเดิม
กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ๑.จำแนกและจัดกลุ่มขยะแต่ละประเภท ๒.บอกวิธีแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่มีขยะจำนวนมาก ๓.ใช้ตัวเลขแสดงจำนวนของขยะที่มีจำนวนไม่เกิน ๑๐	๑.การมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหาด้วยการระบุปัญหาทางเลือก และวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา	ประเภทของขยะและการคัดแยก	เรื่อง ประเภทขยะและการคัดแยก ๑. พาเด็กนั่งใต้ต้นไม้ฟังนิทานชุดผู้พิทักษ์รักโลก ตอน มาแยกขยะกันเถอะ ๒. เล่นเกมแยกขยะที่มีสัญลักษณ์ ๔ ประเภท ๓. ร่วมกันวาดหรือออกแบบป้าย "พื้นที่สะอาด" และนำไปติดตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้ทุกคนในโรงเรียนหรือบ้านร่วมกันรักษาความสะอาด	๑.นิทานผู้พิทักษ์โลก ตอน มาแยกขยะกันเถอะ ๒.ขยะอินทรีย์ ๓.ขยะรีไซเคิล ๔.กระดาษทำป้าย	สังเกตพฤติกรรม ๑.การเปรียบเทียบความแตกต่างของขยะ ๒.การบอกวิธีแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่มีขยะ

จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้		กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้			
กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และกิจกรรมการเล่นตามมุม ๑. สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อความคิด ความรู้สึกของตนเอง ๒. ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้ง	๑. การใช้กรรไกร การตัดการปะ ๒. การทำกิจกรรมศิลปะ	-	๑. แนะนำหนังสือนิทานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ๒. เด็กเลือกทำกิจกรรมสร้างสรรค์ ๒ กิจกรรมตามความสนใจ เมื่อทำผลงานเสร็จให้นำมาให้ครูเขียนบรรยายภาพหรือผลงาน ๓. เลือกเล่นตามมุมประสบการณ์ ๔. เด็ก ๔ - ๕ คน นำผลงานออกมานำเสนอให้เพื่อนถามคำถามหรือแสดงความคิดเห็น	๑. สีเทียน ๒. ดินน้ำมัน ๓.กรรไกร ๔.กระดาษนิตยสาร ๕. กาว ๖.สีน้ำ	๑. สังเกตพฤติกรรมขณะทำงานศิลปะ ๒. สังเกตการใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้ง
กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง ๑.วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวาง ๒.เล่นเครื่องเล่นสนามร่วมกับเพื่อนอย่างปลอดภัย	๑. การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง ๒ การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างอิสระ	-	๑. นำกล่องกระดาษไปวางกระจายให้ทั่วพื้นที่ ๒. แนะนำวิธีการหลบหลีกสิ่งกีดขวาง อาจเดินมุดลอด กระโดด เดินซิกแซก ฯลฯ อย่างอิสระตามความคิดของเด็ก ๓. เล่นเกมหลบหลีกสิ่งกีดขวาง ๓-๔ รอบ ตามความต้องการหรือเลือกเล่นเครื่องเล่นสนามอิสระ	๑.กล่องกระดาษ/อุปกรณ์สำหรับข้ามสิ่งกีดขวาง ๒.เครื่องเล่นสนาม	สังเกตการวิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวาง
กิจกรรมเกมการศึกษา เล่นเกมพื้นฐานการบวกภาพถังขยะแสดงผลรวมไม่เกิน ๑๐	๑.การนับและแสดงจำนวนของสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ๒.การรวมและแยกสิ่งต่างๆในการเล่น	การรวมเป็น การนำสิ่งต่าง ๆ มารวมกันและนับผลรวม	๑. แนะนำเกมพื้นฐานการบวกภาพถังขยะ ๒. เด็กที่ต้องการเล่นเกมที่แนะนำให้นำเกมไปเล่น สำหรับเด็กอื่นเล่นเกมการศึกษาชุดเดิมหมุนเวียนกันไป ๓.เก็บเกมเข้าที่ให้เรียบร้อยหลังเล่นเสร็จ	เล่นเกมพื้นฐานการบวกภาพถังขยะไม่เกิน ๑๐	สังเกตการเล่นเกมพื้นฐานการบวกภาพถังขยะ

๓.๔ บันทึกหลังการจัดประสบการณ์ สัปดาห์ที่ หน่วย “หนูน้อยรักโลก” ชั้นอนุบาลปีที่ ๓

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ เมื่อพบพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือทำเครื่องหมาย - เมื่อไม่พบพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

เลขที่	ชื่อ	จุดประสงค์การเรียนรู้												หมายเหตุ
		๑. เล่นเครื่องเล่นสนุกร่วมกับเพื่อนอย่างปลอดภัย	๒. ระวังหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้อย่างคล่องแคล่ว	๓. ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้ง	๔. เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรีอย่างมีความสุข	๕. นำเศษวัสดุต่างๆ มาประกอบประดิษฐ์สิ่งใหม่เพื่อใช้ซ้ำอีก	๖. ดูแลสิ่งแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนและห้องเรียน	๗. ฟังเรื่องราวเกี่ยวกับการทำให้สิ่งแวดล้อมไม่น่าอยู่และนำมาเล่าให้ผู้ฟัง	๘. เรียงลำดับเหตุการณ์จากหินที่ฟุ้ง	๙. ใช้ตัวเลขแสดงจำนวนของหรือเศษวัสดุต่างๆ ที่มีจำนวนไม่เกิน ๑๐	๑๐. บอกวิธีแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่มีปัญหามากและต้องการคิดแยกขยะ	๑๑. สำรวจสิ่งแวดล้อมบริเวณโรงเรียนและนำเสนอสิ่งที่พบ	๑๓. สร้างผลงานศิลปะที่มีความแปลกใหม่และรายละเอียดเพิ่มจากเดิมและเล่าเรื่องจากผลงาน	๑๔. แสดงท่าทางเคลื่อนไหวประกอบจังหวะที่มีระดับ ทิศทางและความแปลกใหม่จากเดิม
๑	เด็กชาย.....													
๒	เด็กชาย.....													
๓	เด็กชาย.....													
.....														
๒๘	เด็กหญิง.....													
๒๙	เด็กหญิง.....													
๓๐	เด็กหญิง.....													

บันทึกผลการจัดกิจกรรม (อาทิ ความยากง่ายของกิจกรรมที่กำหนด ความเหมาะสมของสื่อ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม การตอบสนองของเด็กต่อกิจกรรม
ลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก)

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

บทที่ ๔

การประเมินความสามารถผู้เรียน

การประเมินความสามารถเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี เป็นการประเมินความสามารถเด็กบนพื้นฐานพัฒนาการตามวัย ประกอบด้วย ด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ด้านความเป็นพลเมือง และด้านสติปัญญา โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ด้วยวิธีการประเมินที่เหมาะสม ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนากับเด็ก การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ ผลที่ได้จากการประเมินต้องนำมาจัดทำสารนิทัศน์หรือจัดทำข้อมูลหลักฐานหรือเอกสารอย่างเป็นระบบ ด้วยการรวบรวมผลงานสำหรับเด็กเป็นรายบุคคล ที่สามารถบอกเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เด็กได้รับว่าเด็กเกิดการเรียนรู้ และมีความก้าวหน้าเพียงใด บรรลุความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปีและความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษา ระดับปฐมวัยหรือไม่ ทั้งนี้ ให้ผู้สอนนำข้อมูลผลการประเมินความสามารถผู้เรียนมาพิจารณาปรับปรุงวางแผนพัฒนาการจัดประสบการณ์และกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

การประเมินความสามารถผู้เรียนควรยึดหลัก ดังนี้

๑. ประเมินอย่างเป็นระบบ การวางแผนการประเมินความสามารถผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ถือเป็นภารกิจที่สำคัญที่ผู้สอนต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนแรก สิ่งสำคัญของขั้นตอนนี้คือ นำสาระการเรียนรู้รายปีในหลักสูตรสถานศึกษาไปออกแบบและจัดทำหน่วยการจัดประสบการณ์และแผนการจัดประสบการณ์ จากนั้นจึงกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปี วิธีการประเมิน และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ขั้นตอนต่อไปจึงจะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้สอนจะต้องวางแผนและออกแบบว่าในแต่ละวัน แต่ละกิจกรรมจะสังเกตพฤติกรรมใด สังเกตเด็กคนใดบ้าง และขั้นตอนสุดท้ายคือนำข้อมูลที่ได้ไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลต่อไป

๒. ประเมินเด็กครบทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวม การประเมินเด็กอย่างมีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผล จะต้องประเมินความสามารถผู้เรียนครบทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวม โดยคำนึงถึงความสมดุลและครอบคลุมพัฒนาการและความสามารถของเด็ก ต้องไม่เน้นที่ด้านใดด้านหนึ่งจนละเลยด้านอื่น ๆ ซึ่งในแต่ละด้านของความสามารถผู้เรียน ด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย และด้านสติปัญญา มีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ที่มุ่งเน้นพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง

๓. ประเมินความสามารถเด็กเป็นรายบุคคล สม่ำเสมอและต่อเนื่องตลอดปี เนื่องจากจุดมุ่งหมายของการประเมินความสามารถผู้เรียนนั้น เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความก้าวหน้าของเด็กเป็นรายบุคคล ให้เต็มตามศักยภาพ ดังนั้น การประเมินความสามารถผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องตลอดปี จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผลการประเมินมีความน่าเชื่อถือ ผู้สอนต้องสังเกตพฤติกรรมหรือการปฏิบัติตนของเด็กเป็นระยะ ๆ ตลอดปีการศึกษา มีจำนวนครั้งในการสังเกตพฤติกรรมอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ก่อนจะให้ระดับคุณภาพความสามารถผู้เรียนและสรุปผลการประเมินความสามารถ ว่า เป็นไปตามความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปีที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่

๔. ประเมินตามสภาพจริงจากกิจกรรมประจำวัน ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่ควรใช้แบบทดสอบ เนื่องจากแนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยให้ความสำคัญกับตัวเด็ก ทั้งการพัฒนาเด็ก โดยองค์รวมและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ การอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา การเล่นและการเรียนรู้ของเด็กภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ดังนั้น การประเมินความสามารถผู้เรียน

ตามสภาพจริงด้วยวิธีการสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็ก จึงเป็นวิธีการประเมินที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเด็กวัยนี้มากที่สุด ผู้สอนไม่ควรใช้แบบทดสอบกระดาษและดินสอเพื่อประเมินความสามารถของเด็ก เนื่องจากความสามารถของเด็กแต่ละวัยครอบคลุมความพัฒนาการและสามารถหลายด้าน ทั้งทางด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย และด้านสติปัญญา วิธีการประเมินที่เน้นเพียงการเขียนตอบอาจไม่สามารถสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของเด็กในแต่ละช่วงวัยได้อย่างครบถ้วน

๕. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมิน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการประเมินความสามารถของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ เพราะช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับการเติบโต พัฒนาการ และความสามารถของเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน การประเมินร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้ปกครองช่วยให้สามารถติดตามพัฒนาการและความสามารถของเด็กได้อย่างต่อเนื่อง สามารถระบุความก้าวหน้า ปัญหาเด็ก และปรับแนวทางการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็กและพฤติกรรมเด็กได้มากขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นโอกาสให้ผู้ปกครองมีบทบาทในการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครอบครัวและสถานศึกษา ทำให้เกิดการสนับสนุนที่สอดคล้องกัน ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการที่สมวัยและเติบโตอย่างมีคุณภาพ

๖. สรุปผลการประเมิน จัดทำข้อมูลและนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาเด็ก ผู้สอนต้องนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กแต่ละคนตามความสามารถผู้เรียนที่จบชั้นปีที่รวบรวมได้จากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการจัดประสบการณ์และการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน ไปเทียบกับเกณฑ์การให้ระดับคุณภาพในแต่ละด้านความสามารถผู้เรียน อีกทั้ง ต้องจัดทำข้อมูลสารสนเทศในระดับห้องเรียนว่า เด็กแต่ละคนมีพัฒนาการและความสามารถใดบ้างเป็นจุดเด่นหรือควรได้รับการส่งเสริมและนำไปใช้ในการพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล และใช้เป็นข้อมูลสื่อสารกับผู้ปกครองในการเสริมศักยภาพเด็กเป็นรายบุคคลต่อไป

แนวทางการประเมินความสามารถผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี กำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพของเด็กในด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย และด้านสติปัญญา ดังนี้

๑. ด้านสุขภาวะทางกาย เด็กมีร่างกายเจริญเติบโต แข็งแรง มีสุขอนามัยและสุขนิสัยที่ดี รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

การประเมินความสามารถด้านสุขภาวะทางกาย ประกอบด้วย มีสุขอนามัยและสุขนิสัยที่ดี รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว ประสานสัมพันธ์กัน และใช้มือ - ตา ประสานสัมพันธ์กัน

๒. ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม เด็กรับรู้ เข้าใจ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม มีการกำกับตนเอง มีสัมพันธภาพที่ดีและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตนเอง มีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว มีทักษะชีวิต ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล

การประเมินความสามารถด้านอารมณ์ จิตใจ และ สังคม ประกอบด้วย แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกในสถานการณ์ต่าง ๆ กำกับตนเองในการทำกิจกรรม มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ยอมรับและรับผิดชอบในการตัดสินใจของตนเองและกลุ่ม มีสุนทรียภาพทางศิลปะ ดนตรี และ

การเคลื่อนไหว ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และยอมรับความเหมือนและความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรม

๓. ด้านความเป็นพลเมือง และความเป็นไทย เด็กมีคุณธรรม จริยธรรมและจิตใจที่ดี มีมารยาทไทย ปฏิบัติตามวัฒนธรรมและประเพณีไทย รักและภูมิใจในความเป็นไทย ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดูแลรักษารัชมชาติและสิ่งแวดล้อม มีวินัย และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

การประเมินความสามารถด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย ประกอบด้วย มีคุณธรรม จริยธรรมและจิตใจที่ดีงาม มีมารยาทไทย และปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมและประเพณีไทย รักและภูมิใจในความเป็นไทย ประหยัดและพอเพียง ดูแลรักษารัชมชาติและสิ่งแวดล้อม มีวินัยในตนเอง และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

๔. ด้านสติปัญญา ประกอบด้วย

ก. ภาษาและการรู้หนังสือ เด็กฟังและสนทนาโต้ตอบ และเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจ อ่านภาพและสัญลักษณ์ มีความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร และการเขียนเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน

การประเมินความสามารถด้านภาษาและการรู้หนังสือ ประกอบด้วย ฟังและสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่น เล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ อ่านภาพและสัญลักษณ์ มีความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร และเขียนสื่อความหมายอิสระในชีวิตประจำวัน

ข. การคิดรวบยอดและการคิดคำนวณ เด็กมีทักษะพื้นฐานที่นำไปสู่การคิดรวบยอด การคิดคำนวณ การเรียงลำดับ การแสดงแบบรูปของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน การรู้ค่าของจำนวน การใช้จำนวนและตัวเลขในชีวิตประจำวัน และการรับรู้มิติสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

การประเมินความสามารถด้านการคิดรวบยอดและการคิดคำนวณ ประกอบด้วย จับคู่เปรียบเทียบ จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เรียงลำดับและแสดงแบบรูปของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน รู้ค่าของจำนวนและใช้จำนวนและตัวเลขในชีวิตประจำวัน และรับรู้มิติสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

ค. การคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ เด็กมีทักษะแก้ปัญหาโดยระบุปัญหา สร้างทางเลือก เลือกวิธีการ และลงมือแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ และยอมรับผลที่เกิดขึ้น

การประเมินความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ ประกอบด้วย แก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และใช้เหตุผลในการตัดสินใจ

ง. การแสวงหาความรู้ เด็กกระตือรือร้นในการเรียนรู้และร่วมกิจกรรม และค้นหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาหรือข้อสงสัยโดยใช้การสืบเสาะหาความรู้

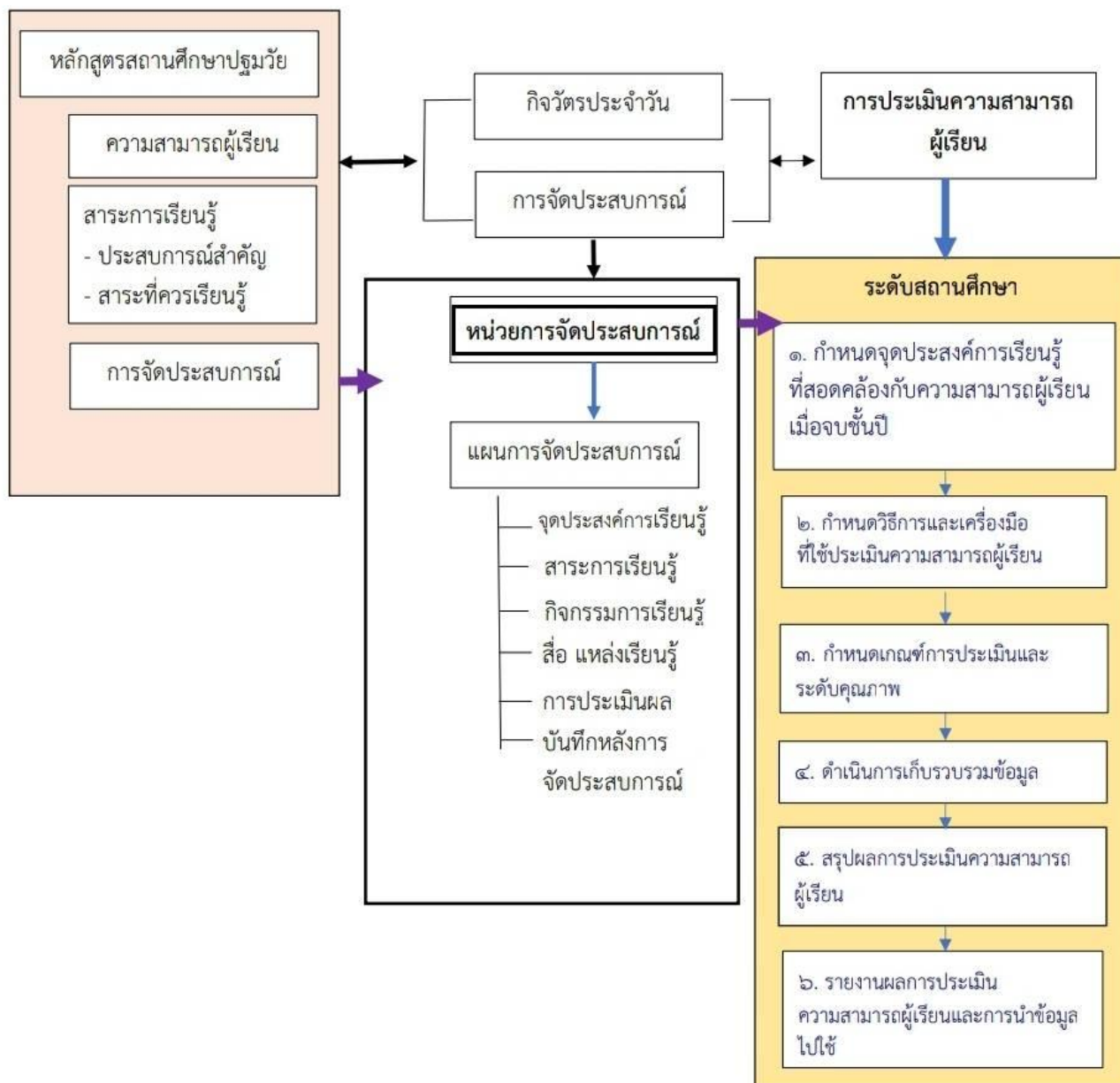
การประเมินความสามารถด้านการแสวงหาความรู้ ประกอบด้วย กระตือรือร้นในการเรียนรู้และค้นหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาหรือข้อสงสัย โดยใช้การสืบเสาะหาความรู้

จ. จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เด็กใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานศิลปะและการเคลื่อนไหว

การประเมินความสามารถด้านจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ และแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์

ทั้งนี้ ความเชื่อมโยงของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ กับการประเมินความสามารถผู้เรียนแสดงโดยแผนภาพได้ ดังนี้

แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘
กับการประเมินความสามารถผู้เรียน

ขั้นตอนการประเมินความสามารถผู้เรียน

การประเมินความสามารถผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ นั้น เกิดขึ้นขณะจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการปฏิบัติกิจกรรมประจำวันของเด็กในห้องเรียน มีขั้นตอนดังนี้

๑. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปี

ผู้สอนต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมและกำหนดสิ่งที่จะประเมินจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน เพื่อวางแผนการประเมินความสามารถผู้เรียน และการตรวจสอบทบทวนความถูกต้อง ความครอบคลุม และความเชื่อมโยง อันจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินการประเมินความสามารถผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ดังนั้น ผู้สอนต้องวางแผนการประเมินให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ซึ่งจะสอดคล้องกับความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปี ซึ่งในแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการจัดประสบการณ์ สามารถเก็บข้อมูลการประเมินได้จาก การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และจากกิจกรรมประจำวัน

ตัวอย่างที่ ๑ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

หน่วย หนูน้อยรักโลก ชั้นอนุบาลปีที่ ๒

ความสามารถผู้เรียน	จุดประสงค์การเรียนรู้
๑.ด้านสุขภาวะทางกาย ๑.๒.๑ เล่น ทำกิจกรรม ใช้สิ่งของเครื่องใช้ ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย ระวังระมัดระวังความปลอดภัยจากบุคคลและสิ่งแวดล้อม และไม่ไปกับคนแปลกหน้า	ปฏิบัติตนในการคัดแยกขยะลงถังขยะอย่างปลอดภัย
๒.ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ๒.๖.๑ ชื่นชม มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ เสียงเพลง ดนตรี แสดงท่าทางและการเคลื่อนไหว	เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรีอย่างมีความสุข
๓. ความเป็นพลเมือง และความเป็นไทย ๓.๕.๑ ดูแลรักษาธรรมชาติ ต้นไม้ สัตว์เลี้ยง สาธารณสมบัติที่อยู่รอบตัว และสิ่งแวดล้อม นำวัสดุหรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ชำรุดมาใช้ซ้ำหรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ คัดแยกขยะและทิ้งขยะถูกที่	ร่วมดูแลสิ่งแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนและห้องเรียนได้คัดแยกขยะก่อนทิ้ง
๔. ด้านสติปัญญา ๔.๑.๑ ฟังผู้อื่นพูดจนจบและสนทนาโต้ตอบอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับเรื่องที่ฟัง แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกด้วยประโยคสั้น ๆ	ฟังเรื่องราวและพูดโต้ตอบเกี่ยวกับการดูแลสิ่งแวดล้อมรอบตัวให้ผู้อื่นเข้าใจ

๒. กำหนดวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความสามารถผู้เรียน

เมื่อผู้สอนกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ตามความสามารถผู้เรียนได้ชัดเจนแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ผู้สอนต้องวางแผนและกำหนดวิธีการประเมินให้เหมาะสมกับกิจกรรม เช่น การสังเกตพฤติกรรม การประเมินผลงาน/ชิ้นงาน การพูดคุยหรือสัมภาษณ์เด็ก วิธีการที่ผู้สอนควรใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ดังนี้

๒.๑ การสังเกตและการบันทึก แบ่งออกเป็น ๒ วิธี ได้แก่ ๑) การสังเกตแบบเป็นทางการ คือ การสังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนตามแผนที่วางไว้ และ ๒) การสังเกตแบบไม่เป็นทางการ คือ การสังเกตในขณะที่เด็กทำกิจกรรมประจำวันและเกิดพฤติกรรมที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น ผู้สอนต้องจดบันทึกสิ่งที่รวบรวมได้จากการสังเกตอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ การบันทึกพฤติกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องทำอย่างชัดเจนและสม่ำเสมอ เนื่องจากเด็กเจริญเติบโตและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การสังเกตและบันทึกความสามารถเด็กปฐมวัยสามารถใช้แบบบันทึก ดังนี้

(๑) แบบบันทึกพฤติกรรมแบบเป็นทางการ กำหนดความสามารถที่ต้องการสังเกต ระบุชื่อ นามสกุล อายุ รวมทั้งชื่อผู้สังเกต ดำเนินการบันทึกโดยเขียนบรรยายพฤติกรรมเด็กที่สังเกตได้ตาม ประเด็น ผู้สังเกตต้องบันทึกวัน เดือน ปีที่สังเกตแต่ละครั้ง ข้อมูลการสังเกตที่ผู้สอนบันทึกลงในแบบบันทึก พฤติกรรมนี้จะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจพฤติกรรมเด็กได้ดีขึ้น และทราบว่าเด็กแต่ละคนมีจุดเด่นมีความต้องการ มีความสนใจ หรือต้องการความช่วยเหลือในเรื่องใดบ้าง

ตัวอย่างที่ ๒ แบบบันทึกพฤติกรรมแบบเป็นทางการ
เด็กหญิงจันทร์เจ้า สดใส อายุ ๕ ปี ชั้นอนุบาลปีที่ ๒
ชื่อผู้สังเกต นางสาวสมใจ ใจเย็น

๑.๑.๑ รับประทานอาหารที่ หลากหลาย ที่มีประโยชน์ ดื่มน้ำสะอาด แปรงฟัน ล้างมือก่อน รับประทานอาหาร และหลังจากใช้ หอชักโครก หอฉี่ นอนพักผ่อนเป็น เวลา และออกกำลังกาย เป็นเวลา	๑.๒.๑ เล่น ทำกิจกรรม ใช้สิ่งของเครื่องใช้ ปฏิบัติต่อผู้อื่น อย่างปลอดภัย และระมัดระวัง ความปลอดภัย จากบุคคลและ สิ่งแวดล้อม	๒.๖.๑ ขึ้นชม มี ความสุข และ แสดงออกผ่านงาน ศิลปะ เสียงเพลง ดนตรี แสดงท่าทาง และการเคลื่อนไหว	๓.๓.๑ ปฏิบัติตนและ ร่วมกิจกรรมตาม วัฒนธรรมและ ประเพณีไทย	๔.๑.๑ ฟังผู้อื่นพูดจน จบและสนทนาได้ตอบ อย่างต่อเนื่องและ เชื่อมโยงกับเรื่องที่ฟัง
๑๐/๗/๒๕๖๘ รับประทานข้าว ผัก ไข่ และนม จนหมด	๑๘/๘/๒๕๖๘ นั่งซิงช้าและค่อย ๆ แกว่งพร้อมทั้งบอก ให้เพื่อนออกไป ห่างๆ	๒๓/๖/๒๕๖๘ ยิ้มและร้องเพลง พร้อมทั้งโยกศีรษะ	๒๘/๗/๒๕๖๘ มาถึงโรงเรียนยกมือไหว้ตามที่คุณแม่ แนะนำ	๑๕/๗/๒๕๖๘ นั่งฟังนิทานอย่างตั้งใจ
๑๖/๖/๒๕๖๘ นอนหลับตามเวลา ไม่ชวนเพื่อนคุย	๓๑/๗/๒๕๖๘ ถือสิ่งของด้วยความ ระมัดระวังไม่ เหวี่ยง แกว่ง	๓๑/๘/๒๕๖๘ เคลื่อนไหวร่างกายตาม จังหวะไปรอบๆ ห้อง โดยไม่ชวนเพื่อน	๖/๙/๒๕๖๘ มาถึงโรงเรียนและ ยกมือไหว้ด้วยตนเอง	๒๔/๙/๒๕๖๘ พูดคุย ตอบคำถาม เกี่ยวกับนิทานที่ฟัง

(๒) แบบบันทึกพฤติกรรมแบบไม่เป็นทางการ เป็นการบันทึกพฤติกรรม เหตุการณ์ หรือจากการจัดประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทุกวัน โดยระบุชื่อ นามสกุล อายุ และชื่อผู้สังเกต วัน เดือน ปี ที่บันทึก อาจบันทึกโดยใช้การบรรยาย ใคร ทำอะไร ที่ไหน ทำอย่างไร ซึ่งผู้สอนควรวางแผนการสังเกตเด็กรายบุคคลให้ครบทุกคน การบันทึกควรมีรายละเอียดและข้อมูลที่ชัดเจน ผู้สอนควรบรรยายพฤติกรรมตามความจริงที่พบ และวิเคราะห์พฤติกรรมตามองค์ประกอบความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นป้อย่างเป็นระบบ ข้อดีของการบันทึกรายวัน คือ เห็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถของเด็กอย่างชัดเจน หากผู้สอนพบพฤติกรรมปัญหาของเด็ก จะได้หาวิธีการแก้ไข ช่วยเหลือเด็กได้ทันเวลาที่

ตัวอย่างที่ ๓ แบบบันทึกรายวัน

แบบบันทึกรายวัน

ชื่อ ด.ญ.จันทร์เจ้า สดใส อายุ ๕ ปี ชั้นอนุบาลปีที่ ๒

ชื่อครูผู้สังเกต นางสาวสมใจ ใจเย็น วันที่บันทึก ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ เวลา ๑๐.๐๐ น.

สถานที่ : บ่อทราย

พฤติกรรม : น้องเล่นอยู่ในบ่อทรายเปียกกับเพื่อนๆ โดยใช้อุปกรณ์ของเล่น ได้แก่ ช้อน ตักตวงทรายใส่ตะแกรงที่มีรู ตักทรายใส่ถังแล้วเททรายเป็นปราสาท จากนั้นก็ใช้แม่พิมพ์พลาสติกรูปสัตว์ต่างๆ เช่น กุ้งและหอยวางเรียงสลับกันไว้รอบๆ ปราสาท ตักทรายใส่ขวดน้ำพลาสติก ปิดฝา เขย่าโดยเอามาเขย่าใกล้ๆ หู พร้อมทั้งหันไปบอกน้องมะปรางว่า “มีเสียงดังด้วยนะ” “ลองฟังดู” จากนั้นก็ยื่นขวดน้ำพลาสติกที่ใส่ทรายให้น้องมะปรางลองเขย่าดู น้องมะปรางพูดว่า “จริงด้วย มีเสียง” แล้วน้องจันทร์เจ้าก็เททรายออก ตักทรายเข้าไปอีกแล้วเขย่า เททรายออก ตักทรายเข้าไป ทดลองเขย่าซ้ำไปมาหลายครั้ง น้องมะปรางทำเช่นเดียวกันกับน้องจันทร์เจ้า แต่ใส่ทรายเข้าไปเกือบเต็มขวด น้องจันทร์เจ้าพูดว่า “อย่าใส่ทรายเยอะนะ เขย่าไม่ได้” “ทรายเปียกติดอยู่ในขวดเทออกไม่หมด” “ต้องเคาะเอาทรายออกก่อน”

ความคิดเห็นของผู้สอน : จากการเล่นทราย น้องจันทร์เจ้าได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการเรียนรู้ ได้ค้นพบข้อเท็จจริง ได้รับประสบการณ์ตรงจากสิ่งที่เป็นธรรมชาติ คือ การเล่นทราย ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน (เล่น ทำกิจกรรมและปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย) ได้สัมผัสทราย และใช้มือในการหยิบจับอุปกรณ์ บอกได้ว่า ทรายกระเทยวัตถุต่างๆ จะเกิดเสียงแตกต่างกัน (บอกลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง หรือความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส) ได้ใช้ภาษาจากการสนทนา การพูดกับผู้อื่น เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์ที่ใช้เรียกสิ่งหนึ่งที่เป็นธรรมชาติ เช่น ทรายเปียก ทรายแห้ง แสดงความคิดริเริ่มในการเล่น โดยใช้ทรายใส่ขวดแล้วเขย่าเพื่อให้เกิดเสียง และแก้ปัญหาการเล่นได้ (ระบุปัญหาสร้างทางเลือกและเลือกวิธีแก้ปัญหา)

ข้อพึงระวังในการสังเกตพฤติกรรมความสามารถของเด็ก

ระหว่างการสังเกต **ไม่ควร** แปลความพฤติกรรมของเด็ก การแปลความจะดำเนินการหลังเสร็จสิ้นการสังเกต ในส่วนของการบันทึก ผู้สอนอาจบันทึกย่อหรือทำสัญลักษณ์ไว้ และบันทึกเป็นหลักฐานทันทีเมื่อมีเวลา

(๓) **แบบสำรวจรายการ** กำหนดความสามารถของผู้เรียนที่ต้องการสำรวจ ระบุชื่อ นามสกุล อายุ และชื่อผู้สังเกต วัน เดือน ปีที่สำรวจรายการ และกำหนดเกณฑ์ในการสำรวจพฤติกรรม เช่น ปฏิบัติ - ไม่ปฏิบัติ ทำได้ - ทำไม่ได้ เป็นต้น ควรมีการสำรวจความสามารถของผู้เรียนในเรื่องเดียวกันอย่างน้อย ๓ ครั้ง เพื่อยืนยันว่าเด็กมีความสามารถนั้น ๆ จริง

ตัวอย่างที่ ๔ แบบสำรวจรายการ

ชื่อ ด.ญ.จันทร์เจ้า สดใส อายุ ๕ ปี ชั้น อนุบาลปีที่ ๒

ชื่อครูผู้สังเกต นางสาวสมใจ ใจเย็น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตรงกับพฤติกรรมของเด็ก

ความสามารถ ผู้เรียน	พฤติกรรม	ครั้งที่ ๑ ๑๐/๖/๖๘		ครั้งที่ ๒ ๑๐/๗/๖๘		ครั้งที่ ๓ ๑๐/๘/๖๘		สรุป
		ไม่ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	
ด้านสุขภาวะทางกาย ๑.๑.๑ รับประทาน อาหารหลากหลาย ที่มีประโยชน์ ดื่มน้ำ สะอาด แปรงฟัน ล้างมือก่อน รับประทานอาหาร และหลังจากใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม นอนพักผ่อน และออก กำลังกายเป็นเวลา	๑.รับประทานอาหาร หลากหลายที่มีประโยชน์		✓		✓		✓	ปฏิบัติ
	๒. ดื่มน้ำสะอาด	✓			✓		✓	ปฏิบัติ
	๓.แปรงฟัน	✓			✓		✓	ปฏิบัติ
	๔.ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร	✓			✓		✓	ปฏิบัติ
	๕.ล้างมือหลังจากใช้ ห้องน้ำห้องส้วม		✓		✓		✓	ปฏิบัติ
	๖.นอนพักผ่อนเป็นเวลา	✓		✓			✓	ไม่ปฏิบัติ
	๗.ออกกำลังกายเป็นเวลา	✓		✓		✓		ไม่ปฏิบัติ

๒.๒ การบันทึกการสนทนา เป็นการบันทึกการสนทนาทั้งแบบเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล เพื่อประเมินความสามารถในการแสดงความคิดเห็นและความสามารถด้านภาษาและการรู้หนังสือ การคิดรวบยอดและการคิดคำนวณ การคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ การแสวงหาความรู้ จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงความสามารถด้านอารมณ์ จิตใจ และ สังคม และบันทึกผลการสนทนา ลงในแบบบันทึกพฤติกรรมหรือบันทึกรายวัน โดยระบุ ชื่อ นามสกุล อายุเด็ก ภาคเรียนที่ และกิจกรรมที่ใช้ สนทนา ช่องที่ใช้ในการบันทึกในแบบสนทนาให้ระบุ วัน เดือน ปี/ คำพูดของเด็ก/ ความคิดเห็นของผู้สอน ที่สะท้อนพฤติกรรมที่แสดงออกของเด็กสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการจัดประสบการณ์ ซึ่ง ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาการผ่านความสามารถตามวัยที่เกี่ยวข้องในแต่ละเรื่อง

ตัวอย่างที่ ๕ แบบบันทึกการสนทนา

ชื่อ ด.ญ.จันทร์เจ้า สดใส อายุ ๕ ปี ชั้น อนุบาลปีที่ ๒

ชื่อครูผู้สังเกต นางสาวสมใจ ใจเย็น ภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๘

วัน เดือน ปี	คำพูดของเด็ก	ความคิดเห็นผู้สอน
๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๘	วันหยุดหนูช่วยคุณแม่ล้างจาน	น้องจันทร์เจ้าเล่าเรื่องราวอย่างต่อเนื่องตามลำดับและตอบคำถามจากเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน และเข้าใจลำดับเหตุการณ์ “วันนี้ และเมื่อวาน”
๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๘	คุณแม่สอนหนูปั่นจักรยาน หนูปั่นได้แล้ว	
๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๘	หนูขอให้คุณยาย คุณยายหนูไม่สบายต้องไปหาหมอ	
๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๘	เลิกเรียนคุณแม่จะพาหนูไปซื้อเค้กวันเกิด	
๑๓ กันยายน ๒๕๖๘	หนูชอบเค้กช็อกโกแลต	
๑๓ กันยายน ๒๕๖๘	เมื่อวานนี้ฝนตก ที่บ้านหนูไฟดับ ต้นไม้หักด้วยเพราะลมแรง	
๒๖ กันยายน ๒๕๖๘	ปิดเทอมคุณแม่จะพาหนูไปเที่ยวทะเล หนูจะไปเล่นน้ำทะเลกับแม่กับน้องและเก็บเปลือกหอยด้วย	

๒.๓ การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการพูดคุยกับเด็กเป็นรายบุคคลและควรจัดในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความเครียดและวิตกกังวล ผู้สอนควรใช้คำถามที่เหมาะสมเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตอบอย่างอิสระ จะทำให้ผู้สอนสามารถประเมินความสามารถทางสติปัญญาของเด็กและค้นพบศักยภาพในตัวเด็กได้โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์ ครูผู้สอนควรปฏิบัติดังนี้

การเตรียมการก่อนการสัมภาษณ์ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ กำหนดคำถาม/คำถามที่จะพูดกับเด็ก ควรเป็นคำถามที่เด็กสามารถตอบได้หลากหลายไม่มีผิด/ถูก

การปฏิบัติขณะสัมภาษณ์ ผู้สอนควรสร้างความคุ้นเคยเป็นกันเอง สร้างสภาพแวดล้อมที่ไม่เคร่งเครียด ใช้คำถามที่กำหนดไว้ถามเด็กทีละคำถาม ให้เด็กมีโอกาสคิดและมีเวลาในการตอบคำถามอย่างอิสระ ระยะเวลาสัมภาษณ์ไม่ควรเกิน ๑๐ นาที

หลังการสัมภาษณ์ หลังการสัมภาษณ์ผู้สอนบันทึกในแบบสัมภาษณ์ ให้บันทึกคำพูดของเด็กตามความเป็นจริงหลังเสร็จการสัมภาษณ์ ผู้สอนค่อยพิจารณาข้อมูลจากคำพูดเด็กและลงความคิดเห็นที่สะท้อนพฤติกรรมที่แสดงออกของเด็กสอดคล้องกับความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปี หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาการผ่านความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปีที่เกี่ยวข้องในแต่ละด้าน

ตัวอย่างที่ ๖ แบบสัมภาษณ์

ชื่อ ด.ญ.จันทร์เจ้า สดใส อายุ ๕ ปี ชั้น อนุบาลปีที่ ๒ ผู้บันทึก นางสาวสมใจ ใจเย็น

วัตถุประสงค์ เพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน

- ผู้สอน : น้องจันทร์เจ้าคะ วันนี้หนูแต่งตัวเหมือนหรือไม่เหมือนกับเพื่อนคนไหนบ้างคะ
- เด็ก : วันนี้หนูใส่เสื้อกีฬาสีแดงเหมือนน้องเนยคะ แต่ได้ใส่สีฟ้า ไม่เหมือนกัน
- ผู้สอน : แล้วหนูกับน้องเนยมีอะไรที่ไม่เหมือนกัน
- เด็ก : เนยมีผิวสีดากว่าหนู อ้วนกว่า และผมสั้นกว่าคะ
- ผู้สอน : หนูเคยเล่นกับน้องเนยไหมคะ เล่นอะไรกัน
- เด็ก : เล่นกันบ่อย ๆ คะ เล่นเป็นครูกับนักเรียน หนูเป็นนักเรียน บางทีก็เป็นครูกะ

๒.๔ สารนิทัศน์สำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อการประเมินความสามารถผู้เรียน

การจัดทำสารนิทัศน์ (Documentation) เป็นการจัดทำข้อมูลที่เป็นหลักฐานหรือแสดงให้เห็น ร่องรอยของการเจริญเติบโต ความสามารถ และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากการทำกิจกรรมทั้งรายบุคคล และรายกลุ่ม ซึ่งหลักฐานและข้อมูลที่บันทึกเป็นระยะ จะเป็นข้อมูลที่อธิบายและบ่งบอกถึงความสามารถ ผู้เรียนทั้งด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย และ ด้านสติปัญญา สารนิทัศน์จึงเป็นการประมวลผลที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการจัดประสบการณ์ของผู้สอน และร่องรอยผลงานของเด็ก จากการทำกิจกรรมที่สะท้อนถึงความสามารถในด้านต่าง ๆ การจัดทำสารนิทัศน์ จึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการประเมินความสามารถของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีหลายรูปแบบ ได้แก่

(๑) **พอร์ตโฟลิโอสำหรับเด็กเป็นรายบุคคล** เช่น การเก็บชิ้นงานหรือภาพถ่ายเด็กขณะทำ กิจกรรม มีการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการบันทึกเสียง บันทึกภาพที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในงาน ที่เด็กทำ เป็นต้น

(๒) **การบรรยายเกี่ยวกับเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เด็กได้รับ** เช่น การสอนแบบโครงการ (Project Approach) สามารถให้สารนิทัศน์เกี่ยวกับความสามารถเด็กทุกด้าน ทั้งประสบการณ์การเรียนรู้ของ เด็กและการสะท้อนตนเองของครู รูปแบบการบรรยายเรื่องราวจึงมีหลายรูปแบบ อาจได้จากการบันทึกการ สนทนาระหว่างเด็กกับครู เด็กกับเด็ก การบันทึกของครู การบรรยายของพ่อแม่ผู้ปกครองในรูปแบบหนังสือ หรือจดหมาย แม้กระทั่งการจัดแสดงบรรยายสรุปให้เห็นภาพการเรียนรู้ทั้งหมด

(๓) **การสังเกตและบันทึกพัฒนาการเด็ก** เช่น ใช้แบบสังเกตพัฒนาการ การบันทึกสั้น

(๔) **การสะท้อนตนเองของเด็ก** เป็นคำพูดหรือข้อความที่สะท้อนความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก จากการสนทนา การอภิปรายแสดงความคิดเห็นของเด็กขณะทำกิจกรรม ซึ่งอาจบันทึกด้วยเทคโนโลยี บันทึกเสียงหรือบันทึกภาพ

(๕) **ผลงานรายบุคคลและรายกลุ่ม** ที่แสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้ ความสามารถ ทักษะ จิตนิสัยของเด็ก ผู้สอนสามารถนำผลงานของเด็กมาใช้พิจารณาพัฒนาการและกระบวนการทำงานของเด็ก ผู้สอนส่วนใหญ่มักจะเก็บผลงานการเขียนและผลงานศิลปะ อย่างไรก็ตามผู้สอนควรเก็บผลงานหลากหลาย ประเภทของเด็ก เช่น ภาพเขียน การร่วมระดมความคิดและเขียนออกมาในลักษณะใยแมงมุม การแสดงออก ทางดนตรี การก่อสร้างในรูปแบบต่าง ๆ ตัวอย่างคำพูด เป็นต้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเก็บข้อมูลหลักฐาน เพื่อประเมินการเรียนรู้และประเมินความสามารถของเด็กปฐมวัยข้างต้น

➢ การจัดทำสารนิทัศน์ที่หลากหลายจะช่วยผู้สอนในแง่ของการตรวจสอบคุณภาพของการศึกษาที่ดี เนื่องจากการศึกษาในปัจจุบันเน้นการประเมินเพื่อตรวจสอบความเข้มแข็งของการศึกษา ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษา หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและหน่วยงานที่จัดการศึกษาปฐมวัย ต้องปรับปรุงประสิทธิภาพของการจัด การศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ทำให้บางหน่วยงานนำแบบทดสอบมาตรฐานซึ่งไม่เหมาะสมมาประเมินเด็กปฐมวัย

➢ ผู้สอนที่จัดทำสารนิทัศน์อย่างสม่ำเสมอ จะจัดประสบการณ์ให้กับเด็กได้สอดคล้องกับปัญหา และความสามารถเด็ก ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาสมองอย่างชัดเจน สารนิทัศน์สามารถช่วยผู้สอนให้จัดประสบการณ์ ได้ตรงประเด็น เนื่องจากงานวิจัยเกี่ยวกับสมอง พบว่าเด็กจะเกิดการเรียนรู้ได้ดี หากเข้าไปมีส่วนร่วม และลงมือปฏิบัติ กระบวนการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับความรู้สึกและอารมณ์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ ของเด็ก เช่น เด็กรู้สึกต่อการอ่านอย่างไร เด็กต้องการเรียนรู้การอ่านหรือไม่ ความรู้สึกนี้มีผลกระทบต่อ การอ่านของเด็กในระยะยาว ดังนั้น การทดสอบด้วยข้อสอบมาตรฐานไม่ช่วยพัฒนาเด็กในด้านจิตใจและ ความสามารถซึ่งต่างจากการใช้สารนิทัศน์ในการประเมิน จากผลการวิจัยพบว่าสมองจะทำงานต่อเนื่อง ไม่แยก ส่วนเป็นวิชาหรือเป็นเรื่อง ดังนั้น การใช้แบบทดสอบประเมินเป็นการแยกส่วนของสมองไม่บอกถึงความสามารถ

การจัดทำสารสนเทศสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อการประเมิน

- ๑) กำหนดประเด็นการประเมิน เป็นการกำหนดความสามารถที่ต้องการประเมิน ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหน่วยการจัดประสบการณ์
- ๒) เตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ให้เหมาะกับข้อมูลที่ต้องการเก็บ วางแผนการเลือกและการจัดการกับวัสดุ สื่อที่เหมาะสมกับข้อมูลที่จะเก็บตั้งแต่ต้นปีการศึกษา ได้แก่ ข้อมูลที่ต้องได้จากการสังเกต เช่น กระดาษ การ์ดขนาดเล็ก ดินสอ ปากกา กล้องบันทึกภาพหรือโทรศัพท์มือถือ เครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น
- ๓) ศึกษาความสามารถผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาเด็ก ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนทราบว่าควรเก็บข้อมูลประเภทใด ลักษณะใดจึงจะทำให้เห็นความสามารถและการเรียนรู้ของเด็กอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม
- ๔) วางแผนการจัดทำ เลือกวิธีเก็บข้อมูล เช่น บันทึกสั้น ภาพถ่าย แบบสังเกต บันทึกเสียง การเขียนไดอะแกรมในรูปแบบของใยแมงมุม การทำบันทึกแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของเด็ก ผู้สอนหรือผู้ปกครอง เป็นต้น
- ๕) กำหนดวิธีการเก็บข้อมูล เช่น การบันทึกพฤติกรรมเด็ก โดยใช้วิธีสังเกตและใช้การบันทึกสั้น ซึ่งผู้สอนจะสังเกตทุกวัน
- ๖) จัดแสดงข้อมูลหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก โดยพิจารณาว่าข้อมูลใดควรนำมาแลกเปลี่ยน และนำมาจัดแสดงให้เห็นพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งให้เด็กมีส่วนร่วมในการเลือกผลงานของตนหรือของกลุ่มและร่วมจัดเตรียมแสดงข้อมูลดังกล่าว

๒.๕ การประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก เป็นการประเมินการเจริญเติบโตด้านสุขภาพทางกายของเด็ก ซึ่งการพิจารณาการเจริญเติบโตในเด็กที่ใช้ทั่ว ๆ ไปอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ น้ำหนัก ส่วนสูง เส้นรอบศีรษะ ฟัน และการเจริญเติบโตของกระดูก สำหรับแนวทางประเมินการเจริญเติบโต มีดังนี้

(๑) การประเมินการเจริญเติบโต โดยการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงเด็กแล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติ ในกราฟแสดงน้ำหนักตามเกณฑ์อายุของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งใช้สำหรับติดตามการเจริญเติบโตโดยรวม

ข้อควรคำนึงในการประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก

- ๑) เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านการเจริญเติบโต บางคนรูปร่างอ้วน บางคนผอม บางคนร่างใหญ่ บางคนร่างเล็ก
- ๒) ภาวะโภชนาการเป็นสิ่งสำคัญที่เกี่ยวข้องกับขนาดของรูปร่าง แต่ไม่ใช่สาเหตุเดียว
- ๓) กรรมพันธุ์ เด็กอาจมีรูปร่างเหมือนพ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่ง ถ้าพ่อหรือแม่เตี้ย ลูกอาจเตี้ยและกรณีนี้อาจมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยได้และมักจะเป็นเด็กที่ทานอาหารได้น้อย

(๒) การตรวจสอบสุขภาพอนามัย เป็นการตรวจสอบที่แสดงคุณภาพชีวิตของเด็กโดยพิจารณาความสะอาด สิ่งผิดปกติของร่างกายที่จะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการเจริญเติบโตของเด็ก

๓. กำหนดเกณฑ์การประเมินและระดับคุณภาพ

การกำหนดเกณฑ์การประเมินและการให้ระดับคุณภาพผลการประเมินความสามารถผู้เรียนทั้ง ๔ ด้านในแต่ละองค์ประกอบ เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การผ่านความสามารถผู้เรียน เมื่อจบชั้นปี ดังนั้น ในระดับชั้นเรียนหรือระดับสถานศึกษาควรกำหนดในลักษณะเดียวกัน สถานศึกษาสามารถกำหนดเกณฑ์การประเมินและการให้ระดับคุณภาพผลการประเมินความสามารถที่สะท้อนความสามารถเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของเด็ก เกณฑ์การประเมินสามารถเป็นระบบตัวเลข เช่น ๓, ๒, ๑ หรือ เป็นระบบที่ใช้คำสำคัญ เช่น ดี พอใช้ ควรส่งเสริมตามที่สถานศึกษากำหนด ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ ๗ การกำหนดเกณฑ์การประเมินและการให้ระดับคุณภาพ

ระบบตัวเลข	ระบบที่ใช้คำสำคัญ	ความหมาย
๓	ดี	ปรากฏพฤติกรรมเป็นไปตามความสามารถผู้เรียน
๒	พอใช้	ปรากฏพฤติกรรมเป็นไปตามความสามารถผู้เรียน เมื่อได้รับการแนะนำหรือการกระตุ้น
๑	ควรส่งเสริม	ไม่ปรากฏพฤติกรรมตามความสามารถผู้เรียน

ทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่การกำหนดเกณฑ์การประเมินตามความสามารถผู้เรียนที่กำหนดไว้ตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สถานศึกษาอาจกำหนดคำอธิบายคุณภาพตามระดับคุณภาพของ ความสามารถผู้เรียนของความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปีแต่ละด้านเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ตัวอย่างที่ ๗.๑ คำอธิบายคุณภาพตามระดับคุณภาพ

ตัวอย่างคำอธิบาย ด้านสุขภาวะทางกาย : ๑.๓.๑ ก้าวกระโดดไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่เสีย การทรงตัว วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางคล่องแคล่ว และรับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้น

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๓ หรือ ดี	ก้าวกระโดดไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่อง โดยไม่เสียการทรงตัวอย่างคล่องแคล่ว วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้อย่างคล่องแคล่ว และรับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้
๒ หรือ พอใช้	ก้าวกระโดดไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่องโดยเสียการทรงตัวเป็นบางครั้ง วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้ และรับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นโดยใช้มือทั้ง ๒ ข้าง
๑ หรือ ควรส่งเสริม	ก้าวกระโดดไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องไม่ได้ วิ่งแล้วหยุดได้ และรับลูกบอลที่โดยใช้มือและลำตัวช่วย

ตัวอย่างคำอธิบาย ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม : ๒.๖.๑ ชื่นชม มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ เสียงเพลง ดนตรี แสดงท่าทางและการเคลื่อนไหว

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๓ หรือ ดี	แสดงความสนใจและเพลิดเพลินกับกิจกรรมศิลปะ เสียงเพลงและดนตรี ยิ้มแย้ม กระตือรือร้นในการแสดงท่าทางการเคลื่อนไหว แสดงออกถึงความสุข ชื่นชมผลงาน ของตนเองและผู้อื่น
๒ หรือ พอใช้	แสดงความสนใจและเพลิดเพลินกับกิจกรรมศิลปะ เสียงเพลงและดนตรี ในบางช่วง ของกิจกรรม กระตือรือร้นในการแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวตามจังหวะ แสดงออกถึง ความสุข ชื่นชมผลงานของตนเอง
๑ หรือ ควรส่งเสริม	ไม่แสดงสีหน้า ท่าทางสนใจ ขณะทำงานช่วงกิจกรรมศิลปะ หรือไม่แสดงท่าทาง/ เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะและดนตรี

ตัวอย่างคำอธิบาย ๓. ด้านความเป็นพลเมือง และความเป็นไทย : ๓.๔.๑ ใช้น้ำ ไฟ และสิ่งของเครื่องใช้
อย่างประหยัดพอเพียง และนำกลับมาใช้ซ้ำ

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๓ หรือ ดี	ใช้น้ำอย่างประหยัด ปิดก๊อกน้ำให้สนิทหลังใช้ทุกครั้ง ปิดไฟเมื่อไม่ใช้แล้ว นำของเล่นหรืออุปกรณ์มาใช้ซ้ำ ด้วยตัวเอง
๒ หรือ พอใช้	ใช้น้ำอย่างประหยัด ปิดก๊อกน้ำให้สนิทหลังใช้บางครั้ง ปิดไฟเมื่อไม่ใช้แล้ว นำของเล่นหรืออุปกรณ์มาใช้ซ้ำ เมื่อมีผู้ใหญ่ชี้แนะ
๑ หรือ ควรส่งเสริม	ไม่ปิดก๊อกน้ำให้สนิทหลังใช้ ไม่ปิดไฟเมื่อไม่ใช้แล้วและไม่นำของเล่นหรืออุปกรณ์มาใช้ซ้ำ

ตัวอย่างคำอธิบาย ด้านสติปัญญา : ๔.๕.๑ เขียนชื่อของตนเอง คำที่มีความหมายกับตัวเองตามแบบหรือ
ด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง มีทิศทางการเขียนจากซ้ายไปขวาและบนลงล่าง เพื่อสื่อความหมายใน
ชีวิตประจำวัน

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๓ หรือ ดี	เขียนชื่อของตนเอง คำที่มีความหมายกับตัวเองตามแบบหรือด้วยวิธีที่คิดขึ้นเองได้ ตัวอักษรไม่กลับหัว ไม่กลับด้าน ไม่สลับที่ มีทิศทางการเขียนจากซ้ายไปขวาและบนลงล่าง
๒ หรือ พอใช้	เขียนชื่อของตนเอง คำที่มีความหมายกับตัวเองตามแบบได้ มีอักษรบางตัวกลับหัว กลับด้าน หรือสลับที่ มีทิศทางการเขียนจากซ้ายไปขวา
๑ หรือ ควรส่งเสริม	เขียนชื่อตนเองไม่ได้ หรือเขียนเป็นสัญลักษณ์ที่ไม่เป็นตัวอักษร มีทิศทางการเขียนสะเปะสะปะ

๔. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อผู้สอนวางแผนการประเมินความสามารถผู้เรียนแล้วควรทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การพูดคุย หรือสัมภาษณ์เด็ก หรือการประเมินผลงาน/ชิ้นงานของเด็กอย่างเป็นระบบ เพื่อรวบรวมข้อมูลความสามารถของเด็กให้ครอบคลุมเด็กทุกคนแล้วสรุปลงในแบบบันทึกผลการประเมินความสามารถผู้เรียน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมินความสามารถผู้เรียน ผู้สอนควรเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล โดยการประเมินความสามารถทุกภาคเรียนให้ครบตามความสามารถผู้เรียนแต่ละองค์ประกอบ โดยในระหว่างการจัดประสบการณ์เน้นการประเมินเพื่อนำผลมาพัฒนาเด็ก และนำมาสรุปผลรวมปลายภาคเรียน

๕. สรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็ก

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ กำหนดเวลาเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยต่อปีการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน สถานศึกษาจึงควรบริหารจัดการเวลาเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้านและสมดุล ผู้สอนต้องเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถของเด็กอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินซ้ำของพฤติกรรมความสามารถนั้น ๆ เพื่อยืนยันความเชื่อมั่นของผลการประเมิน สรุปผลการประเมินความสามารถเด็ก ซึ่งจะเชื่อมโยงไปสู่การสรุปผลคุณภาพผู้เรียนในภาพรวมและความสามารถของเด็กแต่ละคน ดังนั้นในระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษาสามารถกำหนดได้ ดังนี้

๕.๑ การประเมินความสามารถตามพฤติกรรมที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดผลการประเมินแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นระดับคุณภาพ

๕.๒ การสรุปผลการประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้รายสัปดาห์ สรุปเป็นระดับคุณภาพโดยใช้ฐานนิยม

๕.๓ การสรุปรายองค์ประกอบตามความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปี จากความสามารถที่ประเมินจากกิจวัตรประจำวันและการจัดประสบการณ์ตามหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละภาคเรียน เป็นระดับคุณภาพตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ ๘ การสรุปผลการประเมินความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปี ชั้นอนุบาลปีที่ ๒

ชื่อ ด.ญ.จันทร์เจ้า สดใส อายุ ๕ ปี ชั้น อนุบาลปีที่ ๒

ความสามารถผู้เรียน	พฤติกรรม	ผลการประเมิน					สรุป
		ครั้งที่ ๑	ครั้งที่ ๒	ครั้งที่ ๓	ครั้งที่ ๔	ครั้งที่ ๕	
๑.๓ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว ประสานสัมพันธ์กัน ก้าวกระโดดไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่เสียการทรงตัว วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวาง คล่องแคล่ว และรับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้น	๑. ก้าวกระโดดไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่เสียการทรงตัว	๑	๑	๑	๑	๑	๑
	๒. วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางคล่องแคล่ว	๑	๑	๒	๒	๒	๒
	๓. รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้น	๑	๑	๒	๒	๒	๒
สรุป							๒

๖. รายงานผลการประเมินความสามารถผู้เรียนและการนำข้อมูลไปใช้

การรายงานผลการประเมินความสามารถผู้เรียนเป็นการสื่อสารให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินความสามารถผู้เรียนและจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง การรายงานผลการประเมินความสามารถผู้เรียนสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพตามองค์ประกอบความสามารถแต่ละด้าน

๖.๑ จุดมุ่งหมายการรายงานผลการประเมินความสามารถผู้เรียน

- เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพตามความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปีหรือจบการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษา
- เพื่อให้ผู้สอนใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ
- เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดใช้ประกอบในการกำหนดนโยบายวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๖.๒ ข้อมูลในการรายงานผลการประเมินความสามารถผู้เรียน

๖.๒.๑ ข้อมูลระดับชั้นเรียน ประกอบด้วย เวลาการเรียน บันทึกผลความสามารถผู้เรียนตามหน่วยการจัดประสบการณ์ บันทึกผลการประเมินความสามารถผู้เรียนประจำชั้น บันทึกผลความสามารถผู้เรียนรายบุคคล และจัดทำสารนิทัศน์ที่สะท้อนการเรียนรู้ของเด็ก เป็นข้อมูลสำหรับรายงานให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ได้รับทราบความก้าวหน้าความสำเร็จในการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนกำหนดเป้าหมายและวิธีการในการพัฒนาเด็ก

๖.๒.๒ ข้อมูลระดับสถานศึกษา ประกอบด้วย ผลการประเมินความสามารถผู้เรียนของทุกชั้นเรียนระดับปฐมวัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลและสารสนเทศในการพัฒนาการจัดประสบการณ์และพัฒนาความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย รวมทั้งแจ้งให้ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลโดยผู้มีหน้าที่รับผิดชอบแต่ละฝ่ายนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเด็กให้เกิดความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างถูกต้อง เหมาะสม รวมทั้งนำไปจัดทำเอกสารหลักฐานแสดงพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียน

๖.๒.๓ ข้อมูลระดับเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ ผลการประเมินความสามารถผู้เรียนระดับปฐมวัยของทุกโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารการศึกษา ผู้เกี่ยวข้องใช้วางแผนและดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ในการยกระดับความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัยและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา

๖.๓ ลักษณะข้อมูลสำหรับการรายงานผลการประเมินความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย

การรายงานผลการประเมินความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย สถานศึกษาสามารถเลือกลักษณะข้อมูลสำหรับการรายงานได้หลายรูปแบบให้เหมาะสมกับวิธีการรายงานและสอดคล้องกับการให้ระดับผลการประเมินความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพของการรายงานและการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ของผู้รับรายงานแต่ละฝ่าย ลักษณะข้อมูลมีรูปแบบ ดังนี้

๖.๓.๑ รายงานเป็นตัวเลข หรือค่าที่เป็นตัวแทนระดับคุณภาพความสามารถของเด็กที่เกิดจากการประมวลผล สรุปตัดสินข้อมูลผลการประเมินความสามารถผู้เรียน ได้แก่

- ระดับผลการประเมินความสามารถผู้เรียนมี ๓ ระดับ คือ ๓, ๒, ๑
- ผลการประเมินคุณภาพ “ดี” “พอใช้” และ “ควรส่งเสริม”

๖.๓.๒ รายงานโดยใช้สถิติ เป็นการรายงานจากข้อมูลที่เป็นตัวเลข หรือข้อความให้เป็นภาพ แผนภูมิหรือเส้นพัฒนาการ ซึ่งจะแสดงให้เห็นพัฒนาการความก้าวหน้าของความสามารถผู้เรียนว่าดีขึ้น หรือควรได้รับการพัฒนาอย่างไร เมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป

๖.๓.๓ รายงานเป็นข้อความ เป็นการบรรยายพฤติกรรมหรือคุณภาพที่ผู้สอนสังเกตพบเพื่อรายงานให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบว่าเด็กมีความสามารถ มีพฤติกรรมตามความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างไร

๖.๔ เป้าหมายของการรายงาน

การรายงานผลการประเมินความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัยเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย	การใช้ข้อมูล
ผู้สอน	- วางแผนและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเด็ก - ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดประสบการณ์
ผู้บริหารสถานศึกษา	- ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ระดับปฐมวัยของสถานศึกษา
พ่อ แม่ และผู้ปกครอง	- รับทราบผลการประเมินความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัยของเด็ก - ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งการดูแลสุขภาพทางกาย อารมณ์ จิตใจและ สังคม ความเป็นพลเมืองและ ความเป็นไทย สติปัญญาและพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็ก
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	- พัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/หน่วยงานต้นสังกัด	- ยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา - นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและให้ความช่วยเหลือการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในสังกัด

๖.๕ วิธีการรายงานผลการประเมินความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย

การรายงานผลการประเมินความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปีให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ โดยบันทึกข้อมูลในแบบรายงานต่าง ๆ สามารถใช้อ้างอิง ตรวจสอบ และรับรองผลความสามารถผู้เรียนของเด็ก เช่น แบบบันทึกผลการประเมินความสามารถผู้เรียนประจำชั้น สมุดรายงานประจำตัวเด็ก แฟ้มสะสมงานของเด็กรายบุคคล นอกจากนี้ การรายงานคุณภาพการศึกษาปฐมวัยให้ผู้เกี่ยวข้องทราบในระดับหน่วยงานอาจใช้รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยประจำปี จุลสาร หรือวารสารของโรงเรียนหรืออาจมีการให้ข้อมูลกับผู้ปกครองในลักษณะการให้คำปรึกษาหรือทางการส่งจดหมายส่วนตัว ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ ๙ การวางแผนการเก็บข้อมูลความสามารถผู้เรียน
ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ ด้านสุขภาวะทางกาย

ความสามารถผู้เรียน	พฤติกรรม	วิธีการประเมิน	การปฏิบัติ กิจวัตร ประจำวัน	หน่วยการจัดประสบการณ์		
				หน่วย ร่างกายของฉันทัน	หน่วย หุ่นน้อยรักษ์โลก	หน่วย คมนาคม
๑.๑ มีสุขอนามัยและ สุขนิสัยที่ดี ๑.๑.๑ รับประทานอาหาร หลากหลายที่มีประโยชน์ ดื่มน้ำสะอาด แปรงฟัน ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร และหลังจากใช้ ห้องน้ำห้องส้วม นอนพักผ่อน และ ออกกำลังกายเป็นเวลา	๑.รับประทาน อาหารที่มีประโยชน์ และดื่มน้ำสะอาด	สังเกตการรับประทาน อาหารว่าง อาหาร กลางวัน อาหารเสริม (นม) การดื่มน้ำ	✓		✓	
	๒. แปรงฟัน	สังเกตการล้างมือ ก่อนรับประทานอาหาร	✓	✓		
	๓.ล้างมือก่อน รับประทานอาหาร	สังเกตการล้างมือ ก่อนรับประทานอาหาร	✓		✓	
	๔.ล้างมือหลังจาก ใช้ห้องน้ำห้องส้วม	สังเกตการล้างมือ หลังการใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม	✓			
	๕.นอนพักผ่อนเป็น เวลา	สังเกตช่วงเวลาการ นอนพักผ่อนกลางวัน	✓	✓		
	๖.ออกกำลังกาย เป็นเวลา	สังเกตการออกกำลังกาย ช่วงเวลาต่างๆ	✓	✓		✓
๑.๒ รักษาความ ปลอดภัยของตนเองและ ผู้อื่น ๑.๒.๑ เล่น ทำกิจกรรม และใช้สิ่งของเครื่องใช้ อย่างปลอดภัย	เล่นอย่างปลอดภัย	สังเกตการเล่นใน กิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมกลางแจ้ง หรือ การเล่นตามมุม	✓			✓
	ทำกิจกรรมอย่าง ปลอดภัย	สังเกตการทำกิจกรรม ต่างๆ	✓		✓	✓
	ใช้สิ่งของเครื่องใช้ อย่างปลอดภัย	สังเกตการใช้สิ่งของ เครื่องใช้ต่างๆ	✓	✓		

ตัวอย่างที่ ๑๐ แบบบันทึกผลการประเมินความสามารถผู้เรียนประจำชั้น
ชั้น อนุบาลปีที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๘

คำอธิบาย ระดับคุณภาพ ๓ หมายถึง ดี , ระดับคุณภาพ ๒ หมายถึงพอใช้ ระดับคุณภาพ ๑ หมายถึง ควรส่งเสริม

เลขที่	ชื่อ-สกุล	๑.ด้านสุขภาวะทางกาย										
		๑.๑ มีสุขอนามัยและ สุขนิสัยที่ดี		๑.๒ รักษาความปลอดภัยของ ตนเองและผู้อื่น		๑.๓ เคลื่อนไหวร่างกาย อย่างคล่องแคล่ว ประสาน สัมพันธ์กัน		๑.๔ ใช้มือ - ตา ประสาน สัมพันธ์กัน		สรุป ด้านสุขภาวะทางกาย		
		๑.๑.๑ รับประทานอาหาร หลากหลายที่มีประโยชน์ ดื่มน้ำสะอาด แปร่งฟัน ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร และหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วม นอนพักผ่อนและออกกำลังกาย เป็นเวลา		๑.๒.๑ เล่น ทำกิจกรรม ใช้สิ่งของเครื่องใช้ ปฏิบัติต่อ ผู้อื่นอย่างปลอดภัย ระมัดระวัง ความปลอดภัยจากบุคคลและ สิ่งแวดล้อมและไม่ไปกับ คนแปลกหน้า		๑.๓.๑ ก้าวกระโดดไป ข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่องโดย ไม่เสียการทรงตัว วิ่งหลบ หลีกเลี่ยงสิ่งกีดขวางคล่องแคล่ว และรับลูกบอลที่กระดอนขึ้น จากพื้น		๑.๔.๑ ใช้กรรไกรตัดกระดาษ ตามแนวเส้นโค้งได้ และ เขียนรูปร่างเหลี่ยมตามแบบ มีมุมชัดเจน				
		ภาคเรียนที่		ภาคเรียนที่		ภาคเรียนที่		ภาคเรียนที่				
		๑	๒	๑	๒	๑	๒	๑	๒	๑	๒	สรุปผลภาพรวม
๑.	ด.ญ.จันทร์เจ้า	๒	๓	๓	๓	๒	๒	๒	๓	๒	๓	๓
๒.												
๓.												

จากตัวอย่างที่ ๑๐ ผู้สอนสามารถออกแบบแบบบันทึกผลการประเมินความสามารถผู้เรียนประจำชั้นให้ครอบคลุมของผู้เรียนทุกด้านตามที่หลักสูตร
 การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ กำหนด โดยจัดทำเป็นหลักฐานประจำชั้นปีการศึกษาละ ๑ เล่ม รายละเอียดอาจประกอบไปด้วย อาทิ หน้าปกที่เป็นข้อมูล
 รายละเอียดของชั้นเรียน ชื่อโรงเรียน ชื่อครูประจำชั้น ชื่อผู้บริหารโรงเรียน คำนำที่อาจจะระบุเป้าหมายของการบันทึกผลการประเมินความสามารถผู้เรียนประจำชั้น และ
 แบบบันทึกผลการประเมินความสามารถผู้เรียนประจำชั้นรายด้านความสามารถ ทั้งนี้ จากแบบบันทึกผลการประเมินความสามารถผู้เรียนประจำชั้น ผู้สอนสามารถสรุปผล
 ภาพรวมการประเมินความสามารถผู้เรียนเมื่อเด็กจบปีการศึกษาโดยใช้ฐานนิยม หรือผลการประเมินความสามารถผู้เรียนในภาคเรียนที่ ๒ ดังตัวอย่างข้างต้น

(ร่าง) คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี (๑๗ กพ.๖๘)

ตัวอย่างที่ ๑๑
สมุดรายงานประจำตัวเด็ก
ชื่อ ด.ญ.จันทร์เจ้า สดใจ ชั้น อนุบาลปีที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๘

ความสามารถผู้เรียน	ผลการประเมินความสามารถ			
	ภาคเรียนที่ ๑	จุดเด่น ความสามารถ	ภาคเรียนที่ ๒	จุดเด่น ความสามารถ
๑. ด้านสุขภาวะทางกาย	๒		๓	
๑.๑ มีสุขอนามัยและสุขนิสัยที่ดี ๑.๑.๑ รับประทานอาหารหลากหลายที่มีประโยชน์ ดื่มน้ำสะอาด แปรงฟัน ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมนอนพักผ่อน และออกกำลังกายเป็นเวลา	๒	ร่างกายเติบโตและแข็งแรง มีสุขอนามัยและสุขนิสัยที่ดี สามารถดูแลความปลอดภัยของตัวเองจากการทำกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย คล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน	๓	ร่างกายเติบโตและแข็งแรง มีสุขอนามัยและสุขนิสัยที่ดี สามารถดูแลความปลอดภัยของตนเองและเพื่อนๆ เคลื่อนไหวร่างกายคล่องแคล่วและมีความพร้อมในการจับดินสอวาดภาพและเขียนสิ่งที่สนใจ
๑.๒ รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น ๑.๒.๑ เล่น ทำกิจกรรม ใช้สิ่งของเครื่องใช้ ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย ระวังอันตรายจากบุคคลและสิ่งแวดล้อมและไม่ไปกับคนแปลกหน้า	๓		๓	
๑.๓ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว ประสานสัมพันธ์กัน ๑.๓.๑ ก้าวกระโดดไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่เสียการทรงตัว วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางคล่องแคล่ว และรับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้น	๒		๒	
๑.๔ ใช้มือ - ตา ประสานสัมพันธ์กัน ๑.๔.๑ ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งได้ และเขียนรูปร่างสามเหลี่ยมตามแบบมีมุมชัดเจน	๒		๓	
๒. ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม	๒		๓	
๒.๑ แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกในสถานการณ์ต่าง ๆ ๒.๑.๑ แสดงอารมณ์ ความรู้สึกทำทางหรืออาจา และควบคุมอารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นตามสถานการณ์	๒	ช่วยเหลือตนเองในการแต่งตัวและรับประทานอาหารได้เอง	๓	ร่าเริง สดใส มีความสุขในการทำกิจกรรม
๒.๒ กำกับตนเองในการทำกิจกรรม ๒.๒.๑ ตั้งเป้าหมาย วางแผน และมุ่งมั่นทำสิ่งต่าง ๆ จนสำเร็จ	๓	แสดงออกทางอารมณ์และ	๓	ช่วยเหลือตนเองในการรับประทานอาหารและการ
๒.๓ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ๒.๓.๑ เล่นและทำงานแบบ ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างมีเป้าหมาย แก้ปัญหาอย่างประนีประนอม ยิ้ม ทักทายและพูดคุยกับบุคคลที่คุ้นเคยและผู้ใหญ่	๒	ความรู้สึกได้เหมาะสม มีความมุ่งมั่นทำงานจนสำเร็จ	๓	ใช้ห้องน้ำห้องส้วม มีความมุ่งมั่นทำงานจนสำเร็จ
๒.๔ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ๒.๔.๑ ใช้คำพูดหรือการกระทำแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข เห็นใจเมื่อผู้อื่นเศร้าหรือเสียใจ และช่วยเหลือปกป้องเมื่อผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ	๒	เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบ	๓	เล่นและทำงานกับเพื่อนต่างกลุ่มได้ เมื่อมีปัญหาสามารถแก้ปัญหาได้เองอย่างประนีประนอม

ความสามารถผู้เรียน	ผลการประเมินความสามารถ			
	ภาคเรียนที่ ๑	จุดเด่น ความสามารถ	ภาคเรียนที่ ๒	จุดเด่น ความสามารถ
๒. ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม				
๒.๕ ยอมรับและรับผิดชอบในการตัดสินใจของตนเองและกลุ่ม ๒.๕.๑ ยอมรับและรับผิดชอบในการตัดสินใจของตนเองและกลุ่ม	๒		๓	
๒.๖ มีสุนทรียภาพทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว ๒.๖.๑ ชื่นชม มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ เสียงเพลง ดนตรี แสดงท่าทางและการเคลื่อนไหว	๓		๓	
๒.๗ ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ๒.๗.๑ แต่งตัวได้คล่องแคล่ว รับประทานอาหารด้วยตนเอง ใช้และทำความสะอาดหลังใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม	๒		๓	
๒.๘ ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรม ๒.๘.๑ เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตนเอง ยอมรับความสามารถ และความคิดเห็นของผู้อื่น	๒		๓	
๓. ด้านความเป็นพลเมือง และความเป็นไทย				
๓.๑ มีคุณธรรม จริยธรรมและจิตใจที่ดีงาม ๓.๑.๑ ขออนุญาตและรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่น แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาต่อผู้อื่น ช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่น	๒	รู้จักการรอคอย เมื่อต้องการ สิ่งของ ทำความ	๓	ช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่น กล่าวคำขอบคุณ ขอโทษเพื่อนเอง ปิดน้ำหลังเปิดใช้ทุกครั้งเอง ทิ้งขยะถูกที่ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ประนีประนอมในการแก้ปัญหา
๓.๒ มีมารยาทไทย และปฏิบัติตามวัฒนธรรมและประเพณีไทย ๓.๒.๑ ไหว้ กล่าวคำขอบคุณ ขอโทษ ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ตามกาลเทศะ และร่วมกิจกรรมตามวัฒนธรรมและประเพณีไทย	๒	เคารพไหว้ผู้ใหญ่ และกล่าวคำขอบคุณ ขอโทษ ได้เอง ยืนตรงเมื่อร่วมร้องเพลงชาติ	๓	
๓.๓ รักและภูมิใจในความเป็นไทย ๓.๓.๑ ยืนตรงและร้องเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์	๒	รู้จัก ประหยัดน้ำ เข้าแถวตามลำดับ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	๓	
๓.๔ รักและภูมิใจในความเป็นไทย ๓.๔.๑ ใช้น้ำ ไฟ และสิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดพอเพียง และนำกลับมาใช้ซ้ำ	๒		๓	
๓.๕ ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓.๕.๑ ดูแลรักษาธรรมชาติ ต้นไม้ สัตว์เลี้ยง สาธารณสมบัติที่อยู่รอบตัว และสิ่งแวดล้อม นำวัสดุหรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำหรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ คัดแยกขยะและทิ้งขยะถูกที่	๒		๓	
๓.๖ มีวินัยในตนเอง และปฏิบัติตามเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ๓.๖.๑ เก็บของเล่นของใช้เข้าที่ เข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามมีส่วนร่วมสร้างและปฏิบัติตามข้อตกลง เลือกรับผิดชอบและประนีประนอมในการแก้ไขปัญหา	๒		๓	

ความสามารถผู้เรียน	ผลการประเมิน			
	ภาคเรียนที่ ๑	จุดเด่น ความสามารถ	ภาคเรียนที่ ๒	จุดเด่น ความสามารถ
๔. ด้านสติปัญญา				
ก. ภาษาและการรู้หนังสือ	๒		๓	
๔.๑. ฟังและสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่น ๔.๑.๑ ฟังผู้อื่นพูดจนจบและสนทนาโต้ตอบอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับเรื่องที่ฟัง แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกด้วยประโยคสั้น ๆ	๒	ฟังผู้ใหญ่และเพื่อนพูดจนจบ และสามารถสนทนาโต้ตอบได้ อ่าน	๓	ฟัง พูดคุยสนทนาโต้ตอบกับผู้ใหญ่และเพื่อนได้อย่างต่อเนื่อง
๔.๒ เล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ ๔.๒.๑ เล่าเรื่องราวอย่างต่อเนื่องตามลำดับและตอบคำถามจากการฟังนิทาน เรื่องราว หรือจากเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	๒	ภาพประกอบและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในหนังสือ พลิก	๓	อ่านภาพประกอบและสัญลักษณ์หนังสือ หน้าปก
๔.๓ อ่านภาพและสัญลักษณ์ ๔.๓.๑ ชี้หน้าปกและชื่อเรื่องของหนังสือที่มีภาพประกอบ พลิกหน้าหนังสือจากหน้าแรกไปหน้าหลัง และอ่านภาพ สัญลักษณ์ คำโดยชี้หรือกวาดตามองจุดเริ่มต้นและจุดจบของข้อความ	๒	หน้ากระดาษจากหน้าแรกไปยังหน้าหลัง สามารถชี้ตัวอักษรตัวแรก	๓	และชื่อเรื่อง รู้จักคำและออกเสียงคำที่คุ้นเคย เขียนชื่อของ
๔.๔ มีความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร ๔.๔.๑ รู้จักคำและออกเสียงคำที่คุ้นเคย ชี้คำหรือข้อความที่เห็นบ่อย ๆ ชี้ตัวอักษรตัวแรกและอักษรตัวสุดท้ายของคำที่คุ้นเคย	๒	และตัวสุดท้ายของคำที่พบเห็นบ่อย ๆ	๓	ตนเอง และเขียนคำที่คุ้นเคยอย่างมีทิศทาง การเขียน
๔.๕ เขียนข้อความหมายอิสระในชีวิตประจำวัน ๔.๕.๑ เขียนชื่อของตนเอง คำที่มีความหมายกับตัวเด็กตามแบบหรือด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง มีทิศทาง การเขียนจากซ้ายไปขวาและบนลงล่าง เพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน	๒		๒	จากซ้ายไปขวาและบนลงล่างได้
ข. การคิดรวบยอดและการคิดคำนวณ	๒		๓	
๔.๖ จับคู่ เปรียบเทียบ จำแนกและ จัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ๔.๖.๑ บอกลักษณะส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส จับคู่ เปรียบเทียบ คัดแยก จัดกลุ่ม และจำแนก สิ่งต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้หรือกำหนดขึ้นเอง	๑	นำสิ่งรอบตัวมาเปรียบเทียบและจำแนกโดยตั้งเกณฑ์เอง เช่น จับคู่รองเท้าที่เหมือนกัน	๒	จับคู่ คัดแยก จัดกลุ่ม และจำแนกของเล่นตามสี ขนาด
๔.๗ เรียงลำดับและแสดงแบบรูปของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ๔.๗.๑ เรียงลำดับสิ่งของหรือเหตุการณ์อย่างน้อย ๕ ลำดับ และสร้างแบบรูปของสิ่งต่าง ๆ ตามความคิดของตนเอง	๒	จับคู่รองเท้าที่เหมือนกัน สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ได้	๓	รูปทรงได้เอง เรียงลำดับเหตุการณ์ และ
๔.๘ รู้ค่าของจำนวนและใช้จำนวนและตัวเลขในชีวิตประจำวัน ๔.๘.๑ นับปากเปล่า ๑ ถึง ๓๐ ตามลำดับ บอกและแสดงจำนวนของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันตั้งแต่ ๑ - ๑๐	๒	เริ่มนับปากเปล่าตั้งแต่ ๑ ถึง ๓๐	๓	แสดงจำนวนของเล่นและสิ่งของในชีวิตประจำวัน
๔.๙ รับรู้มิติสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ๔.๙.๑ บอกหรือแสดงตำแหน่ง ทิศทาง และระยะทางของสิ่งต่าง ๆ เมื่อสังเกตจากมุมมองที่ต่างกันและสร้างแผนที่หรือแบบจำลองของสถานที่	๒	บอกตำแหน่งของวัตถุ	๓	๑ - ๑๐ และนับปากเปล่าถึง ๓๐ ได้

(ร่าง) คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี (๑๗ กพ.๖๘)

ความสามารถผู้เรียน	ผลการประเมิน			
	ภาคเรียนที่ ๑	จุดเด่น ความสามารถ	ภาคเรียนที่ ๒	จุดเด่น ความสามารถ
ค. การคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ	๒		๓	
๔.๑๐ แก้ปัญหาต่าง ๆในชีวิตประจำวัน ๔.๑๐.๑ ระบุปัญหา สร้างทางเลือก เลือกริธีการ และลงมือแก้ปัญหา	๒	สามารถบอกปัญหาและแก้ปัญหาได้เอง	๓	ระบุปัญหาและแก้ปัญหาต่าง ๆ เช่น ของเล่นหาย เพื่อนไม่เล่นด้วย
๔.๑๑ ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ ๔.๑๑.๑ ตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ และยอมรับผลที่เกิดขึ้น	๒	เช่น ของเล่นหาย เพื่อนแย่งของ ตัดสินใจในการเลือกทำสิ่งต่าง ๆ ได้เอง	๓	เพื่อนไม่เล่นด้วย ตัดสินใจเรื่องง่าย ๆ และบอกเหตุผลได้ เช่น เลือกเสื้อผ้าเลือกของเล่น
ง. การแสวงหาความรู้	๒		๓	
๔.๑๒ กระตือรือร้นในการเรียนรู้ ๔.๑๒.๑ สนใจ กระตือรือร้น ในการเข้าร่วมกิจกรรม มีส่วนร่วม และค้นหาคำตอบด้วยตนเองเกี่ยวกับธรรมชาติ สถานที่ สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และโลกรอบตัว	๒	กระตือรือร้นในการเรียนรู้เมื่อร่วมกิจกรรมการสำรวจและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง	๓	กระตือรือร้นในการเรียนรู้และค้นหาคำตอบ มักตั้งคำถาม ชอบการทดลอง และ
๔.๑๓ ค้นหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาหรือข้อสงสัย โดยใช้การสืบเสาะหาความรู้ ๔.๑๓.๑ ค้นหาคำตอบของปัญหาและข้อสงสัย โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย โดยการสังเกต สืบถาม ตั้งคำถาม วางแผน เก็บข้อมูล และนำเสนอสิ่งที่ค้นพบ	๒		๓	พูดคุยกแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเมื่อค้นหาคำตอบ
จ. จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	๒		๓	
๔.๑๔ ทำงานศิลปะ ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ๔.๑๔.๑ สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง โดยมีการดัดแปลงแปลกใหม่จากเดิมและมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น	๒	สร้างผลงานศิลปะโดยเพิ่มรายละเอียดให้แตกต่างจากเดิม มีความมั่นใจ	๓	สื่อสารความรู้สึกและสร้างความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานศิลปะและการเคลื่อนไหว
๔.๑๕ แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ ๔.๑๕.๑ เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึก ของตนเองอย่างหลากหลายและแปลกใหม่	๒	เมื่อให้แสดงท่าทางหรือเคลื่อนไหวตามจินตนาการ	๓	ร่างกายได้อย่างหลากหลายและสนุกสนาน

จากตัวอย่างที่ ๑๑ เป็นตัวอย่างสมุดรายงานประจำตัวเด็ก ซึ่งเป็นแบบรายงานผลความสามารถรายบุคคลของเด็ก องค์ประกอบของสมุดรายงานประจำตัวเด็ก อาจประกอบด้วยรายละเอียด อาทิ หน้าปกที่เป็นข้อมูลของเด็ก ชื่อครูประจำชั้น ชื่อผู้บริหารโรงเรียน ชื่อโรงเรียน คำนำ ข้อมูลบันทึกการเจริญเติบโตของเด็ก แบบบันทึกผลการประเมินความสามารถผู้เรียนรายด้าน อารวมการบันทึกจุดเด่นและจุดควรพัฒนาตามความสามารถในแต่ละด้านของเด็ก และข้อมูลอื่น ๆ ตามที่โรงเรียนเห็นสมควรรายงาน ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของสมุดรายงานประจำตัวเด็กเพื่อรายงานผลความสามารถผู้เรียนให้กับผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบข้อมูลผลการประเมินความสามารถผู้เรียนใน ๑ ปีการศึกษา

(ร่าง) คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี (๑๗ กพ.๖๘)

บทที่ ๕

แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเป็นหัวใจสำคัญของการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยของสถานศึกษาให้มีพัฒนาการตามวัยและความสามารถผู้เรียนทั้งในด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย และด้านสติปัญญา ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี ที่ให้ความสำคัญกับการกำหนดเป้าหมายคุณภาพของผู้เรียนตามความสามารถแต่ละช่วงวัย ให้สามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงควรเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สถานศึกษา มีหลักสูตรที่ส่งเสริมพัฒนาการและความสามารถผู้เรียนได้รอบด้าน เต็มศักยภาพ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การส่งเสริมให้มีการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพเด็ก นอกจากนี้ สถานศึกษาจะต้องมีการติดตาม ดูแลคุณภาพการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง และครบวงจร และนำผลจากการติดตาม กำกับดูแล คุณภาพนั้นมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา

มีบทบาทที่สำคัญในการวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ดังนี้

๑) ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี และกำหนดวิสัยทัศน์การจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยที่สอดคล้องกับเป้าหมายและบริบทของสถานศึกษา

๒) เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความสามารถด้านคุณภาพเด็กในแต่ละช่วงอายุที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี ตามเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยของสถานศึกษา และนำเสนอหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยต่อคณะกรรมการสถานศึกษาของสถานศึกษาร่วมพิจารณาให้ความเห็นชอบ

๓) คัดเลือกบุคลากรที่ทำงานกับเด็ก ได้แก่ ผู้สอน พี่เลี้ยง โดยคำนึงถึงความสามารถที่เหมาะสมของคุณสมบัติบุคลากรที่ปฏิบัติงานกับเด็กปฐมวัย เช่น

- มีวุฒิทางการศึกษาด้านการอนุบาลศึกษา/การศึกษาปฐมวัย มีประสบการณ์หรือผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย
- มีความรักเด็ก จิตใจดี มีอารมณ์ขันและใจเย็น ให้ความสำคัญกับตนเองกับเด็กอย่างเสมอภาค
- มีบุคลิกภาพดีของความเป็นผู้สอน เข้าใจและยอมรับธรรมชาติของเด็กตามวัย
- พูดจาชัดเจน สุภาพเรียบร้อย และเป็นแบบอย่างได้
- มีความเป็นระเบียบ สะอาด และรู้จักประหยัด

- มีความอดทน ขยัน ซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่และการปฏิบัติต่อเด็ก
 - มีความเข้าใจธรรมชาติและความรู้สึกของเด็ก รู้จักรับฟัง พิจารณาเรื่องราวปัญหาต่างๆของเด็ก และตัดสินใจปัญหาต่างๆ อย่างมีเหตุผลด้วยความเป็นธรรม
 - มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี
- ๔) ส่งเสริมและจัดบริการทางการศึกษาให้เด็กได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง เสมอภาค และปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ๕) ส่งเสริมให้ผู้สอนและผู้ปฏิบัติงานกับเด็กได้พัฒนาตนเองทางวิชาชีพให้มีความรู้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
- ๖) สร้างความร่วมมือและประสานกับบุคลากรทุกฝ่ายในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- ๗) จัดให้มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับตัวเด็ก งานวิชาการหลักสูตรอย่างเป็นระบบและมี การประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้อง
- ๘) สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ เทคโนโลยี วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอ สะอาด ปลอดภัย และเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และส่งเสริมความสามารถเด็กที่สอดคล้องกับพัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงวัย
- ๙) นิเทศภายใน กำกับติดตามการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้สอน ในการนำ หลักสูตรสถานศึกษามาสู่การปฏิบัติในห้องเรียนที่เน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยนำผลการนิเทศมาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย
- ๑๐) กำกับติดตามให้มีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อนำผลจากการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก และบริบทสังคม
- ๑๑) กำกับติดตามให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมาย และนำผลจากการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง

๒. ผู้สอนปฐมวัย

การพัฒนาความสามารถของเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กให้มีความสามารถด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย และด้านสติปัญญา โดยถือว่าเด็กมีความสำคัญที่สุดของกระบวนการจัดการศึกษาที่ต้องส่งเสริมให้เด็กสามารถพัฒนาความสามารถของผู้เรียนของแต่ละช่วงวัยที่สอดคล้องกับพัฒนาการอย่างเต็มตามศักยภาพ ผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาและนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อให้กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ดังกล่าวบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้สอนจึงควรมีบทบาทหน้าที่ดังนี้

๑) บทบาทในฐานะคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ

- ทำหน้าที่ร่วมวางแผน จัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หน่วยการจัด ประสบการณ์ การจัดประสบการณ์ และการประเมินความสามารถผู้เรียน
- จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ออกแบบการจัดกิจกรรมหลัก ๖ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการเรียนรู้ พัฒนาทักษะและคุณลักษณะสำคัญแล้วสามารถนำมา

ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเปิดโอกาสให้เด็กเล่น ทำงาน และเรียนรู้ร่วมกันทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม เพื่อพัฒนาเด็กให้มีพฤติกรรมและความสามารถทั้งในด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม ด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย และด้านสติปัญญา ตามเป้าหมายที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด

- ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๑ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี

๒) บทบาทในฐานะผู้เสริมสร้างการเรียนรู้

- จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการคิดออกแบบกิจกรรมด้วยตัวเด็กเองและผู้สอนกับเด็กร่วมกันกำหนด เพื่อพัฒนาเด็กให้มีความสามารถในการเรียนรู้และแสวงหาคำตอบ จากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

- จัดประสบการณ์กระตุ้นให้เด็กร่วมคิด แก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ด้วยวิธีการศึกษาที่นำไปสู่การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

- จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างเสริมให้เด็กปฏิบัติผ่านการเล่นได้ตามความสามารถอย่างเต็มศักยภาพของเด็กแต่ละคน

- สอดแทรกการอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดประสบการณ์กิจวัตรประจำวันและกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

- จัดกิจกรรมการเล่น ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ

- ใช้ปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างผู้สอนกับเด็ก โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมผู้ปกครอง ชุมชน และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการจัดประสบการณ์แก่เด็กอย่างสม่ำเสมอ

- จัดการประเมินความสามารถผู้เรียนที่เป็นความสามารถของเด็กแต่ละช่วงวัยที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพจริง และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพเด็กเต็มศักยภาพและการจัดประสบการณ์ของตนให้มีประสิทธิภาพ

๓) บทบาทในฐานะผู้ดูแลเด็ก

ผู้สอนควรมีบทบาทสำคัญในการดูแลเด็ก สังเกตและร่วมส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมและความสามารถให้เกิดผลลัพธ์คุณภาพเด็กด้านด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม ด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย และด้านสติปัญญาที่สอดคล้องกับพัฒนาการเด็กทุกด้านตามวัย ดังนี้

- จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคลให้มีพฤติกรรมและความสามารถทุกด้านเต็มศักยภาพ

- จัดกิจกรรมและประสบการณ์เพื่อส่งเสริมให้เด็กช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

- จัดกิจกรรมและประสบการณ์เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความเป็นไทยและเป็นพลเมืองโลกที่ดี มีความภูมิใจในตนเอง กล้าคิดและกล้าแสดงออก

- จัดกิจกรรมและประสบการณ์เพื่อสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดี สามารถทำหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับ มีวินัย และมีความรับผิดชอบ

- ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับบ้านและชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กให้มีพฤติกรรมและความสามารถทุกด้านเต็มตามศักยภาพตามช่วงวัย

๔) บทบาทในฐานะนักพัฒนาเทคโนโลยีการสอน

- นำนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการสอนมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถเด็กให้เหมาะสมกับสภาพบริบทสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

- ใช้เทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการเสริมสร้างการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถผู้เรียนให้แก่เด็ก

- จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กเป็นรายบุคคล รวมถึงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดประสบการณ์ และสื่อการเรียนรู้

- พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะของผู้ใฝ่รู้ มีวิสัยทัศน์และทันสมัย ทันเหตุการณ์ในยุคของข้อมูลข่าวสาร

๓. พ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

ผู้สอนระดับปฐมวัยและพ่อแม่หรือผู้ปกครองควรสื่อสารกันตลอดเวลา เพื่อสร้างความเข้าใจและร่วมมือกันในการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาให้การศึกษาแก่เด็ก พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑) มีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็น เพื่อนำไปกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

๒) ร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาและกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถผู้เรียนตามศักยภาพ โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว เพื่อให้การเรียนรู้ของเด็กมีความต่อเนื่อง มีความหมายต่อเด็ก และร่วมพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง

๓) เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้

๔) สนับสนุนทรัพยากรและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรตามความเหมาะสมกับบริบท

๕) อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการต่างๆ ของเด็ก

๖) ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ตลอดจนส่งเสริมความสามารถผู้เรียนตามวัยของเด็ก โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

๗) เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้

๘) มีส่วนร่วมในการพัฒนาความสามารถผู้เรียนของเด็ก และการประเมินการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา

๔. ชุมชน/ท้องถิ่น

ชุมชนท้องถิ่น มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยการประสานความร่วมมือเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ดังนั้น ชุมชนจึงมีบทบาทในการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

๑) มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษา ในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคม / ชมรมผู้ปกครอง

๒) มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการของสถานศึกษา

๓) เป็นเครือข่ายของชุมชนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เด็กได้เรียนรู้ มีประสบการณ์จากสถานการณ์ในชีวิตจริงตามบริบทท้องถิ่น

๔) ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างความสามารถผู้เรียนของเด็กทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

๕) ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

๖) มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา โดยทำหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

การพัฒนาผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย

การพัฒนาผู้สอนและบุคลากรปฐมวัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องมีความสำคัญมากในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เพราะเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้สอนให้สามารถนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการออกแบบพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาการและความสามารถของเด็กตามจุดหมายของหลักสูตร การจัดสภาพแวดล้อมและทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน การจัดหาและพัฒนา สื่อ เทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินคุณภาพเด็ก โดยมีกรอบความสามารถผู้เรียนของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคุณภาพเด็ก สถานศึกษาจึงควรกำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากรปฐมวัย ดังนี้

๑) สำรวจและประเมินความต้องการในการพัฒนาตนเองของผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย และนำข้อมูลมาจัดทำแผนการพัฒนาตนเองทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว

๒) พัฒนาบุคลากรปฐมวัยในด้านการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการจัดประสบการณ์ เทคนิควิธีการนวัตกรรมการจัดประสบการณ์ เทคนิคการควบคุมชั้นเรียน และด้านอื่นๆ ทั้งนี้การจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรควรใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การประชุมสัมมนา การศึกษาดูงาน การจัดกิจกรรม PLC และ SLC เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น

๓) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีมุมความรู้โดยการจัดหาเอกสารด้านหลักสูตร แนวทางการจัดประสบการณ์ ตลอดจนองค์ความรู้ด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อเปิดโอกาสให้ครูปฐมวัยศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

๔) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรปฐมวัยและครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ร่วมปรึกษาและวางแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ครูทั้ง ๒ ระดับการศึกษา เข้าใจบทบาทหน้าที่และภารกิจของตนในการนำหลักสูตรไปสู่ปฏิบัติที่ส่งผลดีต่อการทำงานร่วมกันในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับการศึกษาปฐมวัยที่เป็นการเชื่อมต่อในการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ได้เป็นอย่างดี

การสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร

การพัฒนาหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องจัดหางบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นการพัฒนาพฤติกรรมและความสามารถผู้เรียนของเด็กปฐมวัยประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑) จัดหาและจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดงบประมาณส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ โครงการ การทัศนศึกษา นอกสถานที่ การพัฒนาบุคลากร การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระดับปฐมวัย และการนิเทศ กำกับ ติดตาม

๒) จัดหา จัดซื้อสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน จัดซื้อจัดหา ของเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามมุมประสบการณ์ต่างๆ การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนรู้ การพัฒนาสนามเด็กเล่นและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมถึงการจัดเตรียมของใช้ส่วนตัวให้แก่เด็กตามความจำเป็น เพื่อการดูแลอนามัยส่วนบุคคลและการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของเด็กได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

๓) สนับสนุนงบประมาณและกำกับติดตามการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

๔) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานเอกชน ในการสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้เป็นไปตามหลักการพัฒนาเด็กทุกช่วงวัย ระดมทรัพยากรในการจัดหา ครูที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ด้านการศึกษาระดับปฐมวัย พี่เลี้ยงเด็ก ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนา สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้

การนิเทศ ติดตาม การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติ

การนิเทศ กำกับ ติดตามการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ เป็นกระบวนการสำคัญในการควบคุมคุณภาพ การจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การตรวจเยี่ยม การสังเกตการสอนในชั้นเรียน การสอนแนะ (Coaching) การตรวจแผนการจัด ประสบการณ์ ทั้งนี้ควรดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างเป็นระบบและเป็นกัลยาณมิตร เปิดโอกาสให้มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันและนำมาปรับปรุงพัฒนา โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑) ประชุมผู้บริหารและครูปฐมวัย เพื่อร่วมกันกำหนดความต้องการและช่วงเวลาในการจัดทำปฏิทิน การนิเทศหรือแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามที่เหมาะสม ต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

๒) สร้างความเข้าใจและทัศนคติที่ดีในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ที่ส่งเสริมพฤติกรรมและความสามารถเด็ก โดยการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

๓) ดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตามแผนการนิเทศและนำผลการนิเทศมาวางแผนเพื่อจัดกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรปฐมวัยตามความต้องการจำเป็นอย่างต่อเนื่อง

๔) นำข้อมูลสารสนเทศที่ได้รับจากการนิเทศ กำกับ ติดตาม มาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา เป็นกระบวนการเชิงระบบเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาคุณภาพของหลักสูตร การปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตร และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมต่อไป ซึ่งแนวทางการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย

๑. การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาก่อนนำไปใช้ เป็นการประเมินกระบวนการร่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ควรดำเนินการดังนี้

๑) การวิเคราะห์ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการร่างหลักสูตรสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศ ศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรที่ผ่านมามีผลสำเร็จอะไรบ้าง มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้างในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น การประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา การประเมินพัฒนาการ นโยบายทางการศึกษาของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ผลการสอบถามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการร่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

๒) การตรวจสอบคุณภาพของร่างหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการประเมินเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อพิจารณาความสอดคล้อง เหมาะสมเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้วิธีการสอบถามความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน องค์กร ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุง และแก้ไขเอกสารหลักสูตรให้มีความเหมาะสม และมีคุณภาพตามจุดเน้นของสถานศึกษา

๓) การประเมินความพร้อมก่อนนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ เป็นการประเมินความพร้อมและความพอเพียงด้านปัจจัยหรือทรัพยากรในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ได้แก่ ด้านผู้สอนหรือผู้ดูแลเด็ก บุคลากรมีจำนวนพอเพียงหรือไม่ มีคุณลักษณะพร้อมที่จะจัดประสบการณ์มากน้อยเพียงใด ด้านเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรมีความพร้อมและพอเพียงต่อการจัดประสบการณ์หรือไม่ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์มีพอเพียงหรือไม่ เพื่อการจัดการพัฒนาหรือการจัดซื้อจัดหา ให้ทันต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ประเมินโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม การตรวจสอบรายการ หรือการสอบถาม

๒. การประเมินระหว่างการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เป็นการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตร เพื่อศึกษาความก้าวหน้าของการใช้หลักสูตรเป็นระยะ ๆ เพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรเป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง ประเด็นการประเมิน ได้แก่ วางแผนการใช้หลักสูตร การเตรียมความพร้อมและบุคลากร การนิเทศ การฝึกอบรมและพัฒนาครูและบุคลากรเพิ่มเติมระหว่างการใช้หลักสูตร การจัดปัจจัยและสิ่งสนับสนุนการใช้หลักสูตร ประเด็นการประเมินเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ได้แก่ การจัดกิจกรรมและพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ การจัดการชั้น

เรียน การเลือกและใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ การประเมินความสามารถผู้เรียน ความรู้ ความสามารถของครูและบุคลากร และประเด็นประเมินเกี่ยวกับการจัดมุมประสบการณ์ ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรระหว่างการใช้งานใช้วิธีการนิเทศ ติดตาม การสอบถาม การสนทนากลุ่ม หรือการสังเกต

๓. การประเมินหลังการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เป็นการประเมินหลักสูตรทั้งระบบหลังจากดำเนินการใช้หลักสูตรครบวงจรแล้ว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตรสถานศึกษา และสรุปผลภาพรวมของหลักสูตรที่จัดทำว่าบรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาหรือไม่ บรรลุผลมากน้อยเพียงใด ต้องมีการปรับปรุงหรือพัฒนาส่วนใดบ้าง ปรับปรุงหรือพัฒนาอย่างไร ในการบรรลุผลตามเป้าหมายความสามารถผู้เรียนของหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดไว้ ได้แก่ ด้านสุขภาวะทางกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม ด้านความเป็นพลเมืองและความเป็นไทย และด้านสติปัญญา ประเด็นการประเมินเกี่ยวกับประสิทธิภาพของหลักสูตร ได้แก่ หน่วยการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งการเรียนรู้ การประเมินความสามารถผู้เรียน การบริหารจัดการหลักสูตร และการสร้างรอยเชื่อมต่อกับระดับการศึกษาขั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ประเมินโดยใช้วิธีการตรวจสอบรายการ การศึกษาเอกสาร การสอบถาม หรือการสนทนากลุ่ม

ตัวอย่างแบบตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ก่อน/หลังการนำหลักสูตรไปใช้ในตัวอย่างที่ ๑ และตัวอย่างที่ ๒ สถานศึกษาสามารถปรับแบบรายการ ประเด็นการตรวจสอบและระดับคุณภาพ ไปปรับใช้ตามความเหมาะสมกับบริบทและตามความต้องการของสถานศึกษา

ตัวอย่างที่ ๑

แบบตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยก่อนการนำหลักสูตรไปใช้

โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....
สังกัด.....เขต.....

คำชี้แจง

แบบตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ เป็นแบบสำรวจความคิดเห็นที่ใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยก่อนนำหลักสูตรไปใช้ โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของสถานศึกษา ทำหน้าที่ตรวจสอบ เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนปฐมวัย คณะกรรมการสถานศึกษา / คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนชุมชน เป็นต้น

เพื่อให้สถานศึกษามีข้อมูลสำคัญที่สะท้อนถึงกระบวนการนำหลักสูตรมาสู่การปฏิบัติกับเด็กในแต่ละช่วงวัยที่ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพเด็ก โดยเน้นตามระดับความสามารถที่สอดคล้องกับความสามารถผู้เรียนที่กำหนดตามเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ ในกรณีที่สถานศึกษามีความต้องการในการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา โดยอาจใช้วิธีการในการรวบรวมความคิดเห็นด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความพร้อมของสถานศึกษา เช่น การประชุมสนทนากลุ่ม การประชุมกลุ่มย่อย เป็นต้น

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

๑. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
๒. อายุ ☐ ๒๐ - ๔๐ ปี ☐ ๔๑- ๕๐ ปี ☐ ๕๑ - ๖๐ ปี ☐ มากกว่า ๖๐ ปี
๓. สถานะ/ตำแหน่งหน้าที่
☐ ผู้บริหารสถานศึกษา	☐ ครูปฐมวัย
☐ ผู้ทรงคุณวุฒิ	☐ ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษา
☐ ผู้แทนผู้ปกครอง	☐ ผู้แทนชุมชน
☐ อื่นๆ โปรดระบุ	

ตอนที่ ๒ การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยก่อนนำไปใช้

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ใช่/ไม่ใช่ และบันทึกความคิดเห็นในข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ที่	รายการ	ใช่	ไม่ใช่	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๑	ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา ๑.๑ แสดงแนวคิดและความเชื่อในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ชัดเจน ครบถ้วน			
	๑.๒ มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓-๖ ปี			
	๑.๓ มีความเชื่อมโยงกับหลักการและความเชื่อในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย			
	๑.๔ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดปรัชญาการศึกษา			
๒	วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ๒.๑ มีความชัดเจนและสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา			
	๒.๒ มีความคาดหวังและวิธีการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงโลกอนาคต			
	๒.๓ แสดงถึงจุดเน้นการพัฒนาความสามารถผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย			
	๒.๔ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนด			
	๒.๕ มีการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการทั้งในเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ			
๓	จุดหมาย ๓.๑ มีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘			
	๓.๒ มีความสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ การศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา			
	๓.๓ มีความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติตามจุดหมายที่กำหนดในหลักสูตร			
๔	ความสามารถผู้เรียนเมื่อจบระดับการศึกษาปฐมวัย ๔.๑ นำระดับความสามารถผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ มากำหนดในหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยได้สอดคล้องและครบถ้วน			

ที่	รายการ	ใช่	ไม่ใช่	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๕	การจัดเวลาเรียน ๕.๑ มีการกำหนดเวลาเรียน ๑ ปีการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน			
	๕.๒ มีการกำหนดเวลาเรียนและจัดกิจกรรมแต่ละวันไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมง			
	๕.๓ มีการกำหนดช่วงเวลากิจกรรมประจำวันเหมาะสมกับความสามารถตามวัย และความสนใจของเด็ก			
๖	สาระการเรียนรู้รายปี ๖.๑ มีความสอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถผู้เรียนแต่ละช่วงวัย			
	๖.๒ มีการกำหนดครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ และบริบทท้องถิ่น			
	๖.๓ มีการจัดแบ่งสาระที่ควรรู้ที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ความสนใจเด็ก และช่วงเวลาในการจัดหน่วยการจัดประสบการณ์			
๗	การจัดประสบการณ์ ๗.๑ มีกำหนดการจัดประสบการณ์โดยใช้หลักการบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือปฏิบัติที่สอดคล้องกับความสามารถทุกด้านตามช่วงวัย			
	๗.๒ มีรูปแบบการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ และจุดหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย			
	๗.๓ มีกำหนดการจัดประสบการณ์แต่ละช่วงอายุที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก			
	๗.๔ มีกำหนดการจัดประสบการณ์เน้นให้เด็กแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ริเริ่มและมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้			
	๗.๕ มีกำหนดการจัดประสบการณ์เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สื่อ เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย			
	๗.๖ มีกำหนดการจัดประสบการณ์ส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร			
	๗.๖ มีกำหนดการจัดประสบการณ์ส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถในการคิด การแก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์			

ที่	รายการ	ใช่	ไม่ใช่	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	๗.๗ มีกำหนดการจัดประสบการณ์ส่งเสริมให้เด็กมีทักษะชีวิต และการปฏิบัติตนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง			
	๗.๘ มีกำหนดการจัดประสบการณ์ส่งเสริมการพัฒนาให้เด็กเป็นคนดี มีวินัย ความเป็นไทยและเป็นพลเมืองที่ดี			
๘	การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้			
	๘.๑ มีแนวการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก			
	๘.๒ มีสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายเหมาะสมและเพียงพอกับเด็ก			
	๘.๓ มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก			
๙	การประเมินความสามารถผู้เรียน			
	๙.๑ มีการประเมินความสามารถผู้เรียนครอบคลุมตามระดับความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปีตามช่วงอายุ			
	๙.๒ มีการใช้แนวทางการประเมินตามระดับความสามารถด้วยวิธีการประเมินตามสภาพจริงที่หลากหลาย			
๑๐	การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา			
	๑๐.๑ มีความพร้อมด้านการพัฒนาครู บุคลากร และข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง			
	๑๐.๒ มีงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุนอย่างเพียงพอในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ			
	๑๐.๓ มีการประชุมและชี้แจงทำความเข้าใจในการวางแผนการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา (ก่อน - ระหว่าง - หลังการใช้) โดยผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง			
๑๑	การสร้างเชื่อมต่อของการศึกษา			
	๑๑.๑ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนและสร้างความเข้าใจหลักการจัดการศึกษาแก่ผู้สอนปฐมวัย ผู้สอนประถมศึกษาและผู้เกี่ยวข้องในการสร้างรอยเชื่อมต่อของหลักสูตรทั้งสองระดับ			

ที่	รายการ	ใช่	ไม่ใช่	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	๑๑.๒ ครูผู้สอนปฐมวัยและประถมศึกษา มีการแลกเปลี่ยนและกำหนดแนวทางการทำงานพัฒนาคุณภาพเด็กร่วมกัน			
	๑๑.๓ มีแนวทางการจัดกิจกรรมจากการสร้างรอยเชื่อมต่อให้เด็กปฐมวัยมีความพร้อมในการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ของครูผู้สอนร่วมกันด้วยวิธีการหลากหลาย			
	๑๑.๔ มีการจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของเด็กปฐมวัยรายบุคคลส่งต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อการวางแผนพัฒนาเด็กร่วมกัน			

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจสอบ
(.....)

ตำแหน่ง.....

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

ตัวอย่างที่ ๒

แบบตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยหลังการนำหลักสูตรไปใช้

โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....
สังกัด.....เขต.....

คำชี้แจง

แบบตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ เป็นแบบสำรวจความคิดเห็นที่ใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยก่อนนำหลักสูตรไปใช้ โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของสถานศึกษาทำหน้าที่ตรวจสอบ เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนปฐมวัย คณะกรรมการสถานศึกษา / คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนชุมชน เป็นต้น

เพื่อให้สถานศึกษามีข้อมูลสำคัญที่สะท้อนถึงกระบวนการนำหลักสูตรมาสู่การปฏิบัติกับเด็กในแต่ละช่วงวัยที่ส่งเสริมความสามารถผู้เรียนของเด็ก โดยเน้นตามระดับความสามารถที่สอดคล้องกับความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัยที่กำหนดตามจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ ในกรณี que สถานศึกษามีความต้องการในการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา โดยอาจใช้วิธีการในการรวบรวมความคิดเห็นด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความพร้อมของสถานศึกษา เช่น การประชุมสนทนากลุ่ม การประชุมกลุ่มย่อย เป็นต้น

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

๑. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
๒. อายุ ☐ ๒๐ - ๔๐ ปี ☐ ๔๑- ๕๐ ปี ☐ ๕๑ - ๖๐ ปี ☐ มากกว่า ๖๐ ปี
๓. สถานะ/ตำแหน่งหน้าที่
☐ ผู้บริหารสถานศึกษา	☐ ครูปฐมวัย
☐ ผู้ทรงคุณวุฒิ	☐ ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษา
☐ ผู้แทนผู้ปกครอง	☐ ผู้แทนชุมชน
☐ อื่นๆ โปรดระบุ	

ตอนที่ ๒ การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยหลังการนำหลักสูตรไปใช้

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ตามระดับคุณภาพและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เกณฑ์ระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ ๓ ดี หมายถึง สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้ครบถ้วนและเหมาะสม
 ระดับคุณภาพ ๒ พอใช้ หมายถึง สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้แต่บางประเด็นควรปรับปรุง
 ระดับคุณภาพ ๑ ปรับปรุง หมายถึง ไม่สามารถนำไปใช้ได้เป็นส่วนใหญ่ ต้องปรับปรุงแก้ไข

ที่	รายการ	ระดับคุณภาพ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		๑	๒	๓	
๑	ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา				
	๑.๑ แสดงแนวคิดและความเชื่อในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ชัดเจน ครบถ้วน				
	๑.๒ มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘				
	๑.๓ มีความเชื่อมโยงกับหลักการและความเชื่อในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย				
	๑.๔ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดปรัชญาการศึกษา				
๒	วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย				
	๒.๑ มีความชัดเจนและสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา				
	๒.๒ มีความคาดหวังและวิธีการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงโลกอนาคต				
	๒.๓ แสดงถึงจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพเด็กที่สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย				
	๒.๔ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนด				
	๒.๕ มีการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการทั้งในเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ				
๓	จุดหมาย				
	๓.๑ มีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘				
	๓.๒ มีความสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ การศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา				
	๓.๓ ความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติตามจุดหมายที่กำหนดในหลักสูตร				

ที่	รายการ	ระดับคุณภาพ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		๑	๒	๓	
๔	ความสามารถผู้เรียนเมื่อจบระดับการศึกษาระดับปฐมวัย ๔.๑ นำระดับความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ มากำหนดในหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยได้สอดคล้องและครบถ้วน				
๕	การจัดเวลาเรียน ๕.๑ มีการกำหนดเวลาเรียน ๑ ปีการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน				
	๕.๒ มีการกำหนดเวลาเรียนและจัดกิจกรรมแต่ละวันไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมง				
	๕.๓ มีการกำหนดช่วงเวลาการจัดกิจกรรมประจำวันเหมาะสมกับความสามารถตามวัย และความสนใจของเด็ก				
๖	สาระการเรียนรู้รายปี ๖.๑ มีความสอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปีแต่ละช่วงอายุ				
	๖.๒ มีการกำหนดครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ และบริบทท้องถิ่น				
	๖.๓ มีการจัดแบ่งสาระที่ควรรู้ที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ความสนใจเด็ก และช่วงเวลาในการจัดหน่วยประสบการณ์				
๗	การจัดประสบการณ์ ๗.๑ มีกำหนดการจัดประสบการณ์โดยใช้หลักการบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือปฏิบัติที่สอดคล้องกับความสามารถผู้เรียนตามช่วงวัย				
	๗.๒ มีรูปแบบการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ และจุดหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย				
	๗.๓ มีกำหนดการจัดประสบการณ์แต่ละช่วงอายุที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก				
	๗.๔ มีกำหนดการจัดประสบการณ์เน้นให้เด็กแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ริเริ่มและมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้				

ที่	รายการ	ระดับคุณภาพ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		๑	๒	๓	
	๗.๕ มีกำหนดการจัดประสบการณ์เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สื่อ เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย				
	๗.๖ มีกำหนดการจัดประสบการณ์ส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร ภาษาและการรู้หนังสือ				
	๗.๖ มีกำหนดการจัดประสบการณ์ส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถในการคิดรวบยอด คิดคำนวณ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์				
๗	๗.๗ มีกำหนดการจัดประสบการณ์ส่งเสริมให้เด็กมีทักษะชีวิต และการปฏิบัติตนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง				
	๗.๘ มีกำหนดการจัดประสบการณ์ส่งเสริมการพัฒนาให้เด็กเป็นคนดี มีวินัย ความเป็นไทยและเป็นพลเมืองที่ดี				
๘	การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ๘.๑ มีแนวการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก				
	๘.๒ มีสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายเหมาะสมและเพียงพอกับเด็ก				
	๘.๓ มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก				
๙	การประเมินความสามารถผู้เรียน ๙.๑ มีการประเมินความสามารถผู้เรียนที่ครอบคลุมตามความสามารถผู้เรียนเมื่อจบชั้นปีที่กำหนดตามช่วงอายุ				
	๙.๒ มีการใช้แนวทางการประเมินตามระดับความสามารถด้วยวิธีการประเมินตามสภาพจริงที่หลากหลาย				
๑๐	การบริหารจัดการหลักสูตร ๑๐.๑ มีความพร้อมด้านการพัฒนาครู บุคลากร และข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง				
	๑๐.๒ มีงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุนอย่างเพียงพอในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ				

ที่	รายการ	ระดับคุณภาพ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		๑	๒	๓	
	๑๐.๓ มีการประชุมและชี้แจงทำความเข้าใจในการวางแผนการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา (ก่อน - ระหว่าง - หลังการใช้) โดยผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง				
๑๑	การสร้างเชื่อมต่อของการศึกษา ๑๑.๑ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนและสร้างความเข้าใจหลักการจัดการศึกษาแก่ผู้สอนปฐมวัย ผู้สอนประถมศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ในการสร้างรอยเชื่อมต่อของหลักสูตรทั้งสองระดับ				
๑๑	๑๑.๒ ครูผู้สอนปฐมวัยและประถมศึกษา มีการแลกเปลี่ยนและกำหนดแนวทางการทำงานพัฒนาคุณภาพเด็กร่วมกัน				
	๑๑.๓ มีแนวทางการจัดกิจกรรมจากการสร้างรอยเชื่อมต่อให้เด็กปฐมวัยมีความพร้อมในการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ของครูผู้สอนร่วมกัน ด้วยวิธีการหลากหลาย				
	๑๑.๔ มีการจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของเด็กปฐมวัยรายบุคคลส่งต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อการวางแผนพัฒนาเด็กร่วมกัน				

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจสอบ

(.....)

ตำแหน่ง.....

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน

การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี มีหลักการสำคัญในการกำหนดคุณภาพเด็กตามความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ที่เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมถึงการให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์แบบบูรณาการที่เน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทุกด้านเต็มศักยภาพ สามารถนำความรู้ ทักษะที่เกิดจากการปฏิบัติจริงผ่านการเล่น และคุณลักษณะสำคัญต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่พบในชีวิตประจำวันได้เหมาะสมกับวัย โดยเน้นการส่งเสริมพัฒนาเด็กให้สามารถแสดงพฤติกรรมและความสามารถได้ตามเกณฑ์แต่ละช่วงอายุที่เป็นเป้าหมายที่กำหนดตามหลักสูตร ตลอดจนการได้รับการส่งเสริมจากผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และมีการนำข้อมูลจากผลการจัดการศึกษามาใช้โดยมีการวางแผนและนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาการดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีความพร้อมทุกด้าน ภายใต้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาปฐมวัยร่วมกันทุกฝ่ายให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง

ทั้งนี้ การกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา กระบวนการนิเทศ และระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพเด็กตามความสามารถผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ ได้กำหนดไว้ และสร้างความมั่นใจด้านคุณภาพเด็กให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง โดยต้องมีการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ที่ได้รับจากส่งเสริมในรูปแบบระบบเครือข่ายครอบคลุมทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก หรือในรูปแบบของคณะกรรมการที่มาจากบุคคลทุกระดับและทุกอาชีพ การกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษา มีการรายงานผลการพัฒนาเด็กให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมทั้งเผยแพร่ให้ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปทราบ เพื่อนำข้อมูลจากรายงานผลมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืนต่อไป

คณะทำงาน

๑. รองศาสตราจารย์พัชรี ผลโยธิน อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
๒. รองศาสตราจารย์อรพรรณ บุตรกตัญญู อาจารย์ประจำสาขาวิชาปฐมนิเทศ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปณัฏฐธรณ์ จารุชัยนิวัฒน์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรชูลี ลังกา อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภัทรา คงเรือง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
๖. นางสาวเทพกัญญา พรหมชาติแก้ว อาจารย์ประจำศูนย์วิทยาศาสตร์
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
๗. นางสาวแคทลียา จักขุจันทร์ นักวิชาการ สาขาวิทยาศาสตร์ภาคบังคับ
สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๘. นางวิภา ตันทุลพงษ์ รองหัวหน้าสำนักงานมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ในพระบรมราชูปถัมภ์
๙. นางนุชนาฏ รักษี รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย และอาจารย์ประจำหลักสูตร
สาขาพัฒนาการมนุษย์และหลักสูตรนวัตกรรมเพื่อการพัฒนา
และคุ้มครองเด็ก สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว
มหาวิทยาลัยมหิดล
๑๐. นางสาวชลิดา ยุตราวรรณ ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย
และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๑๑. นางสาววรรณาท รักสกุลไทย ผู้อำนวยการโรงเรียนเกษมพิทยา (แผนกอนุบาล)
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
๑๒. นางวาทีณี ธีระตระกูล ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย
๑๓. นางเอมอร รสเครือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย
๑๔. นายบุญชู อังสวัสดิ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย
๑๕. นางรุ่งรวิ กนกวิบูลย์ศรี ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย
๑๖. นายอารมณ วงศ์บัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย
๑๗. นางสาวอุทัย ธารมรรค ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย
๑๘. นางสุพร โชชัย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย
๑๙. นายสมบัติ เนตรสว่าง ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย
๒๐. นางจุฬาลักษณ์ พงษ์สังข์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย
๒๑. นางนิทรา ช่อสูงเนิน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย
๒๒. นางทรงพร พนมวัน ณ อยุธยา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย
๒๓. นายชัยวุฒิ สินธวงศานนท์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย

๒๔. นางสาวพิมพ์สวัสดิ์ โกศลสมบัติ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.กรุงเทพมหานคร
๒๕. นางสุรัสวดี จันทรงกุล	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.นนทบุรี เขต ๒
๒๖. นายปัญญาภูมิ หลาบคำ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.นนทบุรี เขต ๒
๒๗. นางดวงทิพย์ เพ็ชรนิล	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.สุพรรณบุรี เขต ๑
๒๘. นางหริณญา รุ่งแจ้ง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.ประจวบคีรีขันธ์ เขต ๑
๒๙. นางสาวธิดิมา เรืองสกุล	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.นราธิวาส เขต ๒
๓๐. นางสาวปราณีต ทองหนัก	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.พัทลุง เขต ๑
๓๑. นางสาวกัญญาภัค จันทโช	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.สงขลา เขต ๑
๓๒. นางสาวนันท์นภัส วิกุล	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.นครราชสีมา เขต ๑
๓๓. นางนุตติยา อาษานอก	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.อุดรธานี เขต ๑
๓๔. นางสาวหทัยนุช บุญเพลิง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.ชัยภูมิ เขต ๑
๓๕. นางปฤษฎา ดำรงค์ชีพ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.พะเยา เขต ๒
๓๖. นายบรรพต ชันคำ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.เชียงราย เขต ๑
๓๗. นางนันทนา สารกิจจานนท์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.เลย เขต ๒
๓๘. นายจักรพงษ์ พระไชยบุญ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองขาม	สพป.ราชบุรี เขต ๑
๓๙. นางนฤตจิ สงศ์อินทร์	ครู โรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี	สพป.สุพรรณบุรี เขต ๑
๔๐. นางสาวจีเรียง บุญสม	ครู โรงเรียนบ้านทุ่งมะขามเฒ่า	สพป.กาญจนบุรี เขต ๑
๔๑. นางจำลองลักษณ์ ก้อนทอง	ครู โรงเรียนชุมชนบึงบา	สพป.ปทุมธานี เขต ๒
๔๒. นายสุรัชย์ ศรีโยธี	ครู โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์)	สพป.กรุงเทพมหานคร
๔๓. นางสาวศศิธร เจียงพัฒนากิจ	ครู โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์)	สพป.กรุงเทพมหานคร
๔๔. นางสาวนฤมล เนียมหอม	ครู โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ	สพป.กรุงเทพมหานคร
๔๕. นางสาวปัทมา พังเครือ	ครู โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ	สพป.กรุงเทพมหานคร
๔๖. นายกว้าง ผลสุข	ครู โรงเรียนบ้านค้อโนนเพ็ก	สพป.ศรีสะเกษ เขต ๒

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

๔๗. นายวิชณุ ทรัพย์สมบัติ	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๔๘. นางสาวโชติมา หนูพริก	รักษาราชการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๔๙. นางสาวจรรยาตรี แจบไธสง	รักษาราชการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๕๐. นางภาวิณี แสนทวีสุข	และผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาหลักสูตรและส่งเสริมการศึกษาปฐมวัย
๕๑. นางกัญญา แสนวงษ์	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๕๒. นางสาวกมลชนก ผ่านสำแดง	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
๕๓. นางสาวนันท์พร ณ พัทลุง	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ